

Інформаційно-аналітичний журнал «Як працює твоя партія»

Інформаційно-аналітичний журнал
«Як працює твоя партія»

Відповідальні
за випуск
*Леся Шевченко,
Ірина Шуст*

Коректор
Інна Борик

Дизайн та верстка
Роман Марчишин

Свідоцтво про державну
реєстрацію: серія КВ
№ 8574
від 23.03.2004 р.

Видання часопису
здійснюється
за сприяння
Національного Фонду
підтримки Демократії, США
(National Endowment
for Democracy)

У разі передруку
матеріалів посилання
на часопис обов'язкове

Засновник і видавець
ГО Фондація
«Відкрите суспільство»

04070, Київ,
вул. Братська, 10, оф. 30.
e-mail: press@osf.kiev.ua
www.deputat.org.ua

Підписано до друку
1 вересня 2009 року
Формат 60x84/8
Наклад 3000 примірників
Надруковано
ТОВ «Азбука»

ЗМІСТ

2	Р обота?.. – На це немає часу
18	З аява Медведєва як тест для української еліти
23	К андидати-парламентарі: як потенційні учасники виборчих перегонів працюють у Верховній Раді
27	Ф ракція Партії регіонів у Верховній Раді України
47	Ф ракція «Блок Юлії Тимошенко» («Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Українська соціал-демократична партія, «Реформи і порядок»)
69	Ф ракція Блоку «Наша Україна – Народна самооборона» (Народний союз «Наша Україна», політична партія «Вперед, Україно!», Народний рух України, Українська народна партія, Українська республіканська партія «Собор», Партія християнсько-демократичний союз, Європейська партія України, громадянська партія «Пора», Партія захисників Вітчизни)
87	Ф ракція Комуністичної партії України
101	Ф ракція «Блок Литвина» (Народна партія, Трудова партія України) у Верховній Раді України
113	В ерховна Рада як заручник президентської кампанії-2010
117	К онституційна Кінженерія по-українськи
124	З акони України, прийняті Верховною Радою VI скликання з лютого до липня 2009 року

РОБОТА?.. – НА ЦЕ НЕМАЄ ЧАСУ

Леся ШЕВЧЕНКО,
Президент Фундації «Відкрите суспільство»

«Час, коли на виконання обіцянок бракує бажань та можливостей» – такі слова на саморобному транспаранті могли би прикрасити сесійну залу Верховної Ради України (подібної «агітпропаганди» це приміщення останнім часом бачило багато). Вони б чітко відобразили суть тієї роботи, якій присвятили себе народні обранці 2009 року, починаючи з післясвяткового січня і закінчуючи канікулярним серпнем. Перша половина поточного року була гарячою порою для парламентарів, але напружували свої мозки та м'язи члени фракцій Ради не заради виконання передвиборчих обіцянок, а тільки в ім'я тактичних та стратегічних цілей своїх лідерів. Головною перепоною для плідної роботи стали переговори про зміни Конституції та можливий союз Партії регіонів з БЮТ, а пізніше – підготовка до передвиборчої кампанії кандидатів на пост президента України (адже основні претенденти на головне крісло країни, за єдиним виключенням, мають власні представництва у Верховній Раді). Тому навіть у розрізі поданих фракціями законопроектів справи з виконанням партійних програм виглядають не дуже втішно.

Якщо ж брати до уваги лише ті проекти, які стали законами, тобто не враховувати спроби, а оцінювати лише реальний результат, то загальна ефективність роботи парламентських фракцій стане взагалі мінімальною. Серед зареєстрованих у парламенті з січня до липня 2009 року 1857 документів (1022 проекти постанов та 835 проектів законів) позитивно були проголосовані 462, тобто рівно четверта частина. Проекти постанов здебільшого мали внутрішньопарламентське значення (з 1022 зареєстрованих постанов Верховна Рада схвалила 413), (таблиці 1,2). А от з важливими для життя країни законопроектами, які регулювали загальне законодавче поле, стан набагато гірший: лише 49 з 835 проектів отримали позитивні результати голосування, тобто лише кожний 17-й.

Ще більш негативно працездатність депутатів виглядає після підрахунку підписаних законопроектів, які вже набули чинності як закони або набудуть найближчим часом. Навіть якщо кожній з фракцій зарахувати всі проекти, подані у спів-авторстві з депутатами від інших фракцій (таким чином можна підсумувати кількість документів від кожної фракції), то вийде, що за першу половину 2009 року парламентарі здійснили 882 спроби, направлені на створення законопроектів, з яких

Таблиця 1.

Ініціатори	Зареєстровано				Проголосовано	
	Всього	Проектів законів	Проектів постанов	Проголосовано, %	Всього	Проголосовано, %
«Блок Литвина»	64	23	41	2,99%	33	15,35%
БЮТ	467	204	263	21,79%	85	39,53%
КПУ	91	37	54	4,25%	18	8,37%
ПР	377	145	232	17,59%	102	47,44%
НУНС	213	123	90	9,94%	38	17,67%
Коаліція	218	8	210	10,17%	163	75,81%
Спільно	99	49	50	4,62%	23	10,70%
Не-коаліція	142	72	70	6,63%	31	14,42%
Кабінет Міністрів	161	153	8	7,51%	22	10,23%
Президент	25	21	4	1,17%	8	3,72%
	1857	835	1022	100%	523	100%

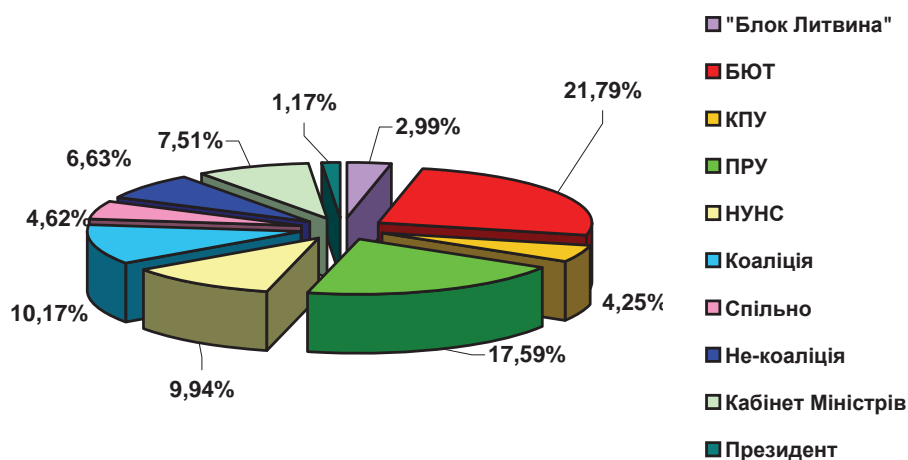
Таблиця 2.

Проголосовано	Зареєстровано	Проголосовано	Негативні	Позитивні
Проекти законів	835	80	31	49
Проекти постанов	1022	443	30	413
	1857	523	61	462

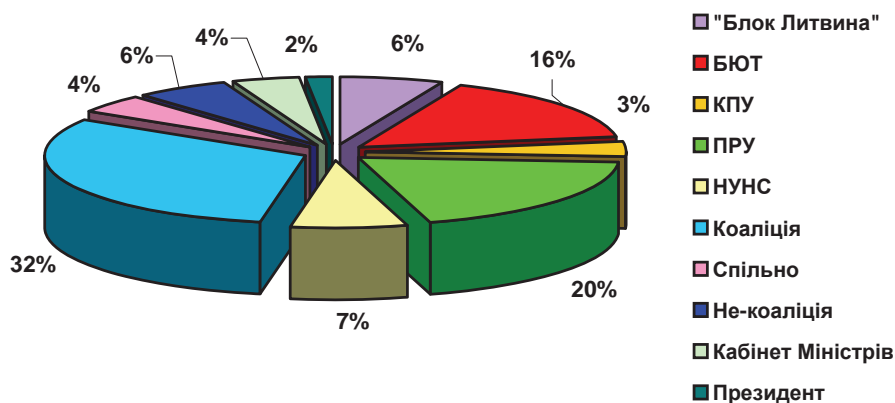
Ініціатори	Зареєстро-вано	Проголо-совано	Проголосовано, %	Пози-тивно	Проголо-совано, %
«Блок Литвина»	64	33	52%	24	73%
БЮТ	467	85	18%	71	84%
КПУ	91	18	20%	15	83%
ПР	377	102	27%	88	86%
НУНС	213	38	18%	28	74%
Коаліція	218	163	75%	161	99%
Спільно	99	23	23%	22	96%
Не-коаліція	142	31	22%	29	94%
Кабінет Міністрів	161	22	14%	16	73%
Президент	25	8	32%	8	100%
	1857	523	100%	462	100%

лише 31 була позитивною – проекти були підписані. Тобто законом стала лише одна з 28 таких законодавчих ініціатив. Якщо ж врахувати, що серед підписаних законопроектів (підрахованих таким же чином) лише 7 направлені на виконання фракціями програмних положень, то виходить, що лише кожна 126-а спроба законотворення може бути оцінена як намагання виконати передвиборчі обіцянки.

Діаграма 1. Зареєстровані законопроекти

Діаграма 2. Проголосовані законопроекти

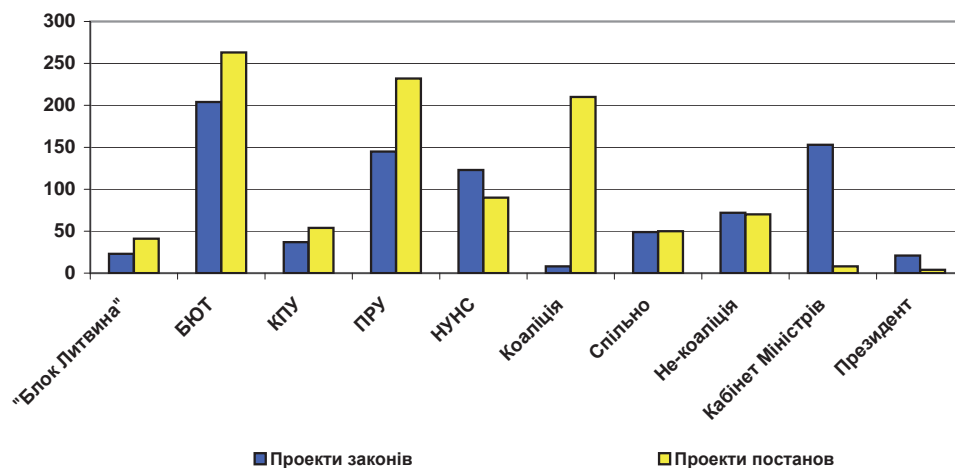

Це свідчить про те, що виборцям немає сенсу обирати у Верховну Раду партії, орієнтуючись на їх передвиборчі обіцянки. Особливо це стосується невеликих парламентських утворень, які фактично не мають можливості (навіть якби вони того і хотіли) впровадити в життя власні ідеї.

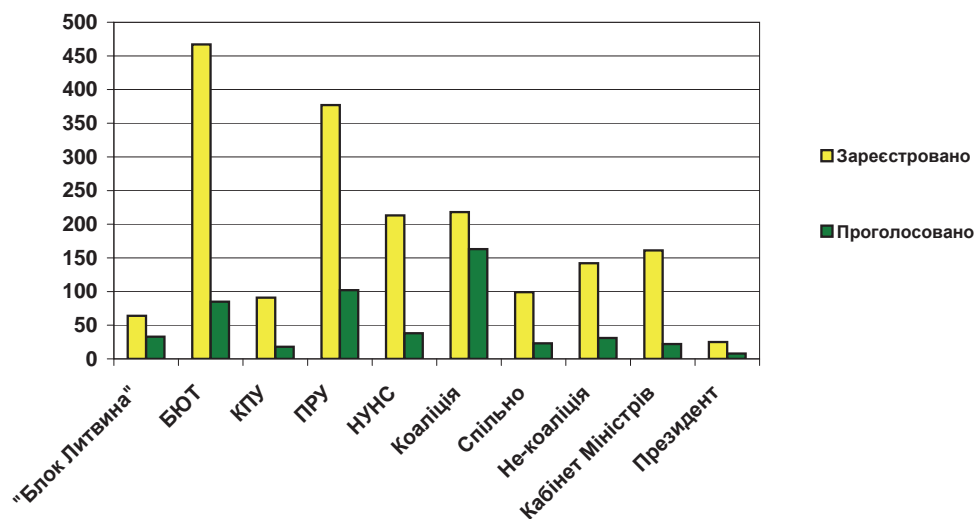
Оцінка за спробу

Будь-яка діяльність має оцінюватись не тільки за кінцевим результатом, але й з огляду на попередній процес. Отже, аналіз роботи фракцій Верховної Ради доцільно починати з вивчення партійних програм, враховуючи, наскільки старанно вони намагались дотримуватись викладених програмних положень. Розглянемо подані законопроекти, поки що не беручи до уваги, яка доля їх спіткала.

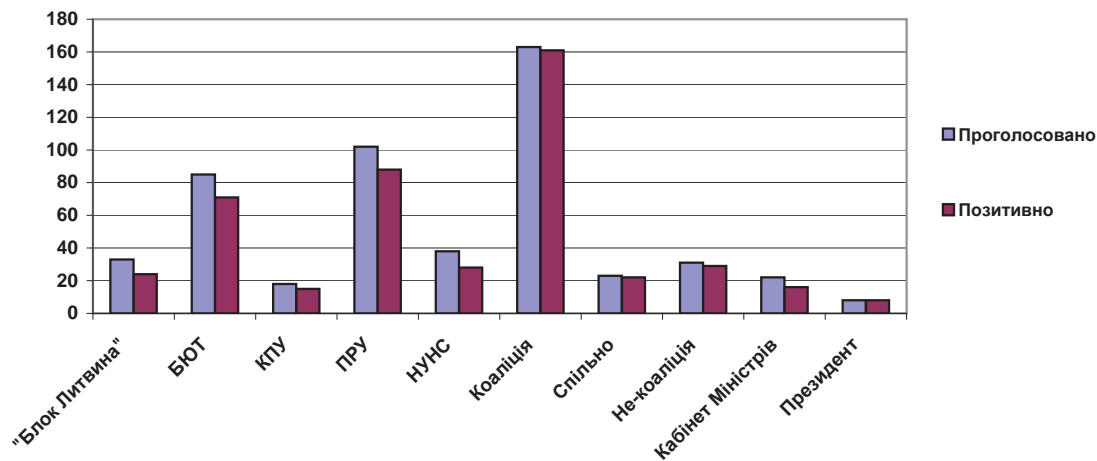
Діаграма 3. Законодавчі ініціативи (за суб'єктами подання)

Діаграма 4. Співвідношення поданих та проголосованих законодавчих ініціатив

Діаграма 5. Позитивно проголосовані законодавчі ініціативи

Фракція Партії регіонів у Верховній Раді України

На порозі виборів Партія регіонів у своїй програмі задекларувала, що сприятиме підвищенню народжуваності та збільшенню виплат на утримання немовлят; матеріальній допомозі студентам вишів; обіцяла молодим спеціалістам «бонуси» в отриманні першого робочого місця та власного помешкання. Представники партії збирались розв'язати житлову проблему і для соціально значимих бюджетних працівників: лікарів, вчителів, військових, міліціонерів, робітників сфери культури.

Ще соратники Віктора Януковича воліли забезпечити гідну пенсію для населення та впровадити недержавні пенсійні фонди. Серед інших соціально орієнтованих ідей Партії регіонів була і безкоштовна медична допомога малозабезпеченим верствам населення.

Медицина взагалі одна з важливих тем партійної програми «Регіонів». Зокрема, вони декларували розвиток медичного страхування, впровадження передових медичних технологій, оновлення обладнання лікарень. Окремо йшлося про боротьбу зі СНІДом, туберкульозом, наркоманією та онкозахворюваннями.

Для полегшення існування українського села Партія регіонів збиралась зробити прозорим ринок землі, розвивати сільське господарство та соціальну сферу села.

У сфері підприємництва партія обіцяла новий Податковий кодекс та податкові канікули для малого сімейного бізнесу.

У сфері державного управління команда Януковича готувалась звільнити економіку від державного втручання, зміцнити парламентську демократію, планувала зробити судову реформу та подолати корупцію.

В 2009 році представники Партії регіонів (якщо розглядати законопроекти їх авторства) не дуже вдало втілювали в життя ці завдання та обіцянки.

Безумовно, партія надала перевагу вирішенню політико-правових проблем, їм було присвячено 69 законопроектів (з 253 поданих на розгляд у цей період). Цілком у руслі партійної програми частина цих проектів була присвячена проблемам судової гілки влади, Цивільному процесуальному кодексу. Партія регіонів не оминула тему, пов'язану з землекористуванням (допомога селянам у впровадженні більш прозорого ринку землі). Наприклад, це два проекти про Земельний кодекс та один про Державний земельний (іпотечний) банк.

На другому місці за «популярністю» – законодавче забезпечення економічної діяльності в країні. Цьому Партія регіонів присвятила 49 проектів. У її поле зору потрапив ринок зерна, оренда землі, легалізація доходів юридичних та фізичних осіб, захист прав вкладників при тимчасових адміністраціях в банках, акцизні збори, тендерні процедури. У травні депутати від Партії регіонів

ініціювали низку проектів, пов'язаних з інтересами підприємців. Вони були направлені на спрощення оподаткування на час фінансової кризи та впровадження мораторію на перевірку суб'єктів підприємницької діяльності з боку податківців. Питаннями податків, які в ідеалі мав би вирішити, на думку Партії регіонів (що і зафіксовано у її програмі), Податковий кодекс, вони переймалися лише у 6 випадках. При цьому про кодекс, дійсно важливу проблему держави та бізнесу, навіть не йшлося.

Доволі уважно соратники Віктора Януковича поставилися до соціальних проблем населення. Вони піклувалися про захист прав споживачів, соціальним захистом працівників міліції, селян, безпритульних, та намагались подбати про спецжитло для безпритульних. Особливий упор партійці зробили на встановленні нових, більш високих розмірів прожиткового мінімуму та розміру мінімальної зарплати (до цієї проблеми вони поверталися декілька разів). Також, пам'ятаючи про свої програмні настанови, Партія регіонів внесла на розгляд Верховної Ради проект Житлового кодексу і навіть спромоглася запропонувати проект про державну підтримку забезпечення громадян доступним житлом. Також представники найбільшого парламентського угруповання згадали про права жителів гуртожитків. А ще – про соціальний захист і пенсійне забезпечення інвалідів та внесли проект про обов'язкове державне пенсійне страхування.

Сім проектів партія присвятила роботі правоохоронної системи, причому в основному йшлося про поправки до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів, а також адміністративні правопорушення.

Гуманітарну сферу представники Партії регіонів не оминули, але ключове для них питання – щодо підтримки російської мови – вони проігнорували.

Партія регіонів нечасто, та все ж таки пригадувала власні ідеї «медичного» спрямування. Зокрема, запропонувала проект щодо подолання епідемії туберкульозу, згадала і про становлення системи медичного страхування.

Таким чином, у цілому фракція Партії регіонів у Верховній Раді України виконала не більше десятої частини своєї програми.

Фракція «Блок Юлії Тимошенко»

Не набагато ліпше справи у другій за чисельністю фракції «Блок Юлії Тимошенко». Передвиборча програма БЮТ отримала гучну назву «Український прорив». Вона мала показати, що країна під проводом Тимошенко лише за п'ять років стане в один ряд з найбільш активними (в сенсі економічного та соціального розвитку) країнами якщо не світу, то Європи.

До роботи фракція взялася активно – парламентарі видали на-гора 314 законопроектів. Це більше, ніж інші фракції Верховної Ради.

Головна мета «Українського прориву» – прийняття нової Конституції, у якій би передбачалася ліквідація пільг, недоторканності депутатів і обрання суддів народом. Інші цілі теж непересічні: створення громадського телебачення, масштабна інтернетизація країни, повне викорінення корупції (включаючи істотне посилення кримінальної відповідальності за подібні правопорушення). Блок Юлії Тимошенко планував ввести обов'язкове медичне страхування, створити соціальний ринок ліків, стимулювати науку (особливо що стосується досліджень і розвитку ринку високих технологій). Також команда білосердечних планувала зробити з України велику транзитну державу. А ще намічала надати стимулюючого імпульсу малому та середньому бізнесу, ухвалити Податковий кодекс і ліквідувати ПДВ. Ще Блок Юлії Тимошенко планував такі «прориви», як енергоефективний, інвестиційний, будівельний та аграрний.

Дві тисячі дев'ятий рік показав, що з огляду на всі запропоновані блоком законопроекти значення слова «прорив» БЮТ і звичайні громадяни розуміють неоднаково. Про «проривні» бажання соратників Юлії Тимошенко свідчило лише те, що вони намагалися підступитись до максимальної кількості поставлених у програмі задач. Але вони часто сходили з лижні у бік підвищеної уваги до проблем Кабінету Міністрів (або задач, на яких наголошувала Прем'єр-міністр) та політичної доцільності.

Політико-правові новації депутатів БЮТ найчастіше торкалися доповнень до Кримінально-процесуального кодексу або деяких деталей роботи судів, – і це все замість глобальних змін у судовій системі країни, котрі активно декларувала політична сила Тимошенко в передвиборчий період. Не було достатньої кількості законопроектів, які б стосувались викорінення корупції (хоча був серед них і спільний з рештою фракцій проект Закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань). Блок Юлії Тимошенко не стимулювало навіть те, що боротьба з корупцією була одним з задекларованих «проривів».

Представників блоку надмірно цікавили питання акцизів, мита та податків. Це свідчить про направленість законотворчої діяльності депутатів БЮТ більше на інтереси великого та середнього бізнесу, ніж на розвиток малого бізнесу, про що було задекларовано в програмі. Хоча мав місце й позитивний момент: у програмі блоку йшлося про прийняття Податкового кодексу, і соратники Тимошенко у співпраці з НУНС спромоглися представити парламенту відповідний документ. Щоправда, далі підготовки справи не пішли. А от задеклароване скасування ПДВ в реальній роботі парламентської фракції прем'єра було замінене на деякі корегуючі дії стосовно цього податку.

Про малий і середній бізнес фракція БЮТ таки не забула. Як і було заявлено, блок запропонував низку законопроектів, які мали б зменшити або спростити податки для цієї категорії підприємців, а також проект, по якому мали бути внесені зміни до деяких законів України щодо сприяння здійсненню підприємницької діяльності.

Виконуючи свої обіцянки, Блок Юлії Тимошенко запропонував декілька законопроектів, спрямованих на розвиток суспільного телебачення і два – на обмеження привілеїв і пільг для народних депутатів.

Фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона»

Третя за чисельністю фракція парламенту – блок «Наша Україна – Народна самооборона» – у порівнянні з іншими фракціями на ниві спроб виконати власну програму (знову ж таки йдеться про розробку законопроектів) попрацювала чи не найвдаліше.

У своїй передвиборчій програмі псевдо-пропрезидентська фракція Верховної Ради була лаконічною. «Наша Україна – Народна самооборона» заявляла три стратегічних мети – створення правової держави, об'єднання нації через її духовне відродження та нову економічну стратегію, яка мала б базуватись на сучасних технологіях. Було обіцяно скасувати депутатську недоторканність, ліквідувати привілеї для парламентарів, створити національне антикорупційне бюро, очистити правосуддя, забезпечити фінансову самодостатність територіальних громад та до 2010 року утворити в країні професіональну армію.

Представники НУНС планували збільшити виплати при народженні дитини та фінансову допомогу на дітей. А ще – ліквідувати пенсійну «зрівнялівку», підвищити зарплати (як і їх конкуренти – щонайперше «важливим» представникам бюджетної сфери). Також вони планували зробити доступним соціальне житло. У податковій сфері пропрезидентська фракція мала б зробити все для прийняття Податкового кодексу, ліквідувати корупційні схеми відшкодування ПДВ (зі збереженням самого податку), спростити систему оподаткування для малого бізнесу.

«Наша Україна – Народна самооборона» назвала ще такі орієнтири своєї законотворчої роботи: здоров'я громадян; доступність освіти і науки як державний пріоритет; культурне і духовне відродження; відродження українського села.

В основному законотворчість НУНС була спрямована на політико-правову сферу (59 законопроектів їх індивідуального авторства або в групі з іншими фракціями зі 188), а також на економічну та соціальну царини (33 та 20 відповідно).

Блок НУНС цілеспрямовано підійшов до питань розбудови правової держави, зосередившись на темі боротьби з корупцією. Подоланню цього явища була присвячена низка проектів – від декларування видатків держслужбовців до посилення протидії корупції спеціальними підрозділами МВС. До того ж депутати НУНС намагалися напряду виконати один із пунктів своєї передвиборчої програми – взяли участь у підготовці проекту закону про Національне бюро антикорупційних розслідувань. Таку увагу до проблеми можна пояснити не лише бажанням виконати обіцяне, але й наявністю в їх лавах політичної сили, лідером якої є чинний голова Міністерства внутрішніх справ. Цю тезу підтверджують дані про те, що саме блок «Наша Україна – Народна Самооборона» перейнявся ще однією темою, пов'язаною з МВС, – підвищенням відповідальності за порушення правил дорожнього руху.

Народні представники від НУНС згадали про обіцянку обмежити пільги парламентарів і подали відповідний законопроект. Але скасовувати депутатську не-

доторканність (важлива справа з точки зору суспільства) представники «Нашої України – Народної Самооборони» в зазначений період на законодавчому рівні не пропонували.

Також народні депутати від НУНС зробили кардинальний крок назустріч власному електорату, спробувавши виконати один з важливих пунктів передвиборчої програми – запропонували проект Податкового кодексу (у співпраці з БЮТ). До того ж вони пропонували обмежити позапланові заходи зі здійснення держконтролю у сфері господарської діяльності.

Згадали депутати від НУНС і про проблему забезпечення найменш платоспроможних верств населення житлом – у співавторстві з рештою парламентських фракцій ініціювали законопроект про державну підтримку забезпечення громадян доступним житлом.

Втім, детально аналізуючи законотворчість народних представників зазначеного угруповання, стає очевидним, що вони так і не спробували виконати більшість пунктів власної програми. Вони не приділили уваги декільком оголошеним у програмі тезам, зокрема це стосується пунктів, у яких йшлося про відродження українського села, збільшення зарплат, пенсій та медичну сферу.

Фракція Комуністичної партії України

Діяльність передостанньої за чисельністю фракції Комуністичної партії України відповідно поданих нею або разом з іншими фракціями законопроектів до партійної програми не відзначилась.

Плідна праця по-комуністичному – це найменша кількість запропонованих законопроектів (63). Те, що декларували комуністи перед виборами, абсолютно не можна було втиснути в такі скромні цифри.

Комуністи планували ліквідувати інститут президентства, державні адміністрації, недоторканність депутатів, суддів й інших посадових осіб.

В економічній сфері партія обіцяла перевірити законність приватизації, передати в держвласність стратегічні галузі промисловості, зробити зовнішню торгівлю державною монополією. Також представники Комуністичної партії України задекларували інноваційний розвиток економіки, енергетичну незалежність, обіцяли скасувати ПДВ (замість нього ввести податок з обороту і диференційовану ставку податку на прибуток). До того ж вирішили встановити держзамовлення на половину продукції сільгоспвиробників та виділяти окремі кошти (до 10% ВВП) на їх підтримку.

Серед соціальних ініціатив були запропоновані такі: пенсія не нижче прожиткового мінімуму, подвоєння реальних доходів працюючих, державне регулювання цін на найбільш соціально важливі категорії товарів та послуг, кошти на освіту і науку, соціальні виплати на народження дитини та її утримання, ріст стипендій, безоплатна меддопомога, державне фінансування будівництва житла для неза-

можних і пільговиків. У програмі КПУ йшлося і про різноманітну допомогу молоді, сільським вчителям та лікарям, розбудову сільської інфраструктури.

Компартія взяла на себе зобов'язання забезпечити мовно-культурні потреби громадян усіх національностей, створити нову редакцію Конституції, в якій буде прописано статус російської мови як другої державної.

Так планувалось, але відбулося по-іншому. У своїй законодавчій діяльності комуністи чомусь зосередилися на політико-правовому напрямі (20 законопроектів з 63), набагато менше уваги вони приділили соціальній сфері та галузевому розвитку.

Аналізуючи законодавчі акти, запропоновані КПУ, стає зрозуміло, що ця партія зосередила свої зусилля на продукуванні другорядних документів. Серед іншого, вона дбала про підвищення престижності шахтарської праці, посилення відповідальності за наругу над пам'ятниками радянським воїнам-визволителям, безкоштовний проїзд безробітних, навіть про захист тварин від жорстокого походження, статус міст-героїв Одеса і Керч і про використання автентичних копій Прапора Перемоги. Це сильно дисонує не тільки з роботою інших фракцій, але і з тим, що поставлені нею завдання були найскладнішими з огляду на можливість їх реалізації.

А от виконання масштабної задачі щодо повернення у держвласність стратегічних галузей промисловості обмежилось пропозицією повернути державі цілісний майновий комплекс ЗАТ «Коростенський фарфор» та аналогічною ідеєю стосовно ТОВ «Херсонський машинобудівний завод» (ще одним проектом комуністи спробували підтримати стратегічні галузі під час світової фінансової кризи).

Фракція «Блок Литвина»

І остання з парламентських «могікан» – фракція «Блок Литвина» – теж не зробила достатньої кількості спроб для виконання власної програми, хоча все ж таки змогла напрацювати з початку року 64 пропозиції-законопроекти.

Перед виборами соратники Литвина оприлюднили достатньо широку програму своєї законодавчої діяльності на майбутнє. Зокрема, вони зобов'язалися формувати ефективну економіку; встановити соціальний стандарт споживання (придбання житла, розумна вартість комунальних послуг, навчання, лікування тощо). Також представники «Блоку Литвина» зажадали впровадити погодинну оплату праці та довести частку оплати праці в виробничій сфері до 30% собівартості продукції. Вони збирались повернути громадянам втрачені вклади, побороти алкоголізм та наркоманію, заборонити рекламу тютюнових та алкогольних виробів, дати поштовх до росту зарплат вчителів, лікарів, наукових співробітників. А ще – встановити державний контроль за цінами на ліки, забезпечити медпрепаратами інвалідів і дітей.

У житловій сфері блок планував допомогти ввести достатню кількість соціального житла, надати молодим сім'ям безпроцентні кредити на житло.

В податкових питаннях було задекларовано введення податку на нерухомість і справедливий податок на прибуток, обіцяно залишити 60% податкових зборів місцевій владі, зменшити податкове навантаження для малого та середнього бізнесу, і взагалі скасувати податок на додану вартість, ввести прогресивну ставку оподаткування.

Окремо в програмі блоку йшлося про село. Соратники Литвина виступали за недопущення розпродажу сільгоспземель, боротьбу з земельними шахраями, введення єдиного земельного податку, внесення правок в Земельний кодекс, підтримку, в тому числі технічну і кредитну, сільгоспвиробників, забезпечення села інфраструктурою і вітчизняним паливом.

У політичній і державній сферах Литвин та його однодумці обіцяли повернути мажоритарну виборчу систему, повністю подолати корупцію (шляхом конфіскації майна корупціонерів та обов'язковим декларуванням доходів та витрат держслужбовців, членів їх родин та осіб, що розпоряджуються їх майном), зменшити апарат Кабміну.

Таким чином, за період з січня до серпня 2009 року від фракції «Блок Литвина» країна отримала лише 64 законопроекти, головним чином спрямованих на вирішення різноманітних питань політико-правової та галузевої сфер (по 13), економічної царини (11 проектів). Законопроектів, які б напряду стосувалися освіти, науки, місцевого самоврядування, бюджету та медицини взагалі не з'явилося, хоча саме ці теми були чи не найголовнішими у передвиборчій програмі блоку. Про права селян, бодай у вигляді внесення змін до закону про особисте селянське господарство та єдиний податок для таких господарств, соратники Литвина (щоправда, в компанії з БЮТ і НУНС) все ж таки потурбувались. Попікливалися також про потреби сільгоспвиробників під час фінансової кризи та про те, що машинобудівникам потрібно створювати сприятливі умови для виробництва нової ресурсозберігаючої сільгосптехніки.

Також депутати фракції «Блок Литвина» згадали про свої обіцянки скасувати податок на додану вартість. Це вилізло у два законопроекти, подані з представниками інших фракцій. У них йшлося лише про деякі зміни до закону про податок на додану вартість.

Народні обранці від «Блоку Литвина» поверхово торкнулися земельних питань, запропонували на рівні держави допомогти родинам з дітьми, забезпечити соціальний захист членам особистих селянських господарств. Згадали також про забезпечення громадян доступним житлом.

Поза межами вище зазначеного вони занурилися у вирішення таких дріб'язкових питань, як зняття обмежень на одержання засудженими посилок і бандеролей, узаконення прав висококваліфікованих фахівців з питань містобудування претендувати на посади головних архітекторів адміністративно-територіальних одиниць; подбали про прийняття закону про насінництво.

Не словом, а законом

Аналіз результатів роботи парламентарів, а саме розгляд документів, які були проголосовані у Верховній Раді за період з січня і до літніх канікул 2009 року, представлений у *таблиці 2 на с. 3*.

Найчастіше до голосування доходили проекти законів і постанов, підготовлені найбільшою фракцією Партії регіонів (102 рази), потім – БЮТ (85), НУНС (38), фракцією «Блок Литвина» (33) та КПУ (18). Ці дані чітко відображають прямий зв'язок між чисельним складом фракцій та кількістю проектів законів і постанов, підготовлених представниками окремих парламентських партій/блоків.

Найбільш якісно проекти законів та постанов готувала фракція «Блок Литвина» (до уваги взято відсоток проголосованих документів від загальної кількості зареєстрованих подібних документів від кожної фракції). Роботу блоку оцінювали колеги шляхом голосування у 52% випадків – кращий результат серед парламентарів. Гірше справи у представників фракцій ПР (27%), КПУ (20%), БЮТ і НУНС (по 18%). Слід додати, що документи, підготовлені представниками коаліції спільно, мають відмінний показник якості – 75%.

Те правило, що при спільних зусиллях коаліція має кращий показник якості роботи, ніж при роботі окремих її частини (як і не-коаліції – ПР та КПУ), діє і тоді, коли під якістю роботи слід розуміти кількість схвалених Радою документів з числа тих, які попали на розгляд. Дев'яносто дев'ять відсотків проектів законів або постанов спільного авторства коаліції з числа розглянутих Верховною Радою були позитивно оцінені народними обранцями. Парламентська більшість довела, що вміє користуватись перевагою мандатів.

Не набагато гірший показник у фракції Партії регіонів – 86% самотужки підготовлених документів, які Верховна Рада ставила на голосування. Останній у цьому рейтингу «Блок Литвина» теж має непоганий результат – 73%. Але ж за законопроекти фракції «Блок Литвина» парламент позитивно проголосував у 24-х випадках, а коаліційних було прийнято 161 документ. Це не лише найбільший показник серед суб'єктів законодавчої ініціативи, а й четверта частина всіх позитивно проголосованих у Верховній Раді проектів законів і постанов за визначений період. Це свідчить про те, що вплив парламентської більшості на життя країни більш вагомий, ніж будь-якої окремої фракції.

Відлуння програм

Втім найважливіше завдання парламентарів полягає не в гонці за абсолютними показниками щодо кількості поданих або проголосованих документів, а в дотриманні фракціями Верховної Ради вектора, спрямованого на виконання обіцяного виборцям. У цьому розрізі найкращим показником є кількість підписаних законопроектів (фактично законів), що зорієнтовані на виконання партійних програм.

За період першої половини 2009 року Партія регіонів спромоглася самостійно або у співавторстві створити лише 8 таких проектів. Водночас значна їх частина не має прямого відношення до партійних лозунгів. Про це свідчать такі нормативні акти: закон, яким була накладена заборона на гральний бізнес в Україні; декілька законів зі змінами до Закону про Державний бюджет; прийнятий документ про внесення змін до закону про ставки акцизу на тютюнові вироби в розрізі надпланових надходжень до бюджету; вдала спроба вдосконалити соціальний захист робітників міліції (насправді обіцяли надати їм житло).

Більш-менш підходить під виконання Партією регіонів власних передвиборчих обіцянок закон щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії та закон про внесення змін в деякі закони України з питань космічної діяльності (їх можна розглядати у розрізі стимулювання вітчизняної передової науки). Представники Партії регіонів трохи полегшили життя селу, якому в програмі присвятили окремих чималий розділ, – регламентували норми спецрежиму оподаткування для сільгоспвиробників під час реалізації власної продукції. В цілому з січня до серпня фракція Партії регіонів у Верховній Раді України фактично не змогла по-справжньому виконати свої програмні положення.

Це стало справжнім уроком для українського парламенту: найчисельніша фракція Ради, яка має 173 мандати, під час створення законопроектів лише в одному випадку з десяти згадувала про власні передвиборчі обіцянки (або ж партійну програму). У розрізі підписаних документів виявилось, що навіть велика фракція не може продукувати закони вже хоча б з огляду на свій опозиційний статус.

Спроби фракції «Блок Юлії Тимошенко» виконати свою програму через призму прийнятих законопроектів трохи вдаліші, ніж у фракції Партії регіонів. Але ненабагато, бо виявилось, що «прорив» був ледь помітним. А от підготовлених до підпису або підписаних законопроектів авторства чи у співавторстві з БЮТ було найбільше – 14. Фактично серед них не було жодного, який можна було б розглядати як спробу системного вирішення проблем, вказаних у програмних засадах.

Соратники Тимошенко внесли зміни в Державний бюджет; заборонили гральний бізнес; підкорегували виборче законодавство в частині одночасності виборів депутатів усіх рівнів; зайнялися проблемами нотаріату; провели закон на свою «улюблену» тему акцизів – про деякі зміни до Закону про ставки акцизного збору на тютюнові вироби. Все це не має відношення до програми блоку.

Аграрний «прорив» разом з обіцяними тотальними змінами у податковому законодавстві по суті звівся до корекції закону про ПДВ в частині застосування норм спецрежиму оподаткування для сільгоспвиробників при реалізації власної продукції.

Енергоефективний «прорив» почався і закінчився законом щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії. Решта «проривів», а саме: конституційний, судово-правовий, інформаційний, антикорупційний, демографічний, інтелектуальний, транзитний, підприємницький, інвестиційний та будівельний, – взагалі залишилися без законодавчої підтримки.

Єдина преференція, яку електорат Тимошенко отримав від фракції її імені, – це те, що БЮТ був формальним лідером парламентської більшості і за рахунок цього зміг провести через Верховну Раду найбільшу (серед решти фракцій) кількість законів. Однак їх загальна кількість незначна, а якість (в сенсі втілення у життя передвиборчої програми) дорівнює майже нулю.

На цьому фоні гірше виглядають досягнення фракції блоку «Наша Україна – Народна Самооборона» – законами стали лише чотири проекти. За період з січня до серпня 2009 року з-під пера НУНС вийшов закон про забезпечення військовослужбовців під час відряджень до державних органів, установ і організацій (нічого спільного з програмою блоку); зміни до закону про ставки акцизного збору на тютюнові вироби (сам по собі прохідний законопроект, який, безумовно, і не міг бути заявленим у програмі); внесені зміни (знову ж таки у співдружності з іншими політсилами) до деяких законів України з питань космічної діяльності (в передвиборчій програмі про це ані слова). Врешті-решт, приклалися вони і до закону щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії (це єдине, чому є прямі аналогії в програмі блоку – НУНС обіцяв зменшити енергетичну залежність України, зокрема і альтернативним шляхом).

Тобто всі сім пунктів їх програми, які рясніють конкретними обіцянками і навіть цифрами, пали жертвою невеликих власних можливостей фракції. Всі проекти, що стали законами, НУНС розробляла у зв'язі з декількома фракціями – власними силами третя за чисельністю фракція Верховної Ради (хоч вона і є частиною парламентської більшості) виконати обіцянки просто не в змозі. «Наша Україна – Народна самооборона» змогла виконати лише те, що їй «дали» можливість виконати.

Представники фракції Комуністичної партії України з січня до липня 2009 року працювали не надто продуктивно. Аналізуючи лічені підписані проекти законів та постанов, авторами або співавторами яких були комуністи, стає очевидним, що робити ставку на соратників Петра Симоненка як на людей, які можуть провести в життя власні обіцянки, не варто. Адже їх надбання незначні – це закон про стимулювання використання альтернативних джерел енергії (який ініціювали всі фракції) та Закон про внесення змін до закону про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів (розроблений комуністами самотужки). Таким чином, обіцянки комуністи не виконували взагалі.

Фракція «Блок Литвина» приділяла недостатньо уваги виконанню власної програми. Зате у розрізі підписаних законопроектів ситуація виглядає не гірше, ніж у більш численних фракціях. Хоча з участю блоку і було розроблено лише три проекти, які врешті-решт стали законами (про стимулювання використання альтернативних джерел енергії, зміни в законодавчі акти щодо запровадження автоматизованої системи документообігу в адміністративних судах та про застосування норм спецрежиму оподаткування для сільгоспвиробників при реалізації власної продукції), однак останній закон відповідає передвиборчій програмі блоку. Однак він не суттєвий з огляду на ті завдання, які Литвин і К^о брали на себе перед виборами.

Висновки

Виконання власних обіцянок, бодай навіть у вигляді спроб, – ахіллесова п'ята народних депутатів. Парламентська робота, як це не дивно, не є сильним боком фракцій ВРУ.

У цілому з січня до серпня 2009 року найбільше спроб (314), направлених на продукування законопроектів, здійснила друга за чисельністю фракція БЮТ (як самостійно, так і у співавторстві з іншими фракціями). Слід взяти до уваги, що вона становить основу парламентської більшості та має власне представництво у владі. Друге місце посідають представники фракції Партії регіонів – 253 спроби (такий результат пояснюється тим, що фракція хоч і найчисельніша, проте знаходиться в опозиції). На третьому щаблі учасник коаліції – фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона» зі 188-ма спробами. Насамкінець, фракція «Блок Литвина» з 64-ма «підходами» та фракція Комуністичної партії України, на її рахунку 63 спроби.

Найбільш плідно (у перерахунку на одного парламентаря) працював «Блок Литвина» – 3,2 спроби на один «штик»; потім фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона» – 2,6; фракція Комуністичної партії – 2,33; фракція «Блок Юлії Тимошенко» – 2,01; фракція Партії регіонів – 1,46.

Беручи до уваги реальний результат, а саме загальну кількість підписаних законопроектів, і не зважаючи на опозиційність чи входження до парламентської більшості, слід визнати, що найпотужніші фракції взяли реванш. Фракції БЮТ і ПР, на «рахунку» яких 14 та 8 підписаних документів відповідно, виявилися за цим показником на голову вище за решту фракцій. Це, звісно, не зарадить вирішенню загальної проблеми Верховної Ради – дуже низький коефіцієнт корисної дії (співвідношення прийнятих законопроектів до запропонованих), який у цьому політсезоні становить 3,5%.

Ще гірший стан з вже підписаними законами, які відповідають обіцянкам або програмам парламентських фракцій. За цим показником коефіцієнт корисної дії (співвідношення законопроектів, які мають зв'язок з програмами партій, до загального числа поданих) склав лише 0,8%.

Найкраще за всіх виконували свої програми провладні фракції умовної більшості – БЮТ і НУНС. Низьку ефективність у парламенті продемонстрували найменші фракції, які, очевидно, не мали ані бажання, ані ресурсів реалізувати свої програмні положення.

Якщо ж оцінити «влучність пострілів» кожної фракції, то картина дещо зміниться: коефіцієнт корисної дії (відношення підписаних законопроектів, які відповідають програмі партії або блоку, до загального числа запропонованих фракцією проектів) у КПУ становить 0%, НУНС – 0,5%, БЮТ – 0,6%, ПР – 1,1%, БЛ – 1,5%.

Однак за підрахунку в будь-який спосіб показники роботи як окремих фракцій, так і Верховної Ради в цілому дуже низькі. Причин на це декілька. Перша з них – програми партій і блоків перенасичені абстрактними (на кшталт, підвищення зарплатні вчителям, лікарям) або занадто конкретними (надання житла молодим фахівцям) обіцянками, які законодавці не в змозі виконати. Подеколи у програмах ставилися масштабні завдання, які в змозі розв'язати лише конституційна більшість (прийняття нової Конституції). Друга причина – фракціям завадила фінансова криза, реальній або декларативній боротьбі з якою доклали багато зусиль усі фракції. Третій і найважливіший чинник – внутрішньополітична боротьба.

Верховна Рада стала інструментом боротьби гілок влади між собою та боротьби влади з опозицією (і навпаки). Плідна законотворча робота, можливо, і була серед задекларованих цілей усіх представників Верховної Ради, але насправді не являлася для них головною задачею. Адже законодавчі зміни здійснювалися на полі Кабінету Міністрів та Президента, а парламенту залишалось лише їх підтримувати або не підтримувати та вести суто внутрішньополітичну боротьбу. А це з огляду на зміни Основного закону, внаслідок яких фракції фактично повністю підпорядковуються керівництву, а значить і цілям цього керівництва, зовсім не дивно.

ЗАЯВА МЕДВЕДЕВА ЯК ТЕСТ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЕЛІТИ

Діана ДУЦИК,
експерт Фондації «Відкрите суспільство»

Заява президента Росії Дмитра Медведєва, в якій він звинуватив українського главу держави та його адміністрацію в антиросійському курсі, стала тестом на державницьку позицію для української еліти. І цей тест у своїй більшості вона не пройшла. Якщо заява-відповідь Президента Віктора Ющенка, а згодом і заява Прем'єр-міністра Юлії Тимошенко були зваженими та адекватними моменту, то реакція представників деяких політичних сил виглядала щонайменше дивно. Її різко розкритикував колишній президент Леонід Кравчук: *«Деякі політики через годину побігли падати на коліна і «лягати під Росію». Як у п'єсі: пані лягли і вас ждуть. Чому люди таке собі дозволяють? Це ж еліта!»*¹.

То як повелися представники парламентських партій, обрані народом і уповноважені ним представляти та захищати його інтереси?

Партія регіонів та Комуністична партія: «бариня лягли і просять»

Першою побігла «падати на коліна» Партія регіонів. Її лідер і майбутній кандидат у президенти Віктор Янукович, поки інші намагалися оговтатися і повірити в реалістичність того, що відбулося, поспішив підтримати президента сусідньої держави. *«При нинішній владі не варто сподіватися на покращення відносин з Росією, – сказав політик, якого у 2004 році приїздив підтримувати до Києва тоді ще російський президент Володимир Путін, і пообіцяв: – перше, що ми зробимо, прийшовши до влади, – відродимо нормальні, добросусідські, рівноправні і взаємовигідні відносини з нашим стратегічним партнером Росією».*

Тон лідера взяли на озброєння і депутати від Партії регіонів, вони продовжили перекладати всю вину за погіршення українсько-російських відносин на українського президента. Так, Михайло Чечетов перевершив навіть Віктора Януковича. Він сказав, що заява Медведєва пронизана «болем душі і серця», а от Віктор Ющенко, на його думку, відповів зовсім неправильно. За логікою Чечетова, український президент начебто мав не тільки визнати непросту ситуацію у двосторонніх відносинах, а й сказати, що з українського боку «наламали

¹ УНІАН, 22.08.09

багато дров», та зробити жест доброї волі, зокрема підтримати позицію Партії регіонів щодо внесення змін у Конституцію про позаблоковий статус України, а також заявити про намір ініціювати переговори з Російською Федерацією про пролонгацію перебування Чорноморського флоту РФ на території України ще на 10 років, до 2027 року, і зниження ставки орендної плати за його базування¹. Очевидно, що Віктор Янукович, який помітно активізував свою присутність в інформаційному просторі України після заяв Медведева, ці тези візьме на озброєння у ході президентської виборчої кампанії.

Не відставали від депутатів Партії регіонів і комуністи. Лідер КПУ Петро Симоненко назвав «об'єктивними» претензії Росії до України та звинуватив Ющенка у «політиці фашизації суспільства», «політиці реабілітації злочинців і зрадників» та «підтримці військових агресорів», «політиці русофобії» та у «формуванні образу ворога в особі російського народу» (товариш Симоненко, мабуть, забув, що якраз все навпаки – це російська влада ліпить з українців образ ворога для росіян, і це їй успішно вдається, про що свідчать дані опитувань впливових російських соціологічних центрів). Підтримуючи інтенції Партії регіонів щодо Чорноморського флоту РФ, лідер комуністів не забув згадати і про помісну церкву, і про Грузію, і про газотранспортний консорціум, а закінчив традиційними закликами про скасування посади президента, хоча сам не відмовився від участі у президентських виборах.

Окрім представників національно-демократичного середовища, обурився такими заявами Партії регіонів та КПУ і экс-президент Леонід Кравчук. Він був чи не найрізкішим у оцінках і заявив буквально таке: *«Деякі депутати з Партії регіонів, із КПУ вже таке торочать, що соромно слухати! Це політика рабства, а вони, даруйте за різкість, – політичні підстилки».*

Арсеній Яценюк здивував усіх

Але якщо від Партії регіонів та КПУ годі було очікувати іншого, то нині народний депутат, а невдовзі кандидат у президенти, та ще й політик, якого називають протеже дружини Президента Катерини Ющенко, Арсеній Яценюк здивував. *«Звичайно, діючий президент України дав дуже багато приводів, щоб вважати його політику антиросійською. А цим негайно скористалися наші російські партнери»,* – сказав він в інтерв'ю радіо «Ехо Москви» (11.08.09). Арсеній Петрович також вважає, що новий формат українсько-російських відносин можливий лише після президентських виборів. Правда, він зауважив, що Росія припуститься великої помилки, якщо спробує втручатися в передвиборну кампанію в Україні.

Інтерв'ю Арсенія Яценюка викликало дискусію серед українських інтелектуалів. Мирослав Маринович, колишній політв'язень, перший проректор Українського Католицького Університету, навіть зазначив, що заява цього молодого політика «стала цілковитим потрясінням». *«Усі українські політики найвищого рангу, не вагаючись, використовують трибуни ЄС, НАТО чи Америки, щоб звідтіля посилати отруйні стріли у бік своїх українських суперників,* – написав він у ав-

¹ Інтерфакс-Україна, 14.08.09

торській колонці видання «Українська правда» (12.08.09), їдко зауваживши: – тепер, бачиться, навіть ті українські політики, які вважають себе альтернативою нинішній еліті, дозволяють собі розгортати свою президентську кампанію в ефірі російського радіо, навіть не стерши медведевський плювок зі свого національного обличчя».

Очевидно, почувши критику, Арсеній Петрович вирішив виправитися і звернутися до народу в інформаційно-підсумковій програмі на телеканалі «Інтер». Він стояв у чорній футболці на фоні моря з військовими кораблями, намагався хмурити лоб і говорити серйозні речі про неутручання у внутрішні справи України. Проте піар-менеджери Арсенія Петровича явно перестаралися і зробили йому ще одну ведмежу послугу. На Медведева він був мало схожий, а тому в цьому антуражі виглядав комічно.

Депутат від БЮТ оконфузився, але його підправили

Фракція БЮТ у ситуації, що склалася, почувалася найбільш некомфортно: виступити з різкими заявами – поставити під удар свого лідера і прем'єра Юлію Тимошенко; підтримати заяву Медведева, як це зробили «регіонали» та комуністи, – теж не годиться для політичної сили, яка стверджує, що відстоює державні інтереси. Мабуть, саме тому коментар депутата Валерія Писаренка про те, що рішення Медведева не надсилати посла Російської Федерації в Україну є «неадекватним»¹, прес-служба блоку поспішила назвати передчасним.

Проте уже ввечері в ефірі «5 каналу» інший депутат від БЮТ Ігор Гринів сказав, що Блок Юлії Тимошенко розцінює заяву президента РФ Дмитра Медведева як провокацію та «змагання між Путіним та Медведевим за російський електорат», а також спробу «в річницю грузинської війни консолідувати російську націю і переформатувати образ ворога». І хоча Гринів зазначив, що Тимошенко не реагуватиме на заяву Медведева, оскільки це справа українського президента та в.о. міністра закордонних справ, проте Юлія Володимирівна вирішила інакше. Чотирнадцятого серпня з'явилася її доволі виважена заява. Тимошенко, на відміну від Януковича, Симоненка чи Яценюка, й словом не згадала Віктора Ющенка, зосередившись на проблемі двосторонніх відносин. Вона запевнила, що відносини з Росією будувала та будуватиме як рівний з рівним, на основі національних інтересів, взаємної вигоди, поваги до суверенітету та територіальної цілісності, при цьому додала: «Україна самостійно, без зовнішнього втручання, визначатиме свою зовнішню та внутрішню політику, в тому числі і в гуманітарній сфері. ...Ми завжди готові чути й дослухатися до думки партнерів на Сході і Заході, враховувати їхні інтереси, але втручання у наші внутрішні справи є неприпустимим».

Цим, здається, білосердечні поки що й обмежаться, оскільки фракція БЮТ не доклала жодних зусиль, щоб підтримати ініціативу колег-нашоукраїнців щодо необхідності прийняття постанови стосовно російсько-українських відносин.

¹ «Українська правда», 11.08.09

У фракції НУНС думки розбіглись

Фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона» не сформулювала спільної заяви. Натомість прозвучало декілька заяв від різних груп у фракції. Задала тон голова політради партії «Наша Україна» та голова президентського секретаріату Віра Ульянченко. Віра Іванівна назвала тональність звернення російського президента «агресивною» та зазначила, що вона *«по суті стосується не Віктора Андрійовича Ющенка і його політики, а всієї нашої держави й усього українського народу»*. Ульянченко закликала всі політичні сили, громадські рухи та організації *«виявити тверду солідарність в обстоюванні національних інтересів і недопущенні ведення з Україною будь-якого діалогу в неоімперській тональності»*, а громадян України – *«гуртуватися навколо проукраїнських політичних сил, для яких незалежність України, її суверенітет і національні інтереси є понад усе»*.

Пізніше заступник голови фракції НУНС Тарас Стецьків справедливо зауважив, що послання Медведєва *«стало можливим з двох причин: тому що перед Україною сьогодні зачинили двері НАТО і ЄС і тому що українська влада критично ослаблена внутрішньою боротьбою на взаємознищення»*. Разом з тим він закликав уряд *«взяти курс на зміцнення обороноздатності України, модернізацію збройних сил, відновлення оборонно-промислового комплексу»*, перейти *«на виключно ринковий принцип формування ціни на газ і його транзит та радикально поміняти інформаційну політику, вживши рішучих адміністративних заходів щодо посилення інформаційної безпеки»*. Українська народна партія була ще радикальнішою – назвала заяву російського президента *«попередженням про оголошення війни»*, чим викликала іронічні зауваження з боку Партії регіонів. *«Так налякатися, що вже Росія погрожує! Та нікому Росія не погрожує»*, – сказав депутат Олександр Кузьмук (ПР).

Разом з тим інші депутати від НУНС Ірина Геращенко, Ольга Герасим'юк, Едуард Зейналов та Олександр Третьяков напередодні позачергового засідання парламенту 21 серпня зареєстрували проект заяви Верховної Ради про подолання кризи в українсько-російських відносинах. *«Ми закликаємо до того, щоб будь-які спірні питання вирішувалися за столом переговорів за допомогою діалогу»*, – сказала один із авторів заяви Ірина Геращенко. Вона також зазначила, що автори проекту документа вважають важливим прийняти таку заяву парламенту до початку виборчих перегонів в Україні, щоб *«цей козир не розігрувався у виборчій кампанії»*. Проте 21 серпня розгляд зазначеного документа навіть не стояв у порядку денному.

Частина депутатів від НУНС сумніваються, що їй варто розглядати на новій сесії Верховної Ради. Так, Анатолій Гриценко вважає, що обговорення цього питання у парламенті не завершиться нічим продуктивним, оскільки *«є 5 фракцій у парламенті, і буде 5 різних думок, а ще думка президента, ще думка прем'єра»*. Депутат від «Народної Самооборони» Володимир Ар'єв також стверджує, що реагувати на заяву Медведєва не варто, бо *«це однаково, що відповідати собаці, яка гавкає за парканом»*.

Спікер хоче позасідати з росіянами

У той час, коли частина депутатів від НУНС пропонують відреагувати на заяву Медведева резолюцією Верховної Ради, спікер і ще один майбутній кандидат у президенти Володимир Литвин ініціює у вересні засідання міжпарламентської комісії зі співпраці Верховної Ради України та Федеральних Зборів Росії. Він навіть уже написав листа з цього приводу голові Ради Федерації Федеральних Зборів Росії Сергію Миронову та голові Держдуми Федеральних Зборів РФ Борису Гризлову, яких хотів би бачити на цьому засіданні. Як повідомляла прес-служба Верховної Ради, спікер висловив упевненість у тому, що парламенти двох країн спроможні *«перевести діалог між Україною та Росією із площини взаємних претензій і звинувачень у конструктивне річизце»*. Згодом з'явилася інформація, що Литвин начебто розмовляв по телефону з Мироновим, який підтримав цю ініціативу.

Російське питання – дестабілізуючий фактор для українського парламенту

Проте уже сьогодні очевидно, що чи то обговорення заяви, запропонованої депутатами від НУНС, чи то приїзд російської делегації може спричинити серйозний конфлікт у Раді, а той – перерости у чергову парламентську кризу. *«Торік ми вже переживали подібне: коли від БЮТ вимагали осуду дій у Грузії, а Тимошенко мовчала. Тоді це призвело до розвалу коаліції»*, – нагадує політолог Кость Бондаренко¹.

Найбільш не вигідним розгляд російського питання є для БЮТ, адже перед Тимошенко сьогодні складне завдання: і електорату догодити, і з Росією не посваритися, ну, хоча б з Володимиром Путіним (до речі, він тільки її привітав із Днем незалежності, проігнорувавши не тільки Віктора Ющенка, але й Віктора Януковича). Але очевидно, що пропрезидентська частина НУНС наполягатиме на поверненні до цієї теми, оскільки вона є достатньо виграшною для Віктора Ющенка (який теж балотуватиметься у президенти), бо дозволяє йому консолідувати розгублений протягом п'яти років електорат. Партії регіонів та КПУ найпростіше у цій ситуації, оскільки їх позиція зрозуміла та передбачувана, і вони будуть її відстоювати, як би не складалася ситуація. Володимир Литвин, як завжди, хоче бути миротворцем. Хоча навряд чи він зможе виконати цю місію в парламенті, де, окрім нього, зібралося ще чимало інших кандидатів у президенти, які теж не проти заробити бали на темі українсько-російських відносин. Прикро, що при цьому інтереси держави відходять на другий план, і, за слухним зауваженням дипломата Анатолія Зленка, *«країна спроквола втягується в орбіту зовнішнього впливу, стає об'єктом чужих інтересів, що позбавляє її можливості виступати на міжнародній арені як активний і самостійний гравець»*².

¹ «Сегодня», № 173 к (3307), 14.08.09

² «Дзеркало тижня», № 31, 22.08.09

КАНДИДАТИ-ПАРЛАМЕНТАРІ: ЯК ПОТЕНЦІЙНІ УЧАСНИКИ ВИБОРЧИХ ПЕРЕГОНІВ ПРАЦЮЮТЬ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ

Стас СОКОЛОВ,
експерт Фондації «Відкрите суспільство»

Наближення президентських виборів у черговий раз надмірно політизує українське суспільство. На потенційного виборця з мас-медіа та реклами ллється потік інформації, у якому важко вирізнути правду серед брехні. Кожен майбутній кандидат не втомлюється наголошувати на власній унікальності та необхідності для держави. Разом з тим зовсім не кожен готовий назвати конкретні факти власного значущого впливу на процеси державного будівництва.

Український політикум досі не навчився чітко артикулювати ключові програмні положення, натомість навчився підмінювати їх популістськими гаслами. Споживач політичної інформації привчений до узагальнених тез і абстрактних понять замість конкретних фактів та положень.

Значна кількість майбутніх учасників президентських виборів наразі є народними депутатами. Кожен із них має змогу впливати на законодавчі процеси у державі. Тим не менш, далеко не кожен прагне реалізовувати власні програмні положення через парламент. Навряд чи багато українських виборців знають, чим «обличчя з біг-бордів» займаються у парламенті. Сфера інтересів майбутніх кандидатів та результати їх роботи показують, що похвалитися кожному з них особливо нічим.

Справжнім законотворцем-трудоголіком серед кандидатів виявився **Анатолій Гриценко**, який за час роботи Верховної Ради шостого скликання встиг запропонувати 54 законопроекти, з яких 15 були прийняті. Сорок сім разів він виступав з трибуни та 37 – з місця. Пан Гриценко дозволив собі «прогуляти» 85 засідань парламенту.

Для экс-міністра пріоритетною лишається галузь національної безпеки, оборони та соціального захисту військових. Зокрема, він опікується станом оснащення Збройних Сил України, переводом армії повністю на контрактну основу, виділенням житла для сімей військових, пропонує встановити державне оборонне замовлення для підтримки відповідної галузі.

Крім армійської сфери, «перший непрохідний» також підготував законопроекти щодо посилення протидії хабарництву, вдосконалення системи оподаткування та скасування державного техогляду транспортних засобів, створення Служби правопорядку Міністерства внутрішніх справ України.

Законотворча діяльність Гриценка не охоплює сферу місцевого самоврядування. Вочевидь, кандидат сподівається вирішити проблемні питання цієї сфери у своїй «Конституції порядку», проект якої так і не був представлений у парламенті.

Друге місце за кількістю запропонованих законопроектів посів лідер фракції Комуністичної партії України **Петро Симоненко** (44 проекти, з них 6 прийнято). Разом з тим він виявив себе досить активним оратором – 199 виступів з місця та 75 – з трибуни. Депутат був відсутнім всього на 16 засіданнях Верховної Ради України.

Ключові положення його проектів резонують з основними тезами програми Комуністичної партії України. Зокрема, проект Закону «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» визначає пріоритетним напрямом співпрацю з Росією, поглиблення інтеграції в СНД, захист внутрішнього ринку та вітчизняного споживача. Водночас у певних документах є суперечливі ідеї: необхідність референдуму щодо НАТО, інтеграція в ЄЄП та нейтральний статус України. У економічній та соціальній сферах головний комуніст України несхитний: державна монополія на виробництво горілчано-лікерної та тютюнової продукції, мораторій на підвищення тарифів ЖКГ та цін на ліки, повернення знецінених заощаджень. Симоненко пропонує повернути у державну власність ТОВ «Херсонський машинобудівний завод» та ЗАТ «Коростенський фарфор». Також лідер КПУ виступає за введення прогресивної ставки податку на прибуток громадян. Прийнятий дещо ностальгічний проект про відзначення 90-річчя Комсомолу України. Депутат також продовжує наполягати на радянському трактуванні історії Великої Вітчизняної війни, розглядаючи питання про соціальний захист осіб, «які потерпіли від дій ОУН-УПА». Таким чином, КПУ активно просуває власні ідеї через парламент, вочевидь, усвідомлюючи низьку імовірність отримання важелів виконавчої влади.

Наступну сходинку посів **Арсеній Яценюк**. Його законотворчий доробок становить 35 законопроектів, з яких 25 було прийнято (слід врахувати, що 20 з них становлять постанови щодо організаційних та кадрових питань). Разом з тим він виявив себе досить мовчазним – 3 виступи з місця і 2 з трибуни (без урахування його напруженої спікерської праці). Яценюк пропустив 97 засідань Верховної Ради, мотивувавши це неефективністю парламентської діяльності (*Українська правда*, 14.07.2009).

Серед економічних ідей колишній спікер пропонує низку антикризових заходів, крім того встановлення мораторію на приватизацію державних та комунальних підприємств до прийняття Державної програми приватизації, державну монополію на ринку природного газу. Як колишній студент-юрист, Яценюк висуває ідею про встановлення іменних стипендій для кращих студентів-правників

КНУ ім. Шевченка та Національної юридичної академії ім. Ярослава Мудрого. Але останнім часом пан Яценюк захопився передвиборною кампанією: з початку року він відвідав лише 5 засідань.

Лідер за результатами соціопитувань, голова фракції Партії регіонів у Верховній Раді України **Віктор Янукович** теж не проявляє значного ентузіазму в роботі парламенту: 28 законопроектів (2 прийнятих), 4 виступи з місця та 13 з трибуни, 29 пропущених засідань.

У законотворчій діяльності лідер Партії регіонів працює в основному в економічній сфері: зниження митних ставок, визначення доходів та видатків місцевих бюджетів, встановлення мінімальної зарплатні на рівні прожиткового мінімуму, зниження податкового тиску. Янукович особливо опікується регулюванням використання бюджетних коштів: законопроекти стосуються контролю за державними закупівлями, посилення контролю ВР за рекапіталізацією банків, використання коштів Стабілізаційного фонду. Також лідер опозиції працює над законами щодо забезпечення невторчання в діяльність та гарантії недоторканності окремих посадових осіб. Віктор Янукович також презентував проект Конституції від Партії регіонів.

Чинний спікер парламенту **Володимир Литвин** є автором 41 законопроекту, з яких 13 були прийняті. Також у його доробку 68 виступів з місця, 29 – з трибуни та всього 15 пропущених засідань.

У центрі уваги депутата – соціальна та гуманітарна сфери. Зокрема, подані проекти щодо держрегулювання цін на соціально значущі товари, мораторій на підвищення тарифів ЖКГ, мораторій на закриття шкіл у селах. Голова ВР як історик і любитель свят висуває ідеї про відзначення 65-річчя Корсунь-Шевченківської битви, 90-річчя від дня народження В.О. Сухомлинського, 100-річчя від дня народження Гаркавого П.Х., 110-ї річниці від часу заснування Національного технічного університету «Київський політехнічний інститут». Крім того, Литвин пропонує надати статус держслужбовців медичним, педагогічним та науково-педагогічним працівникам. Дещо екзотичним для українського парламенту є проект про перерахування односторонньої зарплатні депутатів ВР для потерпілих від вибуху у місті Євпаторія. Очевидно, таким чином спікер черговий раз використовує свою посаду для власного піару.

Позафракційна **Інна Богословська** написала лише 12 законопроектів, з яких лише один набув чинності. Дев'ятнадцять виступів з трибуни і стільки ж з місця, 54 пропущених засідань – цифри показують, що пані Богословська також занурилася у виборчу кампанію.

Депутат пропонує зменшити податок з власників транспортних засобів та встановити жорсткий контроль за державними закупівлями. За ініціативою Богословської створено Тимчасову слідчу комісію ВРУ з питань функціонування газотранспортної системи України та забезпечення газом споживачів у 2008-2009 роках.

Депутат Богословська виступає з радикальною позицією щодо розповсюдження наркотичних та психотропних засобів, пропонуючи карати їх довічним ув'язненням. Також вона вимагає скасувати зовнішнє незалежне оцінювання.

Інна Богословська пройшла в парламент з гаслами захисту інтересів середнього класу. Її робота, на жаль, не підтверджує цього, оскільки відсутні будь-які проекти щодо захисту малого та середнього бізнесу, стимулювання вітчизняного виробника.

Вочевидь, присутні у парламенті кандидати не вважають Верховну Раду належним місцем для відстоювання власних ідей та позицій. Парламент втрачає свою сутність як законодавчий орган, натомість перетворюється на місце самореклами, створення гучних інформаційних подій, політичних торгів та домовленостей.

Робота кожного з кандидатів показує, що жоден з них не має системного мислення та чіткого усвідомлення майбутнього України, якого потребує справжній державець. Вони реально зацікавлені лише у певних сферах життя держави, що ставить під сумнів їх можливість стати ефективними менеджерами цілої країни. Обмеженість інтересів прикривається узагальненими гаслами, спрямованими на масового споживача.

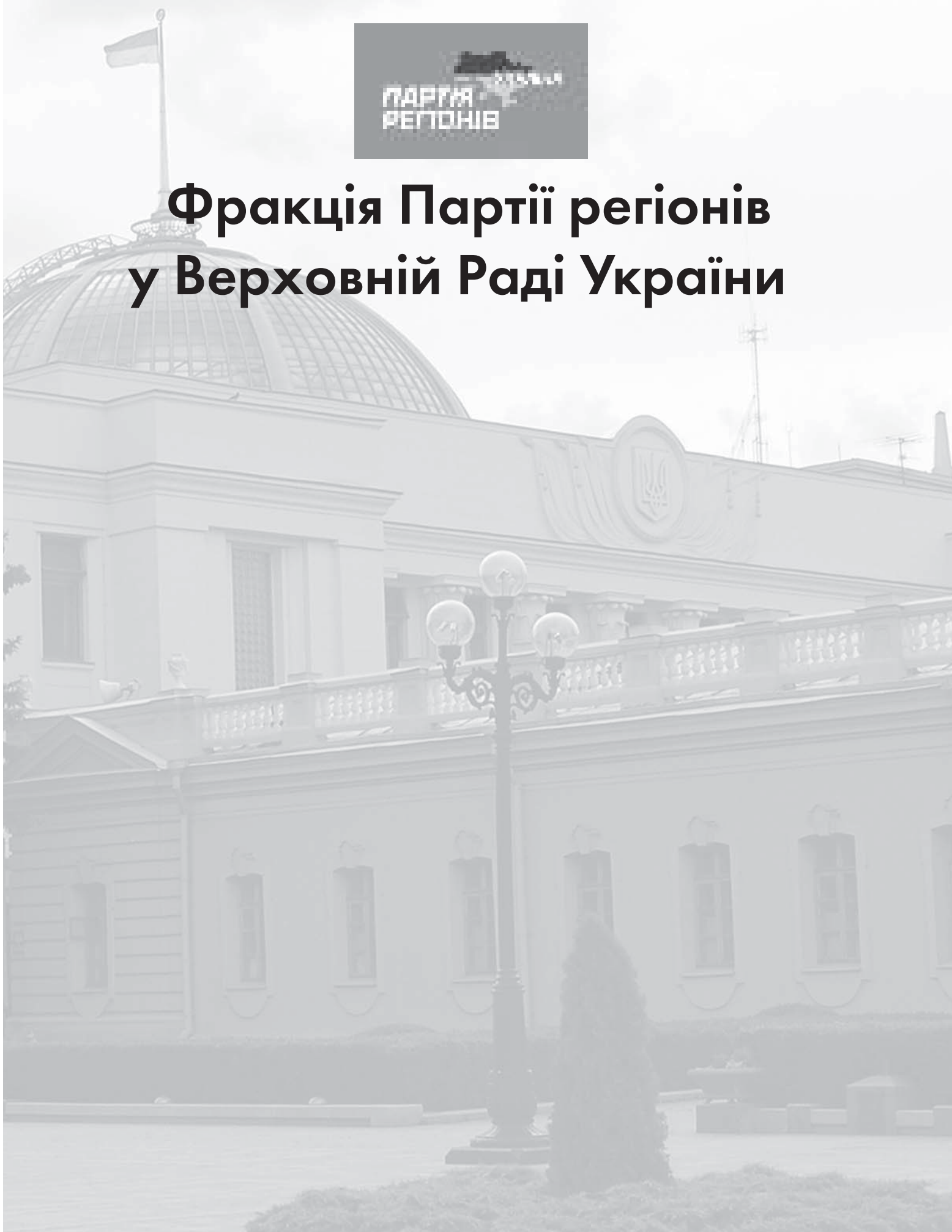
Відсутність елементарної парламентської культури у депутатів зменшує довіру суспільства до Верховної Ради і віру в її здатність вирішувати нагальні суспільні проблеми. Майбутні кандидати полишають роботу у парламенті заради передвиборних поїздок та мітингів. Крім того, вони і так не проявляють значного ентузіазму до роботи в комітетах чи навіть просто до відвідування засідань.

Кандидати-парламентарі виявляють власну нездатність досягати певних змін у суспільному житті держави через Верховну Раду, а отже, президентське крісло може також виявитися для них недостатнім інструментом. Зручним виправданням власної бездіяльності залишиться брак повноважень, парламентської підтримки чи коштів. Корінь проблеми полягає у відсутності політичної волі та нездатності взяти на себе відповідальність. Українському політикуму, як і суспільству, варто «дорослішати» і вчитися працювати системно та відповідально.

ПАРТІЯ
РЕГІОНІВ

Фракція Партії регіонів у Верховній Раді України

Передвиборча програма

СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ДОБРОБУТ

Громадяни України заслуговують на гідне життя та стабільний соціальний добробут.

Досягнення сучасних стандартів життя має стати основою національної ідеї, яка об'єднає всіх громадян.

Популізму «помаранчевих» демагогів ми протиставляємо системність реформ, компетентність і результативність нашої команди, активність і довіру співвітчизників.

Наша програма ґрунтується на реальних можливостях економіки, на точних економічних розрахунках та кращому світовому досвіді вирішення соціальних проблем.

1. СОЦІАЛЬНИЙ УСПІХ

Уперше в українській політиці ми пропонуємо принципово нову державну стратегію надання соціальних гарантій громадянам упродовж усього життя. Це буде запорукою соціального успіху й виходу на нові цивілізаційні обрії.

МАЙБУТНЄ МАЄ НАРОДИТИСЯ!

Сім'я і діти – найважливіші цінності, наше майбутнє. Через невизначеність і матеріальні проблеми двоє й тим більше троє дітей у родині на сьогодні – рідкість.

Широко розрекламована «помаранчевими» популістами разова допомога при народженні дитини не розв'язує й не може в принципі розв'язати проблему народжуваності.

Українська родина та діти потребують системної й довгострокової підтримки – такий наш підхід до цієї проблеми.

Вже з 2008 року родина на першу народжену дитину отримає 11 700 грн, на другу – 25 тис. грн, на третю та кожну наступну дитину – по 50 тис. грн.

При досягненні дитиною 3-річного віку й до 13 років родина отримуватиме щомісяця по 100 грн, а з 13-ти до 18 років – по 200 грн.

МОЛОДІ – ВПЕВНЕНИЙ СТАРТ!

Молодь отримає нові можливості, які докорінно змінять її життя на краще!

Зробимо доступнішою вищу освіту. Не менш ніж 50% місць у ВНЗ будуть бюджетними.

Гарантуємо виплату стипендій студентам ВНЗ I–II ступеня акредитації з 1 січня 2008 р. – 200 грн, з 1 вересня 2008 р. – 400 грн; III–IV ступеня – з 1 січня 2008 р. – 300 грн, з 1 вересня 2008 р. – 530 грн; студентам-сиротам – не менше 1060 грн.

Молодим спеціалістам законодавчо забезпечимо перше робоче місце, надавши фінансову підтримку підприємствам.

Молода родина отримає в оренду терміном до 10 років муніципальне житло, зведене на кошти від земельних аукціонів. За цей час родина зможе придбати власне житло.

Молоді спеціалісти, які працюватимуть на підприємствах – флагманах індустрії, будуть забезпечені житлом під державні фінансові гарантії (1 млрд грн).

СОЦІАЛЬНИЙ ПАКЕТ: КЛЮЧІ ДО СТАТКУ

Ми запровадимо комплекс (пакет) соціальних гарантій для сумлінного працівника. Люди відтепер зможуть планувати життя та сімейний бюджет на роки вперед!

Реформуємо й надамо достатні фінансові ресурси місцевим бюджетам. Насамперед розв'яжемо житлову проблему шляхом проведення земельних аукціонів і вкладення отриманих коштів у будівництво. Система земельних аукціонів створюватиметься протягом 2008–2010 рр.

Вчитель, лікар, працівник культури, міліціонер, військовослужбовець (працівники бюджетної сфери) при укладанні трудового контракту на 20 років одержать ключі від квартири. Через 10 років роботи житло може бути викуплене за 50% вартості, через 15 – за 25%, а через 20 років воно стає власністю працівника.

ПЕНСІЯ: РАХУНОК ТІЛЬКИ НА ВАШУ КОРИСТЬ!

Кожному пенсіонеру гарантуємо пенсію, що відповідає стажу, кваліфікації та умовам праці. Підтримаємо пенсіонерів, що працюють, шляхом виплати їм пенсії, й зарплати.

З 2009 року запровадимо іменні пенсійні накопичувальні рахунки, на які буде переводитися частина пенсійних внесків. Кожний працівник матиме змогу контролювати стан свого іменного рахунку. Усунемо перешкоди на шляху розвитку недержавного пенсійного забезпечення.

ЗДОРОВЕ СУСПІЛЬСТВО

Гарантуємо надання якісної безкоштовної медичної допомоги малозабезпеченим верствам населення.

Кошти приватних інвесторів будуть спрямовані на розвиток медичного страхування, впровадження передових медичних технологій, оновлення обладнання і створення нових основних фондів.

Використовуючи механізми фінансового лізингу, у 2008–2009 рр. ми забезпечимо лікарні всіх рівнів необхідним медичним обладнанням.

Пріоритетні цільові програми сприятимуть здоровому способу життя, запобігатимуть поширенню СНІДу, туберкульозу, наркоманії, онкозахворювань.

РОДЮЧА ЗЕМЛЯ – БАГАТІ СЕЛЯНИ

З метою підвищення добробуту українських селян законодавчо забезпечимо створення прозорого й легального ринку землі, що гарантуватиме мінімальну орендну плату за землю, не нижчу за 400 грн за гектар на рік.

У 2008 році завершимо видачу громадянам державних актів на землю замість земельних сертифікатів.

У найближчих 3 роки подвоїться обсяг інвестицій на розвиток сільського господарства, соціальної сфери села – на газифікацію, будівництво шкіл, доріг тощо.

Зі створенням Національної зернової біржі вітчизняні аграрії отримають максимальну вигоду, а посередники будуть позбавлені надприбутків. Цьому сприятиме також створення та проведення овочевих і фруктових аукціонів у містах.

ЗЕЛЕНЕ СВІТЛО ПІДПРИЄМНИЦТВУ!

Впровадження нового Податкового кодексу сприятиме довгостроковій стабільності бізнесу. З 1 січня 2008 р. структури малого сімейного бізнесу отримають на 5 років податкові канікули та будуть звільнені від сплати за реєстрацію, видачу патентів та інших дозвільних документів.

УКРАЇНСЬКІЙ АРМІЇ – ГІДНУ ПЕРСПЕКТИВУ!

Перехід до професійної армії забезпечить її технічну оснащеність та високу боєздатність, спроможність гідно відповідати на виклики часу, зокрема протистояти загрозам тероризму.

Підвищиться соціальна захищеність військовослужбовців. З 2008 року втричі збільшаться виплати курсантам та солдатам строкової служби. Грошове утримання молодших офіцерів буде не нижче 2 тис. грн на місяць.

Створимо мережу суворовських і нахімовських училищ для підготовки перспективного кадрового резерву Збройних Сил України. Вони стануть основою ефективної системи військово-патріотичного виховання, яка формуватиме патріотизм та відданість Вітчизні.

2. УКРАЇНА – УСПІШНА КРАЇНА!

Для соціального успіху співвітчизників ми реалізуємо ряд політичних і економічних реформ, які забезпечать динаміку та ефективність механізмів соціально

орієнтованої ринкової економіки, сприятимуть утвердженню в Україні консолідованої демократії.

РЕФОРМИ – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

Курс системних реформ забезпечить стабільне економічне зростання, а також поступове звільнення економіки від надмірного державного втручання та опіки.

Пріоритетним є збереження і примноження промислового й науково-технічного потенціалу країни, що надасть можливість здійснити поступовий перехід до економіки знань. Разом із тим нагальною потребою є широке впровадження наукомістких енергозберігаючих технологій, використання альтернативних джерел енергії.

Ми – за поглиблення політичної реформи та зміцнення в Україні парламентської демократії!

Невідкладною є судова реформа, яка затвердить незалежне правосуддя та пряму виборність суддів громадянами.

Неухильне дотримання законів зменшить обсяг «тіньової» політики й економіки, сприятиме подоланню корупції в суспільстві.

Ми захищаємо свободу слова й поширення інформації, завдяки чому є можливість самовираження та відстоювання думок, а в суспільстві існують механізми прозорості й суспільного контролю.

ЄДНІСТЬ ТА БАГАТОМАНІТНІСТЬ!

Місцеве самоврядування повинне стати реальним фундаментом народовладдя. Шлях до цього – максимальна передача владних та фінансових повноважень місцевим органам влади для втілення регіональних і локальних стратегій розвитку.

Ми різні: на Півночі та Півдні, Заході та Сході, але ми – громадяни єдиної країни. У цьому – запорука нашої сили і процвітання. Регіони з їх особливостями і традиціями становлять духовну скарбницю України та її самобутність, яку необхідно зберігати й розвивати спільними зусиллями!

Ми – за надання російській мові статусу державної мови. Для цього необхідна стійка більшість у Верховній Раді. Ми – послідовні прихильники гасла: «Дві мови – один народ!»

ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА: ВІДКРИТІСТЬ І ДОБРОСУСІДСТВО

На зовнішньополітичній арені ми виступаємо за політику відкритості та добросусідства, за збереження позаблокового статусу України.

Питання про вступ України до НАТО може вирішуватись тільки на основі результатів всенародного референдуму.

Членство в Європейському Союзі або Світовій Організації Торгівлі – не самоціль, а засіб підвищення добробуту наших громадян, розширення можливостей вітчизняної економіки, науки та освіти.

Ми забезпечимо збалансовану зовнішню політику, де Східний (Росія та країни Сходу) і Західний (країни ЄС та США) напрями однаково значущі.

Ми надаємо важливого значення участі України в ЄЕП, що розширить наші можливості у взаємному обміні товарами, капіталами й послугами на євразійському ринку.

НАШЕ ГАСЛО: УСПІШНА ЛЮДИНА – УСПІШНА ДЕРЖАВА!

Затверджено рішенням X з'їзду Партії регіонів

4 серпня 2007 року

Дата створення: 23.11.2007

Голова фракції – Янукович Віктор Федорович

Заступники голови фракції:

Єфремов Олександр Сергійович
Герман Ганна Миколаївна
Джарти Василь Георгійович
Лавринович Олександр Володимирович
Львовчкін Сергій Володимирович
Макеєнко Володимир Володимирович
Кінах Анатолій Кирилович
Клюєв Андрій Петрович
Клюєв Сергій Петрович
Колесніков Борис Вікторович
Пеклушенко Олександр Миколайович
Мироненко Михайло Іванович
Тихонов Віктор Миколайович

Результати виборів

На позачергових виборах народних депутатів України 30 вересня 2007 року Партію регіонів підтримали 8 013 895 виборців (34,37%). Таким чином, у Верховній Раді VI скликання партія сформувала фракцію у складі 175 народних депутатів.

(На виборах 26 березня 2006 року Партію регіонів, коли вона вперше виступала самостійним учасником виборчих перегонів, підтримали 8 148 745 виборців (32,14%). Це дало змогу сформувати у Верховній Раді V скликання фракцію у складі 186 народних депутатів.

Вперше участь у виборах Партія регіонів брала 2002 року в складі блоку «За єдину Україну!», який на минулих парламентських виборах набрав 11,77% голосів, доставши 121 парламентське крісло. У Верховній Раді IV скликання фракція «Регіони України» утворилася 20 червня 2002 року (8 вересня 2005-го змінено назву) в кількості 36 народних депутатів. За час роботи парламенту IV скликання членами фракції стало 77 народних депутатів).

Таким чином, Партія регіонів уже третю поспіль виборчу каденцію долає виборчий бар'єр і формує в парламенті впродовж двох останніх скликань найбільшу фракцію. Дострокові парламентські вибори дали партії змогу на 2% збільшити свій електоральний результат. Водночас на виборах-2007 за партію проголосувало на 135 тисяч виборців менше, ніж на попередніх перегонах. Це відобразилося у скороченні парламентської фракції порівняно з попередньою каденцією на 11 народних депутатів.

Склад фракції

Зі 175 представників фракції Партії регіонів у Верховній Раді України VI скликання 125 – народні депутати попереднього скликання, що становить 71,4% загальної кількості. Двадцять дев'ять новообраних депутатів фракції (16,6%) перейшли на роботу в парламент з інших органів влади та місцевого самоврядування. Тринадцять народних обранців – вихідці з бізнесу (7,4%). Інші категорії населення становлять 4,6% складу фракції, загалом 8 народних депутатів.

Наразі фракція Партії регіонів у Верховній Раді України нараховує 172 народних депутати.

Посада/заняття на момент виборів	Народні депутати	Чиновники	Підприємці	Інше
Кількість	125	29	13	8
Відсотки	71,4	16,6	7,4	4,6

Гендерні особливості

Фракцію Партії регіонів у Верховній Раді VI скликання представляють 11 жінок, що становить 7% її загального складу.

(У фракції Партії регіонів попереднього скликання працювало 16 жінок, тобто 8% від кількості її членів (береться до уваги чисельність фракції за все скликання, що становить 201 депутат). На минулих виборах за квотою «Регіонів» за списком «За Єдину Україну!» пройшла 1 жінка. На час ліквідації фракції в її складі перебували 3 жінки).

Богатирьова Раїса Василівна – до 23.05.2008 обіймала посаду заступника керівника фракції (у парламенті V скликання – керівника), 23.05.2008 вийшла з фракції за власним бажанням.

Бахтеева Тетяна Дмитрівна – голова Комітету з питань охорони здоров'я.

Акімова Ірина Михайлівна – заступник голови Комітету з питань економічної політики.

Лукаш Олена Леонідівна – секретар Комітету з питань правової політики.

Наразі у фракції Партії регіонів представлені 9 жінок, що складає 6% її загального складу.

Стать	Жінки	Чоловіки
Кількість	11	161
Відсотки	7	93

Освіта

Вищу освіту має 171 народний депутат – члени фракції. Двоє представників фракції (1%) мають незакінчену вищу чи базову вищу освіту, один представник (0,6%) – середню спеціальну.

(У Верховній Раді України V скликання вищу освіту мали 182 члени фракції (98%). Троє її представників мали незакінчену вищу чи базову вищу освіту, один – середню спеціальну).

Партійний склад фракції

У складі фракції Партії регіонів у ВРУ VI скликання 156 народних депутатів є членами ПР, що становить 90,2% її загального складу. Сімнадцять народних депутатів (9,8%), що за списками зазначеної партії пройшли в парламент, безпартійні.

(У Верховній Раді України V скликання 29 депутатів, 15,6% членів фракції, були безпартійними).

Партійність	Безпартійні	Члени партій
Кількість	17	156
Відсотки	9,8	90,2

Віковий склад фракції

Серед членів фракції Партії регіонів у Верховній Раді VI скликання найбільшу вікову категорію становлять парламентарі віком 40–50 років – 61 депутат (35%). Представників пенсійного віку серед членів фракції примножилося: понад 60 років мають 17 народних депутатів (9,7%). Водночас значно скоротилася кількість молодих (до 30 років) представників – до 2,9% їх загальної кількості (5 народних депутатів).

(У Верховній Раді України V скликання було найбільше осіб віком 50–60 років – 66; у віковій категорії 40–50 років – 58 осіб, 30–40 років – 32 депутати. Двадцять один депутат мав вік 60–95 років та 9 обранців – 21–30 років).

Вік	До 30 років	30–40 років	40–50 років	50–60 років	За 60 років
Кількість	5	34	60	56	17
Відсотки	2,9	20	35	32,5	9,7

Територіальне представництво

Депутати – члени фракції Партії регіонів у ВРУ – представляють 18 із 27-ми адміністративно-територіальних одиниць України. Три чверті складу фракції фактично представляють два регіони України – Донбас і Київщину. Київську прописку мають 96 депутатів, або 54,9%. Кожен четвертий член фракції представляє Донбас – 42 народних обранці (24%). Лише 21,1% фракції (37 народних депутатів) представляє решту 24 регіони України. У складі найбільшої парламентської

фракції відсутні представники дев'яти регіонів України (Вінницької, Волинської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Рівненської, Тернопільської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської областей), що фактично унеможливує адекватне представництво нею інтересів третини територіальних громад України. Порівняно з минулим скликанням фракція скоротила своє територіальне представництво у восьми регіонах.

Місце проживання на момент виборів	Київ	Донецька область	Регіони
Кількість	95	42	35
Відсотки	54,9	24	21,1

№ з/п	Представлені в списку регіони	Кількість депутатів
1.	Київська область	95
2.	Донецька область	42
3.	Дніпропетровська область	8
4.	Луганська область	7
5.	АР Крим	4
6.	Харківська область	2
7.	Запорізька область	2
8.	Львівська область	2
9.	Одеська область	2
10.	Чернігівська область	2
11.	Житомирська область	1
12.	Закарпатська область	1
13.	Миколаївська область	1
14.	Полтавська область	1
15.	Сумська область	1
16.	Чернівецька область	1

Відсутні в списку регіони (9)

Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Рівненська, Тернопільська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська області

(У Верховній Раді України V скликання депутати-члени фракції представляли 25 із 27-ми адміністративно-територіальних одиниць України. Найбільше парламентарів проживали в місті Києві (82) та в місті Донецьку й Донецькій об-

ласті (41). У складі фракції були відсутні депутати, які представляли Житомирську область).

Представництво в комітетах

Народні депутати фракції Партії регіонів у Верховній Раді VI скликання представлені в усіх парламентських комітетах.

Найбільше депутатів фракції в Бюджетному комітеті (15). У Комітеті з питань транспорту та зв'язку перебуває 12 народних обранців від зазначеного угруповання.

Партія регіонів представляє більше половини складу двох парламентських комітетів. У Комітеті з питань податкової та митної політики 8 з-поміж 16-ти членів – народні депутати фракції Партії регіонів. У Комітеті з питань фінансів і банківської діяльності «Регіони» займають 11 із 20-ти місць.

Таким чином, можна відзначити пріоритетність для фракції цих напрямів роботи та вирішальний характер позиції Партії регіонів щодо комітетської підтримки рішень у зазначених галузях. Загалом представники аналізованої фракції тяжіють до фінансово-економічних напрямів роботи та мінімально представлені в комітетах, що займаються питаннями соціального розвитку й духовності. Лише по одному представнику фракції Партії регіонів працює у складі парламентських комітетів з питань європейської інтеграції, з питань культури й духовності, у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів.

(У Верховній Раді попереднього скликання найбільше представників Партії регіонів було в Бюджетному комітеті – 14. По 13 обранців зазначеного депутатського формування працювали в комітетах з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки та з питань фінансів і банківської діяльності.

Найменше «Регіони» були представлені в Комітеті у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів – там працювало лише 2 депутати, 1 з яких обіймав посаду секретаря комітету. В Комітеті з питань науки та освіти, де Партія регіонів мала посади першого заступника та заступника комітету, працювали 3 парламентарі).

Посади в комітетах

Члени фракції Партії регіонів під час роботи першої сесії Верховної Ради України VI скликання очолили 9 комітетів:

Присяжнюк Микола Володимирович – голова Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин,

Рибак Володимир Васильович – голова Комітету з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики,

Бахтеева Тетяна Дмитрівна – голова Комітету з питань охорони здоров'я,
Ківалов Сергій Васильович – голова Комітету з питань правосуддя,
Єфремов Олександр Сергійович – голова Комітету з питань Регламенту депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України,
Герман Ганна Миколаївна – голова Комітету з питань свободи слова та інформації,
Хара Василь Георгійович – голова Комітету з питань соціальної політики та праці,
Козак Володимир Васильович – голова Комітету з питань транспорту і зв'язку,
Азаров Микола Янович – голова Комітету з питань фінансів і банківської діяльності.

22 члени фракції обійняли посаду заступника голови комітету, 7 — посаду першого заступника. Лише у двох парламентських комітетах представники фракції Партії регіонів не мають власних заступників: у Комітеті з питань свободи слова та Комітеті у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів. У першому представник «Регіонів» — голова комітету, у другому — секретар фракції. Посади секретарів парламентських комітетів обіймають 5 представників фракції.

(Члени фракції Партії регіонів на час роботи Верховної Ради V скликання очолювали 8 комітетів:

Азаров Микола Янович – голова Комітету з питань бюджету,
Бахтеева Тетяна Дмитрівна – голова Комітету з питань охорони здоров'я,
Джиги Микола Васильович – голова Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією,
Єфремов Олександр Сергійович – голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України,
Ківалов Сергій Васильович – голова Комітету з питань правосуддя,
Кушнарьов Євген Петрович (потім — **Ілляшов Григорій Олександрович**) – голова Комітету з питань правової політики,
Пригодський Антон Вікентійович – голова Комітету з питань транспорту і зв'язку,
Рибак Володимир Васильович – голова Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування.

Тридцять два депутати обіймали посади перших заступників чи заступників голів комітетів; 7 — посади голів підкомітетів; 3 — секретарів комітетів, а решта 144 були членами комітетів).

**Кількісне представництво депутатів фракції Партії регіонів
у комітетах Верховної Ради України VI скликання**

№ з/п	Назва комітету	Голова	Заступник	Голова підкомітету	Секретар	Член комітету	Кількість членів комітету	Число депутатів з Партії регіонів
1.	Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин	1 (0)*	1 (1)	0 (0)	0 (0)	9 (9)	23 (23)	11 (10)
2.	Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією	0 (1)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	10 (7)	22 (18)	11 (9)
3.	Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики	1 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	4 (4)	17 (14)	6 (6)
4.	Комітет з питань бюджету	0 (1)	2 (2)	0 (0)	0 (0)	13 (11)	33 (31)	15 (14)
5.	Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування	0 (1)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	1 (7)	12 (20)	2 (9)
6.	Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (0)	3 (5)	19 (16)	5 (6)
7.	Комітет з питань економічної політики	0 (0)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	9 (8)	21 (20)	10 (9)
8.	Комітет з питань європейської інтеграції	0 (0)	1 (1)	0 (1)	0 (1)	0 (3)	10 (16)	1 (6)
9.	Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності	0 (0)	2 (2)	0 (1)	0 (0)	6 (3)	17 (16)	8 (6)
10.	Комітет у закордонних справах	0 (0)	1 (0)	0 (1)	0 (1)	3 (3)	14 (15)	4 (5)
11.	Комітет з питань культури і духовності	0 (0)	0 (2)	0 (0)	0 (0)	0 (2)	10 (12)	0 (4)
12.	Комітет з питань науки і освіти	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	9 (14)	2 (3)
13.	Комітет з питань національної безпеки і оборони	0 (0)	1 (1)	0 (1)	1 (0)	3 (3)	17 (17)	5 (5)
14.	Комітет з питань охорони здоров'я	1 (1)	1 (0)	0 (1)	0 (0)	1 (2)	12 (7)	3 (4)
15.	Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки	0 (0)	2 (1)	0 (0)	0 (0)	8 (12)	21 (26)	10 (13)

№ з/п	Назва комітету	Голова	Заступник	Голова підкомітету	Секретар	Член комітету	Кількість членів комітету	Число депутатів з Партії регіонів
16.	Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів	0 (0)	0 (0)	0 (0)	1 (1)	0 (1)	7 (7)	1 (2)
17.	Комітет з питань податкової та митної політики	0 (0)	2 (0)	0 (0)	0 (0)	6 (0)	18 (0)	8 (0)
18.	Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин	0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	2 (2)	10 (13)	3 (4)
19.	Комітет з питань правової політики	0 (1)	1 (1)	0 (0)	1 (0)	5 (5)	14 (18)	7 (7)
20.	Комітет з питань правосуддя	1 (1)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	8 (6)	23 (19)	10 (8)
21.	Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва	0 (0)	1 (1)	0 (0)	1 (0)	4 (5)	14 (19)	6 (6)
22.	Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України	1 (1)	1 (1)	0 (0)	0 (0)	6 (7)	22 (19)	7 (10)
23.	Комітет з питань свободи слова та інформації	1 (0)	0 (1)	0 (0)	0 (0)	3 (3)	12 (12)	4 (4)
24.	Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	0 (0)	2 (1)	0 (0)	0 (0)	3 (7)	11 (15)	5 (8)
25.	Комітет з питань соціальної політики та праці	1 (0)	1 (1)	0 (2)	0 (0)	2 (2)	11 (11)	4 (5)
26.	Комітет з питань транспорту і зв'язку	1 (1)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	10 (8)	27 (22)	12 (11)
27.	Комітет з питань фінансів і банківської діяльності	1 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	9 (11)	18 (27)	11 (13)
Разом:		9 (8)	31 (36)	0 (0)	5 (3)	124		175
Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації		0 (0)	1 (2)	0 (0)	0 (0)	10 (5)	31 (7)	11 (7)

*У дужках – представництво в комітетах у Верховній Раді України V скликання.

Розподіл депутатів фракції Партії регіонів у комітетах Верховної Ради України VI скликання

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Голова комітету – Присяжнюк Микола Володимирович

Заступник голови комітету – Рижук Сергій Миколайович

Члени комітету:

1. Бевзенко Валерій Федорович,
2. Бондаренко Віктор Вікторович,
3. Борт Віталій Петрович,
4. Засуха Тетяна Володимирівна,
5. Климець Павло Анатолійович,
6. Мельник Станіслав Анатолійович,
7. Сулковський Павло Гнатович,
8. Смітюх Григорій Євдокимович,
9. Слаута Віктор Андрійович.

Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією

Заступник голови комітету – Джига Микола Васильович

Члени комітету:

1. Вернидубов Іван Васильович,
2. Васильєв Геннадій Андрійович,
3. Зубик Володимир Володимирович,
4. Ілляшов Григорій Олексійович,
5. Коржев Анатолій Леонідович,
6. Мирний Іван Миколайович,
7. Пшонка Артем Вікторович,
8. Табачник Яків Піневич,
9. Хмельницький Василь Іванович,
10. Ярощук Володимир Іванович.

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики

Голова комітету – Рибак Володимир Васильович

Заступник голови комітету – Попов Олександр Павлович

Члени комітету:

1. Лисов Ігор Володимирович,
2. Мхітарян Нвер Мнацаканович,
3. Щербань Артем Володимирович,
4. Яцуба Володимир Григорович.

Комітет з питань бюджету

Перший заступник голови комітету – Макеєнко Володимир Володимирович

Заступник голови комітету – Пеклушенко Олександр Миколайович

Члени комітету:

1. Бурлаков Павло Миколайович,
2. Злочевський Микола Владиславович,
3. Ковальова Юлія Вікторівна,
4. Колесніков Борис Вікторович,
5. Коновалюк Валерій Ілліч,
6. Лісін Микола Павлович,
7. Орлов Андрій Вікторович,
8. Писарчук Петро Іванович,
9. Потапов Василь Іванович,
10. Саламатін Дмитро Альбертович,
11. Тихонов Віктор Миколайович,
12. Шуфрич Нестор Іванович.

Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування

Заступник голови комітету – Черноморов Олександр Миколайович

1. Львовчкін Сергій Володимирович – член комітету.

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків чорнобильської катастрофи

Заступник голови комітету – Горошкевич Олександр Сергійович

Секретар комітету – Глазунов Сергій Миколайович

Члени комітету:

1. Дейч Борис Давидович,
2. Момот Сергій Васильович,
3. Толстоухов Анатолій Володимирович.

Комітет з питань економічної політики

Заступник голови комітету – Акімова Ірина Михайлівна

Члени комітету:

1. Ахметов Рінат Леонідович,
2. Білий Олексій Петрович,
3. Воропаєв Юрій Миколайович,
4. Колесніков Дмитро Валерійович,
5. Костусєв Олексій Олексійович,
6. Ландик Валентин Іванович,
7. Плотніков Олексій Віталійович,
8. Скудар Георгій Маркович,
9. Сандлер Дмитро Михайлович.

Комітет з питань європейської інтеграції

Перший заступник голови комітету – Вечерко Володимир Миколайович.

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

Перший заступник голови комітету – Сівкович Володимир Леонідович

Заступник голови комітету – Шенцев Дмитро Олексійович

Члени комітету:

1. Грицак Василь Миколайович,
2. Малишев Володимир Степанович,
3. Піскун Святослав Михайлович,
4. Плохой Ігор Іванович,
5. Дарда Олександр Панасович,
6. Харлім Валерій Михайлович.

Комітет у закордонних справах

Заступник голови комітету – Кожара Леонід Олександрович

Члени комітету:

1. Звягільський Юхим Леонідович,
2. Ларін Сергій Миколайович,
3. Чертков Юрій Дмитрович.

Комітет з питань науки і освіти

Члени комітету:

1. Зубець Михайло Васильович,
2. Табачник Дмитро Володимирович.

Комітет з питань національної безпеки і оборони

Заступник голови комітету – Богуслаєв В'ячеслав Олександрович

Секретар комітету – Самойленко Юрій Павлович

Члени комітету:

1. Кінах Анатолій Кирилович,
2. Кузьмук Олександр Іванович,
3. Клімов Леонід Михайлович.

Комітет з питань охорони здоров'я

Голова комітету – Бахтеєва Тетяна Дмитрівна

Заступник голови комітету – Корж Віктор Петрович

Член комітету – Маньковський Григорій Володимирович

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

Перший заступник голови комітету – Тітенко Сергій Михайлович

Заступник голови комітету – Бойко Юрій Анатолійович

Члени комітету:

1. Глущенко Ігор Миколайович,
2. Гуменюк Ігор Миколайович,
3. Деркач Андрій Леонідович,
4. Іванющенко Юрій Володимирович,
5. Корж Павло Петрович,
6. Селіваров Андрій Борисович,

7. Тулуб Сергій Борисович,
8. Турманов Віктор Іванович.

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів

Секретар комітету – Журавко Олексій Валерійович.

Комітет з питань податкової та митної політики

Перший заступник голови комітету – Круглов Микола Петрович

Заступник голови комітету – Геллер Євген Борисович

Члени комітету:

1. Васильєв Олександр Андрійович,
2. Калюжний Віталій Анатолійович,
3. Мошак Сергій Миколайович,
4. Святаш Дмитро Володимирович,
5. Хомутич Віталій Юрійович,
6. Царьов Олег Анатолійович.

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

Заступник голови комітету – Попеску Іван Васильович

Члени комітету:

1. Павленко Едуард Іванович,
2. Матвійчук Едуард Леонідович.

Комітет з питань правової політики

Заступник голови комітету – Лавринович Олександр Володимирович

Секретар комітету – Лукаш Олена Леонідівна

Члени комітету:

1. Головатий Сергій Петрович,
2. Ключев Андрій Петрович,
3. Петров Борис Федорович,
4. Янукович Віктор Федорович,
5. Мірошніченко Юрій Романович.

Комітет з питань правосуддя

Голова комітету – Ківалов Сергій Васильович

Заступник голови комітету – Бондик Валерій Анатолійович

Члени комітету:

1. Бережна Ірина Григорівна,
2. Колесніченко Вадим Васильович,
3. Мальцев Володимир Олександрович,
4. Новікова Юлія Володимирівна,
5. Притика Дмитро Микитович,
6. Супруненко Олександр Іванович,
7. Фесенко Леонід Іванович,
8. Шпенюк Дмитро Юрійович.

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва

Заступник голови комітету – Вілкул Олександр Юрійович

Секретар комітету – Литвинов Леонід Федорович

Члени комітету:

1. Гуреев Василь Миколайович,
2. Солошенко Микола Павлович,
3. Янковський Микола Андрійович,
4. Чечетов Михайло Васильович.

Комітет з питань регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України

Голова комітету – Єфремов Олександр Сергійович

Заступник голови комітету – Кисельов Василь Олексійович

Члени комітету:

1. Горіна Ірина Анатоліївна,
2. Демянко Микола Іванович,
3. Демидко Володимир Миколайович,
4. Комар Микола Степанович,
5. Колоцей Юрій Олександрович,
6. Скубашевський Станіслав Валеріанович,
7. Кравець Андрій Віталійович.

Комітет з питань свободи слова та інформації

Голова комітету – Герман Ганна Миколаївна

Члени комітету:

1. Бондаренко Олена Анатоліївна,
2. Ландік Володимир Іванович,
3. Прутнік Едуард Анатолійович.

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

Перший заступник голови комітету – Волков Олександр Анатолійович

Заступник голови комітету – Тедеев Ельбрус Сосланович

Члени комітету:

1. Аркаллаєв Нуруліслам Гаджийович,
2. Кий Сергій Вікторович,
3. Сафіуллін Равіль Сафович.

Комітет з питань соціальної політики та праці

Голова комітету – Хара Василь Георгійович

Заступник голови комітету – Сухий Ярослав Михайлович

Члени комітету:

1. Папієв Михайло Миколайович,
2. Стоян Олександр Миколайович.

Комітет з питань транспорту і зв'язку

Голова комітету – Козак Володимир Васильович

Заступник голови комітету – Мироненко Михайло Іванович

Члени комітету:

1. Демішкан Володимир Федорович,
2. Лебедев Павло Валентинович,
3. Мороко Юрій Миколайович,
4. Пригодський Антон Вікентійович,
5. Савчук Олександр Володимирович,
6. Синиця Артем Миколайович,
7. Шкіря Ігор Миколайович,
8. Янукович Віктор Вікторович,
9. Джарти Василь Георгійович,
10. Лещинський Олександр Олегович.

Комітет з питань фінансів і банківської діяльності

Голова комітету – Азаров Микола Янович

Заступник голови комітету – Лук'янов Владислав Валентинович

Члени комітету:

1. Горбаль Василь Михайлович,
2. Єдін Олександр Йосипович,
3. Каракай Юрій Васильович,
4. Ключев Сергій Петрович,
5. Лелюк Олексій Володимирович,
6. Наконечний Володимир Леонтійович,
7. Прасолов Ігор Миколайович,
8. Рева Дмитро Олексійович.

Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації

Заступник голови комісії – Колесніков Дмитро Валерійович

Члени комісії:

1. Геллер Євген Борисович,
2. Дейч Борис Давидович,
3. Єдін Олександр Йосипович,
4. Єфремов Олександр Сергійович,
5. Ключев Сергій Петрович,
6. Круглов Микола Петрович,
7. Лисов Ігор Володимирович,
8. Мірошніченко Юрій Романович,
9. Новікова Юлія Володимирівна.

**БЛОК
ЮЛІИ
ТИМОШЕНКО**

Фракція
«Блок Юлії Тимошенко»
(«Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»,
Українська соціал-демократична партія,
«Реформи і порядок»)

Передвиборча програма

Український прорив

Сьогодні ми представляємо Програму стратегічного розвитку України «Український прорив. До справедливої й конкурентоспроможної країни». Ми впевнені, що в результаті перемоги демократичних сил на дострокових виборах до Верховної Ради України 30 вересня 2007 року та формування нової демократичної коаліції саме ця програма стане основою діяльності нового професійного Уряду. Але це не просто урядова програма, яких за час незалежності України вже було щонайменше два десятки. «Український прорив» – це програма розвитку, прогресу та поступу для всієї країни. Не для окремого міністра чи підрозділу виконавчої влади, а для кожної людини, для кожного громадянина. «Український прорив» – це основний закон процвітання для нашої країни.

«Український прорив» – це не банальний паперовий документ, що буде всіма забутий після сьогоднішньої презентації й навіки упокоїться в пилюці партійних архівів. Наша програма – це програма Життя, програма Дії. Вона може існувати і вдосконалюватися лише в результаті щоденної реалізації. Без зайвої самовпевненості ми стверджуємо, що «Український прорив» – це дороговказ для країни в XXI столітті.

Ми назвали нашу програму «Українським проривом», оскільки нам набридло вимірювати поступ десятими долями процента ВВП чи підвищенням заробітних плат на кілька гривень. Наша країна заслуговує на все й відразу. Ми – за кардинальне і швидке поліпшення якості життя у країні для всіх людей. Ми поважаємо еволюційний розвиток, але він не задовольняє наших амбіцій. Замість повільної еволюції має з'явитися повноцінний якісний стрибок у майбутнє. Ми беремо на озброєння термін «прорив» як антитезу повільній, черепаховій еволюції. Ми знаємо, як забезпечити справжній прорив у економіці, в усіх галузях народного господарства, в усіх сферах життя українського суспільства. Ми маємо поетапний, щоденний календар прогресу по-українськи. Якщо до сьогодні держава та національна економіка рухалися від кризи до кризи, то тепер ми пропонуємо зійти з цього битого шляху й далі рухатися від успіху до успіху. Ми знаємо, що робити, й ми знаємо, як робити, щоб забезпечити Український прорив.

Сьогодні у світі всі знають про унікальний шведський соціалізм, про «економічний стрибок корейського тигра», про «китайське економічне диво». Ми не копіюємо чужих схем і не запозичуємо іноземних технологій. Ми цінуємо і сприймаємо суто українське гасло: «Свій до свого по своє». І саме тому ми цілком певні, що вже за кілька років саме поняття Українського прориву стане загальним і буде наводитися в усьому світі, як стратегія успіху без перекладів і транскрипцій. Уже завтра Україну у світі знатимуть не лише через аварію на ЧАЕС чи Помаранчеву революцію. Ми змінимо асоціативний ряд сприйняття нашої країни в світі. Ми доб'ємося того, що нас будуть пізнавати й поважати передусім за "Ukrainisky Proryv».

70 років для того, щоб наздогнати Європу, 100 років до рівня життя в США і в Японії, – все це нісенітниця. Ми не маємо стільки часу. Там, де песимісти говорять про півстоліття, ми ставимо рік, там, де вони хочуть сто років, ми даємо три. «Тіхше їдеш – далі будеш», – це не про нас.

Сучасна українська політика за 16 років державної незалежності, після тривалого періоду партійної феодалізації й мультипартійності, нарешті підходить до періоду зрілості, до етапу укрупнення політичних сил. Уже сьогодні в Україні реально діють дві-три політичні сили, здатні запропонувати суспільству альтернативні шляхи розвитку. Блок Юлії Тимошенко – одна з цих сил. І ми не тільки запропонуємо, ми зробимо. Минає час невігластва, популізму, демагогії та ручного управління. Настає доба професіоналів, ера прориву. Вже на найближчих виборах до парламенту люди голосуватимуть не тільки за політиків, а й за стратегію, яку вони здатні запропонувати країні. Наша стратегія Українського прориву базується на будівництві справедливої та конкурентоспроможної держави, на формуванні чесної й відповідальної політики. Як Китай дав цивілізації порох і компас, як Греція та Англія запропонували світові основи демократичного устрою, ми понесемо у світ унікальну оптимальну систему організацію життя суспільства, що буде варта наслідування.

Сьогодні в нас, треба визнати, не найкращі стартові умови для якісного стрибка в майбутнє. Рівень життя в Україні залишається одним із найнижчих у Європі. Україна посідає останні місця у світових рейтингах конкурентоспроможності. Так, наприклад, Всесвітній економічний форум поставив Україну на 78-е місце з-поміж 128 країн, Інститут розвитку менеджменту в Лозанні (IMD) дав Україні 46-е місце з 55 країн. Рівень ВВП на одну особу в Україні сьогодні становить \$2275, тоді як Єврозона вже пододала позначку \$30 000.

Але ми готові перетворити наші проблеми на успіхи, а відставання – на вигоду. Саме тому ми й говоримо про прорив, а не поетапну еволюцію. Стандартними торованими шляхами ми не зможемо виконати високі завдання.

Реалізація «Українського прориву» потребує максимальної мобілізації всіх ресурсів та сил нації, самовідданої праці еліт і згуртованості всіх соціальних, професійних та інших груп. «Український прорив» може стати тим фактором єдності, що об'єднає весь народ у прагненні до побудови кращого життя і прибере мимовільні протиріччя та незгоди.

Виконання Українського прориву передбачає реалізацію дванадцяти стратегічних ліній.

Конституційний прорив

Ця лінія передбачає організацію і проведення всенародного референдуму щодо схвалення та прийняття нової Конституції України. Народ сам напише свою Конституцію, коли дасть відповіді на ключові запитання сьогодення, які стосуються,

передусім: форми правління (президентська чи парламентська держава), обрання суддів, ліквідації пільг та недоторканності, позбавлення депутатів-корупціонерів депутатських мандатів, розширення прав місцевого самоврядування, встановлення контролю над владою, спрощення процедури референдумів.

Ми вже зараз виконуємо Першу лінію «Українського прориву». Сьогодні по всій країні створені наші штаби, які збирають підписи за проведення конституційного референдуму та ведуть агітаційно-роз'яснювальну роботу серед людей.

Судово-правовий прорив

Фактично йдеться про те, щоб майже з нуля створити у країні систему справжнього правосуддя, оскільки на сьогодні його як такого не існує.

Окрім обрання суддів народом ми пропонуємо звільнити їх від політичних, адміністративних та корупційних впливів і фінансової залежності від виконавчої влади.

Пропонується істотно підвищити рівень заробітної плати суддів, скасувати судове мито для громадян за спеціальним переліком справ, надати безкоштовні адвокатські послуги для соціально незаможних громадян.

Інформаційний прорив

Жодні реформи нічого не варті, якщо у країні відсутні незалежні й неупереджені засоби масової інформації. Саме тому на Третій лінії **прориву** ми розмістили нову інформаційну політику держави та суспільства.

Ця лінія передбачає створення громадського телебачення, забезпечення прозорості відносин власності в медіа-бізнесі, оприлюднення інформації щодо реальних власників ЗМІ. Ми пропонуємо обов'язкові угоди між власниками ЗМІ та журналістськими колективами щодо проведення чесної редакційної політики.

Інформаційний прорив передбачає розвиток та захист національного інформаційного простору, масштабну інтернетизацію України з метою вільного й дешевого доступу громадян до суспільно важливої інформації.

Кожна оселя у країні повинна мати щонайменше три-п'ять загальнонаціональних телевізійних каналів.

Антикорупційний прорив

Ми – єдина політична сила, яка не тільки проголошувала війну корупції, а й досягла реальних успіхів у цій царині, ліквідувавши тіньові схеми в цілих галузях і сферах національної економіки.

Реалізація цієї лінії передбачає ліквідацію економічного підґрунтя для корупції, а саме зниження ролі держави в економіці загалом та впливу чиновництва на ухвалення економічних рішень і їх втручання в діяльність підприємств; створення спеціальної експертної комісії, що аналізуватиме всі проекти законів та нормативних актів на предмет корупційних ризиків; продаж земель несільсько-господарського призначення виключно на аукціонах; створення незалежних від влади органів контролю за розподілом бюджетних коштів із передачею опозиції Рахункової палати України.

Окрім того, ми пропонуємо запровадити декларування витрат державними посадовими особами та держслужбовцями; істотне посилення кримінальної відповідальності за корупційні дії, включаючи довічне позбавлення волі; відновлення програми «Контрабанда – стоп!»; створення комунікаційного центру для безпосереднього зв'язку громадян із правоохоронними органами для інформування про факти корупції; підвищення рівня соціального захисту та матеріального забезпечення правоохоронців

Демографічний прорив

Ми повинні забезпечити в Україні такі умови для молодих родин, які дадуть можливість створити те, що в усьому світі називається «бебі-бум». Інакше кажучи, країна повинна народжувати дітей.

Передбачається також запровадження обов'язкового медичного страхування зі збереженням гарантованих державою безкоштовних медичних послуг, придбання медичної страховки за державні кошти для соціально не захищених верств населення, законодавче зобов'язання купівлі страховки роботодавцем.

Як і обіцяли, ми збільшимо виплати при народженні дитини до 10 400 гривень. Запровадимо виплати по народженні другої дитини не менше 15 000 гривень і третьої – 25 000 гривень.

Ми пропонуємо збільшити щомісячні виплати по догляду за дитиною до трьох років на рівні, не нижчому ніж 500 гривень, і забезпечимо надання довгострокових кредитів для молодих сімей на 25–35 років під 2–4% річних.

«Демографічний прорив» – це, крім іншого, створення соціального ринку ліків; реалізація програми «Сільський лікар»; створення національних медичних центрів, відповідальних за розробку спеціалізованих національних програм; повернення на Батьківщину громадян України, що працюють за кордоном.

Інтелектуальний прорив

Ми зобов'язані терміново захистити інтелект нації й експортувати технології, а не мозки. Українські вчені повинні їздити за кордон на наукові конференції, а не як дешева робоча сила із «третього світу» в найми, чи наукове кріпацтво.

Ми повинні відродити авторитет науки, авторитет інтелекту й повернути дітей із нічних клубів до бібліотек. Ми маємо зробити так, щоб у аспірантуру знов було важко вступити, а звання кандидата наук знову стало почесним і шанованим. «Силіконова долина» має бути в Україні.

Інтелектуальний прорив – це єдина вартість послуг із виховання та освіти дітей; стимулювання приватних інвестицій у прикладні та фундаментальні дослідження; підтримка бізнесу, що використовує та розвиває виробничі технології; забезпечення вільної конкуренції на ринку високих технологій, інтернет-послуг, мобільного зв'язку; стимулювання приватних інвестицій у професійну та вищу освіту. Це розвиток системи захисту інтелектуальної власності, створення ефективної національної системи управління інноваційним розвитком, програма «Інтернет – у кожному оселю», створення якісної системи незалежного контролю рівня знань учнів.

Транзитний прорив

Україна – велика транзитна держава, можливості якої сьогодні не використовуються й на 10 відсотків. Українські дороги, залізниці повинні стати відомими світові як оптимальний і найвигідніший транзитний коридор, а не через те, що тут періодично перекидаються потяги з фосфором і сходять з рейок електрички.

З метою реалізації Транзитного прориву ми повинні забезпечити умови для державно-приватного партнерства у створенні основних транзитних автомобільних коридорів; забезпечити безпеку транспортних коридорів; побудувати нові нафто- й газогони з метою створення альтернативних шляхів енергопостачання України; лібералізувати транзитний режим для пасажирів і товарів; забезпечити державно-приватне партнерство в будівництві аеропортів; навести «військовий порядок» на залізниці.

Підприємницький прорив

Сьогодні чинний уряд здійснює стратегічний курс на підтримку великого та надвеликого бізнесу. Таким шляхом будувалися лише колонії, але не держави, які прагнули побудувати цивілізоване громадянське суспільство. Основа громадянського суспільства – середній клас, який народжується тільки через розвиток малого й середнього підприємництва. Ми повинні кардинально змінити акценти та пріоритети й надати додаткового стимулюючого імпульсу середньому та малому бізнесу.

Підприємницький прорив включає ухвалення Податкового кодексу, що передбачає зниження податкового навантаження, розширення бази оподаткування, мінімізацію податкових пільг, ліквідацію ПДВ.

Ми повинні запровадити нові правила: входження в бізнес і вихід із бізнесу мають бути максимально спрощені. Ми маємо впровадити політику зниження кредитних ставок до європейського рівня, лібералізувати ринок банківських та страхових послуг, захистити права міноритарних акціонерів, перейти на систе-

му довгострокового кредитування, зруйнувати всі неприродні монополії, кардинально реформувати дозвільну систему – встановити обмежений і стандартний перелік документів для отримання ліцензій чи дозволів. Ми пропонуємо максимально обмежити кількість контактів між підприємцем та чиновником.

Енергоефективний прорив

Реалізація Енергоефективного прориву передбачає зменшення критичної залежності від монопольного імпорту енергоносіїв, зниження енергоємності ВВП, зміцнення співпраці та координації енергетичної політики з Євросоюзом, інтеграцію в європейський ринок постачання та споживання електроенергії, модернізацію ТЕЦ, перехід на технологію «киплячого пару», зменшення споживання газу та нафтопродуктів, збільшення споживання бурого вугілля як сировини для хімічної промисловості та виробництва синтетичного палива.

Окремо ми пропонуємо створити в Україні власний замкнутий ядерно-паливний цикл.

З метою здійснення Енергоефективного прориву ми пропонуємо добудувати транзитний газопровід «Одеса–Броди–Плоцьк (Гданськ)», побудувати транзитний газопровід «Каспійський басейн–Україна» через Азербайджан, Грузію та Чорне море, забезпечити оптимальну розвідку та організацію видобутку вуглеводнів на шельфах Чорного та Азовського морів.

Інвестиційний прорив

Сьогодні іноземні інвестори знають Україну, як країну з одним із найвищих рівнів корупції у світі. Вони знають нашу країну, як таку, де неможливо займатися чесним бізнесом. Замість цього ми пропонуємо перетворити Україну на інвестиційний рай.

Для виконання цих завдань ми пропонуємо: максимально спростити виділення землі в довгострокове користування для інвесторів, що мають намір будувати в Україні нові сучасні й високотехнологічні підприємства; усунути з чинного законодавства проблеми, протиріччя та «білі плями», що стримують інвестиції – й українські, й іноземні. Прийняти нову програму прозорої та відкритої приватизації з однаковими умовами. Встановити прозорі процедури щодо тендерів. Поліпшити умови інвестування в енергетичний сектор. Створити мережу регіональних омбудсменів для інвесторів, спростити процедуру сертифікації імпорту, прийняти законодавство, що відповідає практиці СОТ.

Будівельний прорив

Розвиток будівництва так само важливий для держави, як для суспільства – збільшення рівня народжуваності. Бебі-бум і будівельний бум – ключові фактори сучасного розвитку.

Ми хочемо забезпечити Будівельний прорив шляхом розвитку системи іпотеки та зниження вартості кредитів для купівлі житла до європейського рівня, податкового стимулювання будівництва промислових об'єктів, забезпечення державного замовлення на «соціальне житло», податкового стимулювання зниження собівартості квадратного метру промислового й житлового будівництва, розширення повноважень органів місцевого самоврядування з регулювання ринку землі та будівництва об'єктів промислового призначення.

Аграрний прорив

Незважаючи на стрімку й невпинну урбанізацію, Україна залишається аграрною державою. І це стосується не тільки економіки та народного господарства, а й культури та ментальності нації. Україна – це аграрна цивілізація, що налічує кілька тисячоліть. Аграрна культура – архетип України; без наведення порядку в цьому секторі нам годі очікувати на успіх.

Аграрний прорив передбачає підтримку розвитку аграрної інфраструктури, а саме аграрного фонду, аграрної біржі, страхового фонду, земельного банку; створення прозорого конкурентного середовища для українських виробників, просування їхньої продукції на зовнішні ринки; реалізацію адресних програм прямої державної підтримки безпосередньо сільськогосподарських товаровиробників, а саме дотацій на гектар обробленої землі на одиницю випущеної продукції; забезпечення умов функціонування ринку землі; забезпечення вільного доступу сільськогосподарських товаровиробників до кредитних ресурсів за пільговими ставками; стимулювання розвитку кооперативних банків та кредитних спілок у сільській місцевості; істотне збільшення чисельності робочих місць у сільській місцевості; відмову від несистемного фінансування села й перехід до типових бізнес-проектів, які вміщують переробку сільгосппродукції та її екологічну чистоту. Це зробить аграрний бізнес окупним.

Наша мета, наше завдання – ставити високі, почасти романтичні цілі і пропонувати прагматичні й максимально прості шляхи їх реалізації.

В основі Українського прориву – інтереси Простої Людини. Для забезпечення її прав та потреб ми пропонуємо відмовитися від середньовічного за своєю сутністю оцінювання рівня життя у країні з допомогою показників ВВП чи мінімальної заробітної плати. У сучасних умовах така технологія перетворюється на банальну маніпуляцію цифрами. Ми пропонуємо за основу обрахування брати цілу низку показників, які характеризують реальний рівень життя людей.

Сьогодні ми починаємо обговорення цієї програми. Вже найближчим часом ми зберемо Велику експертну раду, яка оцінить проект Українського прориву та запропонує додаткові шляхи для забезпечення поступу. Ніхто не зробить цього за нас. Часи, коли кияни запрошували Рюрика впорядкувати їхнє життя, минули понад тисячу років тому. Час братися до роботи самотужки. І жоден іноземний спеціаліст, жодна найповажніша закордонна контора не допоможе нам впорядкувати життя в країні, доки ми не захочемо цього самі.

Дата створення: 25.05.2006

**Голова фракції: Кириленко Іван Григорович
(До 19.12.2007 – Тимошенко Юлія
Володимирівна)**

Заступники голови фракції:

Кожем'якін Андрій Анатолійович
Абдуллін Олександр Рафкатович
Білорус Олег Григорович
Губський Богдан Володимирович
Федорчук Ярослав Петрович
Томенко Микола Володимирович
Портнов Андрій Володимирович
Шустік Олена Юріївна

Результати виборів

На позачергових виборах народних депутатів України 30 вересня 2007 року «Блок Юлії Тимошенко» підтримали 7 162 193 виборці (30,71%). Таким чином, у Верховній Раді України БЮТ сформував фракцію «Блок Юлії Тимошенко» («Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Українська соціал-демократична партія, партія «Реформи і порядок») у складі 156 народних депутатів.

(На парламентських виборах 26 березня 2006 року «Блок Юлії Тимошенко» підтримали 5 652 876 виборців (22,29%). Таким чином, до складу фракції БЮТ у Верховній Раді України V скликання увійшло 129 народних депутатів.

Вперше участь у виборах «Блок Юлії Тимошенко» брав 2002 року. Тоді за виборчий блок політичних партій «Виборчий блок Юлії Тимошенко» («Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Українська народна партія «Собор», Українська республіканська партія «Собор» (Українська республіканська партія), Українська соціал-демократична партія) проголосували 1 882 087 виборців (7,26%). Таким чином, у парламенті IV скликання було сформовано фракцію Блоку Юлії Тимошенко (політичних партій «Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина», Українська соціал-демократична партія, Українська республіканська партія «Собор»). На момент створення фракції до її складу входили 22 народних депутати. Загалом за час роботи Верховної Ради України IV скликання членом фракції БЮТ став 41 народний депутат).

Таким чином, «Блок Юлії Тимошенко» уже третю поспіль виборчу каденцію долає прохідний бар'єр і формує в парламенті власну фракцію. Дострокові парламентські вибори дали змогу БЮТ на 7% збільшити свій електоральний результат. На виборах 2006 року «Блоку Юлії Тимошенко» вдалося збільшити свій результат порівняно з попередніми виборами на 15%. Упродовж трьох останніх

виборчих періодів фракція стабільно поліпшує свої електоральні показники. У парламенті нинішнього скликання депутати фракції увійшли до коаліції більшості (Коаліції демократичних сил), а її лідер Юлія Володимирівна Тимошенко була обрана на посаду глави уряду.

Склад фракції

З-поміж народних депутатів, що увійшли до складу фракції «Блок Юлії Тимошенко» в парламенті VI скликання понад 61,5% (96 народних депутатів) працювали у Верховній Раді попереднього скликання. Склад фракції оновився на третину – 51 член фракції не був депутатом V скликання.

Найбільшу частку новоприбулих членів фракції БЮТ становлять представники бізнесу (19) та державні службовці (9). Значна кількість нових членів фракції (15) тимчасово не працюють. Вісімнадцять народних депутатів до обрання у Верховну Раду VI скликання були зайняті в галузях освіти, науки, юриспруденції, громадському секторі та інших сферах.

Посада/заняття на момент виборів	Народні депутати	Чинovníки	Підприємці	Інше
Кількість	96	9	19	32
Відсотки	61,5	5,8	12,2	20,5

Гендерні особливості

Фракцію «Блок Юлії Тимошенко» у Верховній Раді VI скликання представляють 12 жінок; це майже 8% її загального складу. Під час роботи першої сесії парламенту нинішнього скликання зазначена фракція нараховувала 13 жінок.

(У парламенті попереднього скликання зі 129 членів фракції БЮТ було 8 жінок (6%).)

Стать	Жінки	Чоловіки
Кількість	12	144
Відсотки	7,7	92,3

Партійний склад фракції

У складі фракції «Блок Юлії Тимошенко» у Верховній Раді VI скликанні 124 народних депутати (79,5%) є членами партій – засновниць блоку. Тридцять

два народних депутати, що пройшли в парламент за списками блоку, безпартійні.

(У Верховній Раді України V скликання членами партії «Батьківщина» були 69 народних депутатів (53,5%); членами Української соціал-демократичної партії – 8 (6,2%). Безпартійні становили 40,3% складу фракції – 52 народних депутати).

Партійність	Безпартійні	Члени партій
Кількість	32	124
Відсотки	20,5	79,5

Віковий склад фракції

Серед депутатів фракції «Блок Юлії Тимошенко» у Верховній Раді VI скликання найбільше осіб віком від 41 до 50 років – їх у складі угруповання 53 (34%). Середній вік народних обранців фракції (на момент складання присяги) – 49 років. У складі фракції «Блок Юлії Тимошенко» 4 депутати до 30 років; у віковій категорії 31–40 років – 32 депутати; 41–50 років – 53; 51–60 років – 39; понад 60 років – 28 депутатів.

Наймолодший депутат фракції – Еліна Шишкіна (26 років), найстарший народний представник – Михайло Косів (74 роки).

Вік	До 30 років	30–40 років	40–50 років	50–60 років	За 60 років
Кількість	4	32	53	39	28
Відсотки	2,6	20,5	34	25	17,9

(У Верховній Раді V скликання середній вік фракції (на момент складання присяги) становив 47,5 року. Від 21 до 30 років у фракції налічувалося 8 депутатів; 30–45 років – 41; 45–60 років – 61; понад 60 років – 19 депутатів. Наймолодшим представником фракції був Євген Суслов (1981 р. н.), найстаршим – Левко Лук'яненко (1927 р. н.).

Територіальне представництво

Сто шість членів фракції «Блок Юлії Тимошенко» представляють м. Київ та Київську область. Сім – Дніпропетровський регіон. По п'ять своїх уповноважених мають Одеський та Харківський регіони. По три – АР Крим, Волинська, Луганська, Львівська, Черкаська та Запорізька області.

Депутати БЮТ представляють 26 із 27-ми регіонів України (немає представника Чернігівської області).

№ з/п	Представлені в списку регіони	Кількість депутатів
1.	м. Київ та Київська область	106
2.	Дніпропетровська область	7
3.	Одеська область	5
4.	Харківська область	5
5.	АР Крим та м. Севастополь	3
6.	Луганська область	3
7.	Львівська область	3
8.	Черкаська область	3
9.	Волинська область	2
10.	Донецька область	2
11.	Закарпатська область	2
12.	Миколаївська область	2
13.	Полтавська область	2
14.	Вінницька область	1
15.	Житомирська область	1
16.	Запорізька область	1
17.	Івано-Франківська область	1
18.	Кіровоградська область	1
19.	Рівненська область	1
20.	Сумська область	1
21.	Тернопільська область	1
22.	Херсонська область	1
23.	Хмельницька область	1
24.	Чернівецька область	1
Не представлено у фракції 1 регіон – Чернігівську область		

(У ВРУ V скликання депутати – члени фракції – представляли 25 із 27-ми регіонів України – не було представників Запорізької та Рівненської областей. 82 члени фракції (63,6%) представляли м. Київ.)

Представництво в комітетах

Члени фракції «Блок Юлії Тимошенко» працюють у всіх парламентських комітетах, а також у Спеціальній комісії з питань приватизації. Найбільше фракція представлена в Комітеті з питань бюджету та Комітеті з питань транспорту і зв'язку – по 10 народних депутатів. По 9 членів перебувають у Комітеті з питань правосуддя та Регламентному комітеті. Лише два депутати фракції працюють у Комітеті з питань охорони здоров'я.

Посади в комітетах

У парламенті VI скликання члени фракції «Блок Юлії Тимошенко» очолюють 10 комітетів Верховної Ради, 25 її членів обіймають посади заступників голів комітетів, 62 – голів підкомітетів, 6 – секретарів.

Семинога Анатолій Іванович – голова Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи,

Швець Віктор Дмитрович – голова Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності,

Яворівський Володимир Олександрович – голова Комітету з питань культури і духовності,

Полохало Володимир Іванович – голова Комітету з питань науки і освіти,

Сушкевич Валерій Михайлович – голова Комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів,

Терьохін Сергій Анатолійович – голова Комітету з питань податкової та митної політики,

Міщенко Сергій Григорович – голова Комітету з питань правової політики,

Королевська Наталія Юріївна – голова Комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва,

Білорус Олег Григорович – голова Комітету у закордонних справах,

Костенко Павло Іванович – голова Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму.

(У Верховній Раді попереднього скликання члени фракції БЮТ очолювали 7 парламентських комітетів та Спеціальну комісію з питань приватизації. Двадцять членів БЮТ обіймали посади заступників та перших заступників голів комітетів, троє стали секретарями комітетів, 33 члени фракції очолювали підкомітети комітетів Верховної Ради).

**Кількісне представництво депутатів фракції «Блок Юлії Тимошенко»
у комітетах Верховної Ради України VI скликання**

№ з/п	Назва комітету	Голова	Заступник	Голова підкомітету	Секретар	Член комітету	Кількісний склад комітету	Разом членів БЮТ
1.	Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин	0	2	1	0	4	23	7
2.	Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією	0	1	4	1	1	22	7
3.	Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики	0	1	1	1	3	17	6
4.	Комітет з питань бюджету	0	2	2	0	6	33	10
5.	Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування	0	1	4	0	0	12	5
6.	Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи	1	0	4	0	3	19	8
7.	Комітет з питань економічної політики	0	2	3	0	1	21	6
8.	Комітет з питань європейської інтеграції	0	1	3	0	1	10	5
9.	Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності	1	0	2	0	2	17	5
10.	Комітет у закордонних справах	1	0	4	0	1	14	6
11.	Комітет з питань культури і духовності	1	0	4	0	0	10	5
12.	Комітет з питань науки і освіти	1	1	1	0	0	9	3
13.	Комітет з питань національної безпеки і оборони	0	1	3	0	4	17	8
14.	Комітет з питань охорони здоров'я	0	1	1	0	0	12	2
15.	Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки	0	1	0	0	5	21	6
16.	Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів	1	0	1	0	1	7	3

№ з/п	Назва комітету	Голова	Заступник	Голова підкомітету	Секретар	Член комітету	Кількісний склад комітету	Разом членів БЮТ
17.	Комітет з питань податкової та митної політики	1	1	2	0	2	18	6
18.	Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин	0	1	2	0	0	10	3
19.	Комітет з питань правової політики	1	0	2	0	1	14	4
20.	Комітет з питань правосуддя	0	1	4	1	3	23	9
21.	Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва	1	1	1	0	1	14	4
22.	Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України	0	2	2	0	5	22	9
23.	Комітет з питань свободи слова та інформації	0	1	2	0	2	12	5
24.	Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	1	0	2	0	1	11	4
25.	Комітет з питань соціальної політики та праці	0	1	0	0	3	11	4
26.	Комітет з питань транспорту і зв'язку	0	1	0	1	8	27	10
27.	Комітет з питань фінансів і банківської діяльності	0	1	0	1	1	18	3
28.	Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації	0	1	7	1	6	31	15
Разом:		10	25	62	6	65		168

Зміни у складі фракції

За час роботи першої сесії Верховної Ради VI скликання восьмеро членів фракції БЮТ склали свої депутатські повноваження у зв'язку з обранням на посади:

Тимошенко Юлія Володимирівна – Прем'єр-міністра,

Турчинов Олександр Валентинович – першого віце-прем'єр-міністра,

Немиря Григорій Михайлович – віце-прем'єр-міністра,

Пинзеник Віктор Михайлович – міністра фінансів,

Вінський Йосип Вікентійович – міністра транспорту та зв'язку,
Денісова Людмила Леонтіївна – міністра праці та соціальної політики,
Крупко Петро Миколайович – міністра Кабінету Міністрів,
Філіпчук Георгій Георгійович – міністра охорони навколишнього природного середовища.

Натомість склад фракції поповнили Василь Кравчук, Олександр Гудима, Андрій Павловський, Антоніна Болюра, Микола Потапчук, Сергій Кошин, Борис Шиянов та Олексій Зарудний.

Розподіл депутатів фракції «Блок Юлії Тимошенко» у комітетах Верховної Ради України VI скликання

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Перший заступник голови комітету – Сігал Євген Якович

Заступник голови комітету – Глузь Степан Карлович

Голова підкомітету – Сідельник Іван Іванович

Члени комітету:

1. Веревський Андрій Михайлович,
2. Лук'янчук Руслан Валерійович,
3. Черпіцький Олег Зенович,
4. Шишкіна Зоя Леонідівна.

Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією

Заступник голови комітету – Буджерак Олександр Олександрович

Секретар комітету – Трегубов Юрій Валентинович

Голови підкомітетів: Забзалюк Роман Омелянович,

Омельченко Григорій Омелянович,

Рябека Олександр Григорович,

Член комітету – Трофименко Вадим Всеволодович.

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики

Заступник голови комітету – Сербін Юрій Сергійович

Секретар комітету – Пудов Борис Миколайович

Голова підкомітету – Одарченко Юрій Віталійович

Члени комітету:

1. Барвіненко Віталій Дмитрович,
2. Радовець Арнольд Анатолійович,
3. Потапчук Микола Леонтіївич.

Комітет з питань бюджету

Перший заступник голови комітету – Кирильчук Євген Іванович

Заступник голови комітету – Ляшко Олег Валерійович

Голови підкомітетів: Бондаренко Володимир Дмитрович,

Триндюк Юрій Григорович.

Члени комітету:

1. Болюра Антоніна Володимирівна,
2. Ветвицький Дмитро Олександрович,
3. Зозуля Руслан Петрович,
4. Коротюк Вадим Іванович,
5. Куровський Іван Іванович,
6. Семерак Остап Михайлович.

Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування

Перший заступник голови комітету – Боднар Ольга Борисівна

Голови підкомітетів: Петренко Вадим Михайлович,
Подгорний Сергій Петрович,
Трайдук Микола Федорович,
Павленко Віктор Вікторович.

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

Голова комітету – Семинога Анатолій Іванович

Голови підкомітетів: Кальченко Валерій Михайлович,
Олійник Віктор Степанович,
Скубенко Володимир Петрович,
Шаго Євген Петрович.

Члени комітету:

1. Бабаєв Олег Мейданович,
2. Губський Богдан Володимирович,
3. Кеменяш Олександр Михайлович.

Комітет з питань економічної політики

Перший заступник голови комітету – Осика Сергій Григорович

Заступник голови комітету – Єресько Ігор Геннадійович

Голови підкомітетів: Гейман Олег Айзікович,
Лукашук Олег Григорович,
Яценко Антон Володимирович.

Член комітету – Шлемко Дмитро Васильович.

Комітет з питань європейської інтеграції

Заступник голови комітету – Шевчук Сергій Володимирович

Голови підкомітетів – Гасюк Петро Петрович,
Курпіль Степан Володимирович,
Лемза Володимир Дмитрович.

Член комітету – Кириленко Іван Григорович.

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

Голова комітету – Швець Віктор Дмитрович

Голови підкомітетів: Прокопчук Юрій Володимирович,
Савченко Ігор Васильович.

Член комітету – Кожем'якін Андрій Анатолійович.

Комітет у закордонних справах

Голова комітету – Білорус Олег Григорович

Голови підкомітетів: Гринів Ігор Олексійович,
Добряк Євген Дмитрович,
Логвиненко Олексій Степанович,
Шкіль Андрій Васильович.

Член комітету – Стешенко Олександр Миколайович

Комітет з питань культури і духовності

Голова комітету – Яворівський Володимир Олександрович

Голови підкомітетів – Деревляний Василь Тимофійович,
Косів Михайло Васильович,
Мовчан Павло Михайлович,
Федорчук Ярослав Петрович.

Комітет з питань науки і освіти

Голова комітету – Полохало Володимир Іванович

Заступник голови комітету – Давимука Степан Антонович

Голова підкомітету – Курило Віталій Семенович

Комітет з питань національної безпеки і оборони

Заступник голови комітету – Зубов Валентин Сергійович

Голова підкомітету – Веліжанський Сергій Костянтинович

Голови підкомітетів: Маліч Олег Володимирович,
Скибінецький Олександр Матвійович.

Члени комітету:

1. Дончак Володимир Андрійович,
2. Левцун Володимир Іванович,
3. Макієнко Володимир Петрович,
4. Петрук Микола Миколайович.

Комітет з питань охорони здоров'я

Перший заступник голови комітету – Передерій В'ячеслав Григорович

Голова підкомітету – Сорочинська-Кириленко Раїса Миколаївна.

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

Заступник голови комітету – Волинець Михайло Янович

Члени комітету:

1. Богдан Руслан Дмитрович,
2. Гудима Олександр Миколайович,
3. Данілов Віталій Богданович,
4. Дубовой Олександр Федорович,
5. Пашинський Сергій Володимирович.

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів

Голова комітету – Сушкевич Валерій Михайлович

Голова підкомітету – Мостіпан Уляна Миколаївна.

Член комітету – Константинов Євген Семенович.

Комітет з питань податкової та митної політики

Голова комітету – Терьохін Сергій Анатолійович

Заступник голови комітету – Бондарев Костянтин Анатолійович

Голови підкомітетів: Васадзе Таріел Шакрович,
Шаманов Валерій Вікторович.

Члени комітету:

1. Дубіль Валерій Олександрович,
2. Ягоферов Анатолій Миколайович.

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

Перший заступник голови комітету – Таран (Терен) Віктор Васильович

Голови підкомітетів: Бондаренко Олена Федорівна,
Гнаткевич Юрій Васильович.

Комітет з питань правової політики

Голова комітету – Міщенко Сергій Григорович

Голови підкомітету: Шишкіна Еліна Вікторівна,

Пилипенко Володимир Пилипович.

Член комітету – Жеваго Костянтин Валентинович.

Комітет з питань правосуддя

Заступник голови комітету – Шустік Олена Юріївна

Секретар комітету – Лабунська Анжеліка Вікторівна

Голови підкомітетів: Писаренко Валерій Володимирович,
Олійник Святослав Васильович,
Соболев Сергій Владиславович,
Сенченко Андрій Віленович.

Члени комітету:

1. Портнов Андрій Володимирович,
2. Соколов Михайло Володимирович,
3. Філенко Володимир Пилипович.

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва

Голова комітету – Королевська Наталія Юріївна

Заступник голови комітету – Кузьменко Петро Павлович

Голова підкомітету – Гацько Валерій Петрович.

Член комітету – Крайній Валерій Григорович.

Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України

Перший заступник голови комітету – Сас Сергій Володимирович

Заступник голови комітету – Камчатний Валерій Григорович

Голови підкомітетів: Бірюк Лев Васильович,

Кравчук Василь Петрович.

Члени комітету:

1. Бабенко Валерій Борисович,
2. Бородін Всеволод Володимирович,

3. Денькович Іван Васильович,
4. Кошин Сергій Мефодійович.

Комітет з питань свободи слова та інформації

Перший заступник голови комітету – Шевченко Андрій Віталійович

Голови підкомітетів: Кондратюк Олена Костянтинівна,

Уколов Віктор Олександрович.

Члени комітету:

1. Абдуллін Олександр Рафкатович,
2. Баграєв Микола Георгійович.

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

Голова комітету – Костенко Павло Іванович

Голови підкомітетів: Іваненко Володимир Григорович,

Чепинога Віталій Михайлович.

Член комітету – Суслов Євген Іванович.

Комітет з питань соціальної політики та праці

Перший заступник голови комітету – Шевчук Олег Борисович

Члени комітету:

1. Павловський Андрій Михайлович,
2. Сочка Олександр Олександрович,
3. Унгурян Павло Якимович.

Комітет з питань транспорту і зв'язку

Заступник голови комітету – Крук Юрій Борисович

Секретар комітету – Ковзель Микола Олегович

Члени комітету:

1. Арутюнов Гарегін Рафаелович,
2. Воротнюк Ігор Борисович,
3. Зімін Євген Ігорович,
4. Корж Віталій Терентійович,
5. Радковський Олег Володимирович,
6. Чудновський Віталій Олегович,
7. Шиянов Борис Анатолійович.

Комітет з питань фінансів і банківської діяльності

Заступник голови комітету – Буряк Олександр Васильович

Секретар комітету – Полунєєв Юрій Володимирович

Член комітету – Шепелев Олександр Олександрович.

Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації

Заступник голови комісії – Писаренко Валерій Володимирович

Заступник голови комітету – Давимука Степан Антонович

Секретар комісії – Зозуля Руслан Петрович

Голови підкомітетів: Веліжанський Сергій Костянтинівич,

Лукашук Олег Григорович,

Маліч Олег Володимирович,

Одарченко Юрій Віталійович,
Сенченко Андрій Віленович,
Шкіль Андрій Васильович,
Писаренко Валерій Володимирович.

Члени комісії:

1. Жеваго Костянтин Валентинович,
2. Соколов Михайло Володимирович,
3. Шишкіна Зоя Леонідівна,
4. Зозуля Руслан Петрович,
5. Унгурян Павло Якимович,
6. Шепелев Олександр Олександрович.

Фракція блоку «Наша Україна – Народна самооборона»

**(Народний союз «Наша Україна»,
політична партія «Вперед, Україно!»,
Народний рух України, Українська народна пар-
тія, Українська республіканська партія «Собор» ,
Партія християнсько-демократичний союз,
Європейська партія України, громадянська партія
«Пора», Партія захисників Вітчизни)**

Передвиборча програма «ДЛЯ ЛЮДЕЙ – А НЕ ПОЛІТИКІВ!»

На президентських виборах 2004 року Український народ здобув право мати чесну і професійну владу, яка дбає про потреби кожного громадянина. Сьогодні у нас це право намагаються відібрати.

Протягом останнього року правляча коаліція у Верховній Раді показала свою корумпованість і нездатність служити людям. Хаос і беззаконня, катастрофічне зростання цін і тарифів, тиск на підприємців і розкрадання державного майна – вирок чинній владі, яка дбала про себе, а не про людей.

Президент України розпустив Верховну Раду і призначив нові вибори, щоб повернути владу під контроль громадян.

Ми йдемо на вибори, щоб відновити закон та навести порядок.

Наша програма народилась у діалозі з людьми. Тому вона близька і зрозуміла кожному. В її основі – результати виконання програми Президента України «Десять кроків назустріч людям» у 2005–2006 роках. Уряди Президента В. Ющенка:

- збільшили в 11 разів допомогу при народженні дитини;
- підняли на 68% мінімальну зарплату;
- підвищили пенсії до прожиткового мінімуму;
- забезпечили реальну свободу слова;
- вивели війська з Іраку;
- скоротили термін військової служби;
- утричі збільшили іноземні інвестиції в українську економіку.

Наша стратегічна мета:

I. Створити підзвітну громадянам правову державу. Наша влада працювати-ме заради людей, а не політиків.

II. Об'єднати націю через духовне відродження. Українські традиції й духовні цінності зцементують країну.

III. Втілити нову економічну стратегію. Сучасні технології, базовані на знаннях, та особистий успіх кожного забезпечать гідне місце України у світі.

Для реалізації нашої мети:

1. Очистимо владу та наведемо порядок:

Скасуємо депутатську недоторканність: закон – один для всіх.

Ліквідуємо депутатські привілеї: безкоштовні квартири, відпочинок та лікування в елітних закладах, авіаперельоти.

Створимо національне антикорупційне бюро, яке перевірить відповідність видатків високопосадовців задекларованим доходам.

Очистимо правосуддя. Введемо інститут виборних мирових суддів. Створимо незалежну Судову палату для переатестації всіх суддів і перевірки відповідності їхніх доходів майновому стану.

Забезпечимо фінансову самодостатність територіальних громад.

Законодавчо закріпимо підзвітність органів державної влади та місцевого самоврядування. Забезпечимо громадську експертизу та публічну оцінку виконання партіями передвиборчих зобов'язань.

Деполітизуємо міліцію. Поліпшимо матеріально-технічний стан патрульно-постової служби та збільшимо посадові оклади її співробітників, які охороняють громадський порядок. Слідчий ізолятор не буде місцем катувань і порушень прав громадянина.

Створимо до 2010 року професійну армію, яку забезпечимо сучасною зброєю, насамперед вітчизняного виробництва.

2. Зосередимо увагу на потребах людини:

Збільшимо у 2008 році допомогу при народженні першої дитини до 12 000 грн, другої – до 15 000 грн і кожної наступної – до 25 000 грн.

Для багатодітної сім'ї розмір щомісячної допомоги на дитину віком до 6 років зросте у півтора разу – до 235 грн, від 6 до 18 років – удвічі, до 298 грн.

Ліквідуємо пенсійну «зрівнялівку» – за рахунок вищого трудового коефіцієнта збільшимо пенсії в середньому на 35%. Скасуємо «пільгові» пенсії депутатам і міністрам.

Мінімальна зарплата у 2008 році зросте до 600 грн, а середня – до 2100 грн.

Зарплати в бюджетній сфері освіти, науки, культури, охорони здоров'я, фізкультури і спорту, соціальних працівників, військовослужбовців, правоохоронців зростуть у середньому на 58% після повного запровадження у 2008 році Єдиної тарифної сітки.

Забезпечимо справедливі комунальні тарифи. Громадяни не платитимуть за газ дорожче, ніж коштує його видобуток в Україні.

До 2010 року покінчимо з чергою військовослужбовців на житло.

Зробимо доступнішим соціальне житло шляхом безперешкодного виділення земельних ділянок для його масового будівництва.

3. Забезпечимо конкурентоспроможність України, захистимо приватну власність:

Завершимо вступ України до СОТ, що принесе додаткові 25 млрд грн до державного бюджету протягом 5 років. Створимо зону вільної торгівлі та спростимо візовий режим із Європейським Союзом.

Зменшимо енергетичну залежність країни з допомогою нових технологій, диверсифікації імпорту енергоносіїв, використання альтернативних джерел енергії.

У 2008 році ухвалимо Податковий кодекс, яким із 2009 року встановимо прості й зрозумілі правила сплати податків. Ліквідуємо податкову міліцію.

Ліквідуємо корупційні схеми відшкодування ПДВ. Спростимо адміністрування, скасуємо податкову накладну і знизимо ставку ПДВ до 17%.

Збережемо спрощену систему оподаткування для малого бізнесу.

Замість усіх нарахувань на фонд оплати праці з 2008 року запровадимо єдиний соціальний внесок, який поетапно зменшимо до 20%.

Запровадимо справедливий податок на багатство й розкіш, який наповнить місцеві бюджети.

Удвічі зменшимо кількість дозволів і перевірок для підприємців, скоротимо число контролюючих органів. Забезпечимо рівні для всіх правила конкуренції.

Із країнами, де працюють громадяни України, буде укладено угоди про захист їхніх соціальних і трудових прав.

Створимо окремий візовий режим для мешканців прикордонних територій у рамках транскордонного співробітництва.

Залучимо інвестиції в будівництво сучасних автодоріг, стадіонів, спортивних споруд і створимо нові робочі місця під час підготовки та проведення Євро-2012.

4. Утвердимо здоровий спосіб життя:

Наведемо порядок у охороні здоров'я: забезпечимо доступні та якісні ліки, запровадимо обов'язкове державне медичне соціальне страхування й забезпечимо протягом 5 років кожному родину сімейним лікарем.

У 2009 році буде відкрито Дитячу лікарню майбутнього, що рятуватиме життя і здоров'я дітей, яких досі вважали приреченими.

Зупинимо алкоголізм і дитяче куріння: заборонимо масову рекламу алкогольних і тютюнових виробів, посилимо відповідальність за продаж спиртного та цигарок дітям. Обмежимо розповсюдження азартних ігор, убезпечимо від них дітей.

Створимо гідні умови життєдіяльності для людей з обмеженими можливостями. Обладнаємо кожну державну установу пандусами та іншими спецзасобами.

Припинимо ганебну практику нищення скверів і парків у містах.

5. Підвищимо доступність освіти, зробимо науку державним пріоритетом:

Повернемо престиж знань. Знищимо хабарі під час вступу до ВНЗ через обов'язковість зовнішнього тестування.

Підніmemo до 1064 грн стипендії для сиріт, які є студентами ВНЗ чи учнями профтехучилищ.

Забезпечимо пільги на міжміський проїзд для школярів і студентів на весь рік.

Стимулюватимемо створення нових дитячих садків, у т. ч. приватних. Дошкільна освіта забезпечить кожній дитині володіння українською мовою й вивчення народних традицій.

Збільшимо фінансування наукових досліджень до європейських стандартів – не менше 2% ВВП.

Відновимо реальну виборність керівників ВНЗ та наукових установ.

6. Забезпечимо культурне й духовне відродження України:

Захистимо нашу ідентичність – українську мову та культуру, сформуємо єдиний інформаційний простір країни.

Забезпечимо розвиток мов і культур усіх меншин, що проживають в Україні. Ніхто не зазнаватиме мовних утисків.

Удвічі збільшимо фінансування музеїв та бібліотек, забезпечимо їх технічне переобладнання та оновлення фондів. Підтримаємо вітчизняні театр, кіно та образотворче мистецтво.

Стимулюватимемо розвиток вітчизняної книжки й відновимо мережу книго-розповсюдження – в кожному містечку до 2009 року знову буде книгарня.

Гарантуємо дотримання свободи віросповідання й шанобливе ставлення до прагнення мільйонів громадян щодо утвердження єдиної помісної православної церкви.

7. Відродимо українське село:

Забезпечимо прозору реєстрацію права власності на землю, право вільно розпоряджатися нею та збереження її для майбутніх поколінь. Введемо кримінальну відповідальність за навмисне пошкодження родючого шару земель.

Спростимо процедури приватизації для власників розпайованих земельних наділів. Зменшимо податок на земельну спадщину для селян.

Запровадимо допомогу в розмірі 20 000 грн і соціальне житло для випускників вузів, які працюватимуть не менше 3-х років у сільській місцевості.

Сільський вчитель, лікар, працівник культури та соціальної сфери щомісяця додатково отримає 20% окладу.

Кожній сільській амбулаторії чи фельдшерсько-акушерському пункту забезпечимо автомобіль.

Кожен школяр у сільській місцевості, якому до школи понад 3 км, добиратиметься на шкільному автобусі.

До 2010 року кожна сільська школа буде підключена до мережі Інтернет.

* * *

Переконані, що наші люди гідні європейських стандартів життя.

Запорукою ефективної влади є активна громадянська позиція кожного й реальна підзвітність політиків перед громадянами. Саме тому принцип «Воля народу – закон для політиків» стане засадничим у новій Конституції, яку ухвалить народ.

Об'єднавши під проводом Президента України зусилля демократичних сил, наведемо порядок у країні й повернемо людям право на гідне життя.

Дата створення: 23.11.2007

Голова фракції:
Мартиненко Микола Володимирович

Заступники голови фракції:

Князевич Руслан Петрович
Стецьків Тарас Степанович
Тарасюк Борис Іванович
Третьяков Олександр Юрійович

Результати виборів

На позачергових виборах народних депутатів України 30 вересня 2007 року блок «Наша Україна – Народна самооборона» підтримали 3 301 282 виборці (14,15%). Таким чином, у Верховній Раді VI скликання блок сформував фракцію у складі 72 народних депутатів.

(На парламентських виборах 2006 року виборчий блок «Наша Україна» отримав 3 539 140 голосів, а це 13,95%. За розподілом мандатів у Верховній Раді він зайняв 80 депутатських крісел.

На виборах 2002 року виборчий блок політичних партій «Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» отримав 23,57%, тобто 6 108 088 голосів, і одержав 70 депутатських мандатів. Загалом у фракції працювали 72 депутати. Наприкінці роботи Верховної Ради IV скликання до складу фракції входив 41 депутат).

Блок «Наша Україна – Народна самооборона» третю каденцію поспіль позиціонує себе як проющенківська фракція: спочатку як фракція лідера опозиції, а два останніх скликання – як пропрезидентська. Водночас склад блоку постійно змінюється. Слід зазначити, що впродовж двох останніх виборчих каденцій фракція зменшувала свій кількісний склад.

Склад фракції

До складу фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» входять 72 парламентарі, з них 57% (а це 41 особа) були депутатами Верховної Ради V скликання.

Десять новообраних депутатів фракції «НУ-НС» (13,9%) перейшли на роботу у Верховну Раду з інших органів влади та місцевого самоврядування, 9 депутатів – вихідці з бізнесу (12,5%). Інші категорії населення становлять 11,1% складу фракції, загалом 72 народних депутати.

(Серед членів фракції «Наша Україна» Верховної Ради України V скликання 11 обіймали керівні посади в Кабінеті Міністрів України, 2 працювали на керівних посадах міськадміністрацій, 1 – заступником голови облдержадміністрації, 3 обіймали керівні посади на державних підприємствах, 2 працювали в Секретаріаті Президента, 5 – у структурах гуманітарного спрямування (фонди, громадські об'єднання, науково-дослідні заклади тощо) та 1 працював на виконавчій посаді структури зазначеного типу, 5 очолювали недержавні комерційні структури і 3 – партійні функціонери. Також у цьому списку фігурували юрист, одна особа, що обіймала посаду виконавчого типу в державній установі, один член, котрий очолював виробниче підприємство, помічник народного депутата. До того ж 6 осіб були зареєстровані як тимчасово безробітні).

Посада/заняття на момент виборів	Народні депутати	Непрацюючі	Службовці	Підприємці	Інше
Кількість	41	4	10	9	8
Відсотки	57%	5,5%	13,9%	12,5%	11,1%

Гендерні особливості

Фракцію блоку «Наша Україна – Народна самооборона» у ВРУ VI скликання представляють 7 жінок, що становить 9,7% її загального складу.

(У фракції «Наша Україна» V скликання працювало 7 жінок (8,2%). У Верховній Раді IV скликання за квотою «Нашої України» в парламент пройшло 3 жінки, а це трохи більше ніж 4% складу фракції).

Білозір Оксана Володимирівна – голова підкомітету з питань міжпарламентських зв'язків, двосторонніх та багатосторонніх відносин Комітету у закордонних справах; член Постійної делегації в Парламентській асамблеї Ради Європи.

Герасим'юк Ольга Володимирівна – голова підкомітету з питань співробітництва з НАТО та АЗЄС Комітету з питань європейської інтеграції; заступник голови Постійної делегації в Парламентській асамблеї Ради Європи.

Герашченко Ірина Володимирівна – голова підкомітету з питань інформаційного забезпечення інтеграційних процесів Комітету з питань європейської інтеграції.

Григорович Лілія Степанівна – секретар Комітету з питань охорони здоров'я.

Лук'янова Катерина Євгенівна – голова підкомітету з питань молодіжної політики, сім'ї та дитинства Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму.

Ляпіна Ксенія Михайлівна – заступник голови Комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва.

Оробець Леся Юріївна – голова підкомітету з питань базової освіти Комітету з питань науки і освіти.

Стать	Жінки	Чоловіки
Кількість	7	65
Відсотки	9,7%	90,3%

Партійний склад фракції

У складі фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» Верховної Ради України VI скликання 28 народних депутатів є членами партії «Наша Україна», що становить 38,9% її загального складу. Двадцять народних депутатів (27,8%), що за списками блоку «НУ-НС» пройшли в парламент, безпартійні.

Партійність	Кількість	Відсотки
Народний союз «Наша Україна»	28	38,9%
Українська народна партія	6	8,3%
Народний рух України	6	8,3%
Політична партія «Вперед, Україно!»	5	6,9%
Українська республіканська партія «Собор»	2	2,8%
Партія «Християнсько-демократичний союз»	2	2,8%
Європейська партія України	1	1,4%
Партія захисників Вітчизни	1	1,4%
Громадянська партія «Пора»	1	1,4%
Безпартійні	20	27,8%

(У Верховній Раді України V скликання 41 член списку від блоку «Наша Україна» на час виборів був членом політичної партії «Народний Союз «Наша Україна», 10 – членами Народного руху України, 7 – Партії промисловців і підприємців України, по три депутати від Української республіканської партії «Собор» та партії Християнсько-демократичний союз, 2 – від Конгресу українських націоналістів, 13 були безпартійними).

Віковий склад фракції

Серед депутатів фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» у Верховній Раді VI скликання найбільшу вікову категорію становлять депутати віком 41–50 років та 31–40 років, відповідно 24 і 23 депутати (65%).

У Верховній Раді України VI скликання кількість депутатів пенсійного віку серед членів фракції майже не змінилася. Понад 60 років мають 9 народних обранців (12,5%). Значно скоротилася кількість молодих (до 30 років) представників фракції – 1,3% загальної кількості (один народний депутат). Кістяк фракції складається з депутатів віком 31–50 років.

Вік	До 30 років	31–40 років	41–50 років	51–60 років	За 60 років
Кількість	1	23	24	16	9
Відсотки	1,4%	31,9%	33,3%	22,2%	12,5%

(У парламенті V скликання у фракції найбільше було осіб віком 45–60 років – 44; 26 депутатів віком 21–30 років та 10 депутатів, котрим за 60).

Територіальне представництво

Депутати – члени фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» – представляють 10 із 27 адміністративно-територіальних одиниць України. Сімдесят вісім відсотків складу фракції фактично представляють один регіон України. Київську прописку мають 56 представників фракції.

Лише 22,2% фракції (16 народних депутатів) представляють решту 9 регіонів України.

У складі цього парламентського утворення відсутні представники 17-ти регіонів України, що фактично унеможлиблює адекватне представництво фракцією інтересів 17-ти територіальних громад України. Порівняно з минулим скликанням політична сила збільшила своє територіальне представництво у двох регіонах України.

Місце проживання на момент виборів	Київ	Регіони
Кількість	56	16
Відсотки	77,8%	22,2%

№ з/п	Представлені у списку регіони	Кількість депутатів
1.	Київ	56
2.	Івано-Франківська область	3
3.	Донецька область	2
4.	Закарпатська область	2
5.	Львівська область	2
6.	Тернопільська область	2

№ з/п	Представлені у списку регіони	Кількість депутатів
7.	АРК Крим	2
8.	Вінницька область	1
9.	Кіровоградська область	1
10.	Волинська область	1
	Разом:	72

Відсутні у списку регіони (17)

Дніпропетровська, Житомирська, Запорізька, Київська, Луганська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернігівська, Чернівецька області, м. Севастополь.

(У Верховній Раді України V скликання депутати – члени фракції «Наша Україна» – представляли 8 із 27-ми адміністративно-територіальних одиниць України. Найбільше парламентарів проживало в місті Києві – 67 та Львові – 6 депутатів, 2 народні обранці представляли Івано-Франківщину та по одному депутату було з Вінниччини, Закарпаття, Запоріжжя, Кіровограда й Луцька. У складі фракції були відсутні представники 21-го регіону України).

Освіта

Вищу освіту має 71 народний депутат фракції «Наша Україна – Народна самооборона». Один представник фракції (1,4%) має незакінчену вищу освіту.

(У Верховній Раді України V скликання вищу освіту мали 100% парламентарів – 77 народних депутатів).

Представництво в комітетах

Члени фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» у Верховній Раді України VI скликання представлені в усіх парламентських комітетах. Найбільше їх працює в бюджетному комітеті (6). У комітетах з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму і у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів лише по одному депутату від фракції НУ-НС.

(У Верховній Раді України V скликання депутати фракції «Наша Україна» увійшли до складу 27 комітетів. Найбільше «нашоукраїнців» (6) працювали в Комітеті з питань бюджету, найменше – в Комітеті у закордонних справах, Комітеті з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму й Комітеті у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів – по одному депутату).

Посади в комітетах

Члени фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» під час роботи Верховної Ради України VI скликання очолили 4 парламентських комітети:

Омельченко Олександр Олександрович – голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування,

Гриценко Анатолій Степанович – голова Комітету з питань національної безпеки і оборони,

Тарасюк Борис Іванович – голова Комітету з питань європейської інтеграції,

Мартиненко Микола Володимирович – голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки.

Першими заступниками голів комітетів та заступниками було обрано 12 депутатів фракції. Двадцять вісім парламентарів працювали головами підкомітетів, 7 – секретарями комітетів. Решта 20 не мали посад у комітетах Верховної Ради України.

Кількісне представництво депутатів фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» у комітетах Верховної Ради України VI скликання

№ з/п	Назва комітету	Голова комітету	Перший заступник, заступник	Секретар комітету	Голова підкомітету	Член комітету	К-сть депутатів у комітеті	Загальна чисельність
1.	Комітет з питань правової політики				1	2	3	14
2.	Комітет з питань правосуддя		1		1	0	2	23
3.	Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування	1	1	0		1	3	12
4.	Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності		1	0	2	0	3	17
5.	Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією		1		1	1	3	22
6.	Комітет з питань національної безпеки і оборони	1		0	1		2	17

№ з/п	Назва комітету	Голова комітету	Перший заступник, заступник	Секретар комітету	Голова підкомітету	Член комітету	К-сть депутатів у комітеті	Загальна чисельність
7.	Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин			1	1		2	10
8.	Комітет у закордонних справах			0	2		2	14
9.	Комітет з питань європейської інтеграції	1			2	0	3	10
10.	Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України			1	1		2	22
11.	Комітет з питань бюджету		1	0	2	4	7	33
12.	Комітет з питань фінансів і банківської діяльності		1		1	1	3	18
13.	Комітет з питань економічної політики			1	1	1	3	21
14.	Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва		1	0	1	1	3	14
15.	Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки	1				3	4	21
16.	Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики		1	0	1		2	17
17.	Комітет з питань транспорту і зв'язку		1			2	3	27
18.	Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин			1	0	1	2	23
19.	Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи		1	0	2	0	3	19

№ з/п	Назва комітету	Голова комітету	Перший заступник, заступник	Секретар комітету	Голова підкомітету	Член комітету	К-сть депутатів у комітеті	Загальна чисельність
20.	Комітет з питань науки і освіти			0	3		3	9
21.	Комітет з питань охорони здоров'я			1	1	1	3	12
22.	Комітет з питань культури і духовності		1			2	3	10
23.	Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму			0	1		1	11
24.	Комітет з питань свободи слова та інформації			1	0		1	12
25.	Комітет з питань соціальної політики та праці			1	1		2	11
26.	Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів			0	1		1	7
27.	Комітет з питань податкової та митної політики		1	0	1		2	18
28.	Спеціальна контрольна комісія ВРУ з питань приватизації							
Разом		4	12	7	28	20	71	

Розподіл депутатів фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона» у комітетах Верховної Ради України VI скликання

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Секретар комітету – Ткач Роман Володимирович.

Член комітету – Полянчич Михайло Михайлович.

Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією

Перший заступник голови комітету – Москаль Геннадій Геннадійович.

Голова підкомітету – Ар'єв Володимир Ігорович.

Член комітету – Новіков Олег Володимирович.

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики

Перший заступник голови комітету – Поляченко Володимир Аврамович.
Голова підкомітету – Шкутяк Зіновій Васильович.

Комітет з питань бюджету

Заступник голови комітету – Борисов Валерій Дмитрович
Голови підкомітетів: Жебрівський Павло Іванович,
Куликов Кирило Борисович.

Члени комітету:

Довгий Станіслав Олексійович,
Джоджик Ярослав Іванович,
Чорноволенко Олександр Віленович,
Давиденко Андрій Анатолійович.

Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування

Голова комітету – Омельченко Олександр Олександрович.
Заступник голови комітету – Ключковський Юрій Богданович.
Член комітету – Матвієнко Анатолій Сергійович.

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

Заступник голови комітету – Заєць Іван Олександрович.
Голови підкомітетів: Харовський Сергій Юрійович,
Василенко Сергій Володимирович.

Комітет з питань економічної політики

Секретар комітету – Палиця Ігор Петрович.
Голова підкомітету – Бондар Олександр Миколайович.
Член комітету – Слободян Олександр В'ячеславович.

Комітет з питань європейської інтеграції

Голова комітету – Тарасюк Борис Іванович.
Голови підкомітетів: Герасим'юк Ольга Володимирівна,
Герашченко Ірина Володимирівна.

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

Заступник голови комітету – Стретович Володимир Миколайович.
Голови підкомітетів: Мойсик Володимир Романович,
Шемчук Віктор Вікторович.

Комітет у закордонних справах

Голови підкомітетів: Білозір Оксана Володимирівна,
Парубій Андрій Володимирович.

Комітет з питань культури і духовності

Заступник голови комітету – Кендзьор Ярослав Михайлович.

Члени комітету:

Кириленко В'ячеслав Анатолійович,

Ющенко Петро Андрійович.

Комітет з питань науки і освіти

Голови підкомітетів:

Доній Олександр Сергійович,

Жванія Давид Важайович,

Орбець Олеся Юріївна.

Комітет з питань національної безпеки і оборони

Голова комітету – Гриценко Анатолій Степанович.

Голова підкомітету – Стойко Іван Михайлович.

Комітет з питань охорони здоров'я

Секретар комітету – Григорович Лілія Степанівна.

Голова підкомітету – Карпук Володимир Георгійович.

Член комітету – Яценюк Арсеній Петрович.

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

Голова комітету – Мартиненко Микола Володимирович.

Члени комітету:

Костенко Юрій Іванович,

Стецьків Тарас Степанович,

Тополов Віктор Семенович.

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів

Голова підкомітету – Кульчинський Микола Георгійович.

Комітет з питань податкової та митної політики

Заступник голови комітету – Катеринчук Микола Дмитрович.

Голова підкомітету – Кріль Ігор Іванович.

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

Секретар комітету – Сподаренко Іван Васильович.

Голова підкомітету – Джемільєв Мустафа.

Комітет з питань правової політики

Голова підкомітету – Зварич Роман Михайлович.

Члени комітету:

Плющ Іван Степанович,

Князевич Руслан Петрович.

Комітет з питань правосуддя

Перший заступник голови комітету – Кармазін Юрій Анатолійович.

Голова підкомітету – Бут Юрій Анатолійович.

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва

Заступник голови комітету – Ляпіна Ксенія Михайлівна.

Голова підкомітету – Гуменюк Олег Іванович.

Член комітету – Каськів Владислав Володимирович.

Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України

Секретар комітету – Коваль В'ячеслав Станіславович.

Голова підкомітету – Гримчак Юрій Миколайович.

Комітет з питань свободи слова та інформації

Секретар комітету – Стець Юрій Ярославович.

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

Член комітету – Лук'янова Катерина Євгенівна.

Комітет з питань соціальної політики та праці

Голова підкомітету – Лук'янова Катерина Євгенівна.

Комітет з питань транспорту і зв'язку

Перший заступник голови комітету – Третьяков Олександр Юрійович

Члени комітету:

Зейналов Едуард Джангірович,

Круць Микола Федорович.

Комітет з питань фінансів і банківської діяльності

Перший заступник голови комітету – Аржевітін Станіслав Михайлович.

Голова підкомітету – Клименко Олександр Іванович.

Член комітету – Петьовка Василь Васильович.

Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації

Перший заступник голови комісії – Бондар Олександр Миколайович.

Заступник голови комісії – Ляпіна Ксенія Михайлівна.

Член комісії – Стецьків Тарас Степанович.

Фракція Комуністичної партії України

Передвиборча програма

За народовладдя! Геть диктатуру!

Вітчизняна економіка, суверенітет народу, територіальна цілісність країни – під загрозою. Узурпуючи владу, націонал-шовіністи та олігархи на чолі з президентом В. Ющенком цілеспрямовано знищують конституційні принципи демократії, основи добробуту нашого народу. Під постійним контролем адміністрації США завдається удар за ударом Основному Закону держави, руйнується парламентаризм, знищуються судова та правоохоронна системи.

Політичний і соціально-економічний курс, що нав'язується країні націоналістами й олігархами, – це дорога до безодні.

За наполяганням БЮТ і «Нашої України», на основі антиконституційних рішень Президента та його закулісних домовленостей з олігархами, 30 вересня відбудуться позачергові вибори народних депутатів України. Компартія України братиме участь у цих виборах з однією метою: об'єднати найманих працівників, усіх трудящих для боротьби за справжнє народовладдя, проти тих, хто хоче узурпувати владу та встановити націоналістичну диктатуру. Проти тих, хто прагне закріпити Україну в ганебній ролі європейської жебрачки й маріонетки США.

Комуністи пропонують принципово інший шлях.

Наша мета – СПРАВЖНЄ НАРОДОВЛАДДЯ

– Зі знаряддя обслуговування олігархів Верховна Рада перетвориться на інструмент справжнього народовладдя, забезпечення національних інтересів України та прав трудящих: робітників і селян, лікарів і вчителів, науковців і діячів культури, пенсіонерів і молоді, малих і середніх підприємців, військових і правоохоронців.

– Буде ліквідований інститут президентства. Україна стане парламентською республікою.

– Доленосні питання внутрішньої та зовнішньої політики будуть вирішуватися тільки шляхом проведення всеукраїнських і місцевих референдумів.

– Буде створена система народного контролю.

– Функції ліквідованих державних адміністрацій перейдуть до виконавчих комітетів місцевих рад.

– Буде скасована недоторканність президента, народних депутатів України, суддів, інших державних посадових осіб.

– Депутати всіх рівнів будуть здійснювати свої повноваження на основі імперативного мандату.

– Судді обиратимуться на певний термін безпосередньо громадянами з можливістю їх відкликання.

Ефективна економіка

– Зміняться пріоритети економічного розвитку України. Ріст економіки відбуватиметься в інтересах трудового народу, а не купки олігархів.

– Визнаючи рівноправність усіх форм власності, ми перевіримо законність приватизації та повернемо в державну власність стратегічні галузі промисловості.

– Бюджетонаповнюючі галузі (в першу чергу, виробництво спиртних напоїв і тютюнових виробів) перейдуть у державну власність, а зовнішня торгівля стане державною монополією.

– Ми забезпечимо інноваційний розвиток економіки, державну підтримку й першочергове фінансування високотехнологічних і конкурентоспроможних галузей; авіа- й суднобудування, ракето- й танкобудування, важкого й сільського машинобудування, електроніки та приладобудування.

– На основі прогресивних технологій Україна досягне високих темпів розвитку вугільної промисловості, нафто- й газовидобутку – як бази своєї енергетичної незалежності.

– Буде скасований податок на додану вартість, а замість нього введений податок з обороту й диференційована ставка податку на прибуток, що створить сприятливі умови для розвитку малого та середнього бізнесу.

– Ми впровадимо держзамовлення на 50% продукції сільгоспвиробників. На підтримку сільгосппідприємств будуть виділятися кошти в обсязі не менш ніж 10% ВВП.

– Будуть встановлені пільгові, не вище 5% річних, кредити на реальну підтримку розвитку АПК.

– У зв'язку з посухою 2007 року виплату кредитів 2006 року, взятих сільгоспвиробниками в банках, буде перенесено на наступні роки. Останнім надаватимуться гарантовані державою кредити для майбутнього розвитку.

– Діятиме заборона на продаж землі іноземним громадянам, бізнесструктурам і спільним підприємствам за участі капіталу іноземних громадян або власникам понад 50%.

– Буде забезпечене неухильне дотримання конституційного права власності народу України на землю, її надра, повітря, ліси, водень та інші природні ресурси, що знаходяться в межах території України. Розв'язання екологічних проблем буде фінансуватися державою в першочерговому порядку.

Не допустимо розпродажу землі – збережемо державу!

Справедливість у соціальній сфері

– Заробив – одержуй вчасно зарплату та пенсію, не нижчі від прожиткового мінімуму.

– До 2010 року реальні доходи працюючих подвоються.

– Мінімальна зарплата в 2008 році становитиме 792 гривні.

– Частка заробітної плати у структурі собівартості продукції виросте до 60%. – Мінімальна пенсія, соціальна допомога будуть не нижчими за 70% від середньої зарплати.

– Буде здійснюватися державна регуляція цін на основні продукти харчування, товари першої потреби, ліки, житло та послуги житлово-комунального господарства, а на їх підвищення у 2008 році буде проголошений мораторій.

– На освіту буде виділятися 10% коштів від ВВП, на науку – 3%.

– Будуть створені умови для забезпечення загальної зайнятості.

– Ми гарантуємо одержання молоддю першого робочого місця.

– Молодому населенню надаватимуться пільгові кредити на будівництво житла з наступним погашенням за рахунок держави 25% від їх розміру при народженні першої дитини, 50% – при народженні другої і 100% – третьої.

– Соціальні виплати при народженні другої та кожної наступної дитини збільшаться до 18,4 тис. гривень. Один із батьків, котрий виховав трьох і більше дітей, дістане право виходу на пенсію за 5 років до передбаченого нинішнім законодавством віку.

– У 2008 році студентські стипендії підвищаться втричі. Щомісячна стипендія студентів-сиріт становитиме 1200 гривень.

– Буде забезпечена безоплатна якісна медична допомога, збільшена оплата праці медпрацівників.

– Держава ліквідує дитячу безпритульність протягом трьох років.

– Буде розгорнута мережа доступних для кожної родини дитячих дошкільних і позашкільних установ, закладів безоплатного літнього відпочинку дітей, у тому числі на базі «Артеку» й «Молодої гвардії». На базі в даний час існуючих резиденцій президента України й державних дач діятимуть дитячі центри оздоровлення. У 2008 році втричі збільшиться державне фінансування дитячих і молодіжних організацій.

– Відновиться державне фінансування будівництва житла для незаможних громадян і пільговиків. На законодавчому рівні ми забезпечимо право на житло мешканців гуртожитків будь-яких форм власності.

– Буде створена широка система дотацій, субсидій та кредитів для будівництва індивідуального й кооперативного житла на доступних умовах.

– Держава у пріоритетному порядку фінансуватиме газифікацію, телефонізацію, будівництво житла для сільських лікарів і вчителів, будівництво й ремонт автомобільних доріг на селі.

– Буде заборонена передача у приватну власність курортних і заповідних територій.

– Упродовж 5 років громадянам повернуть їхні вкрадені державою грошові заощадження.

Реально захищені громадянські права

– Держава буде гарантувати реалізацію політичних прав громадян, права на працю, відпочинок, гідну зарплату й регульовані ціни, житло, гідну пенсію, безоплатну медичну допомогу й освіту та юридично відповідатиме за їх порушення.

– Будуть забезпечені соціально-економічні й мовно-культурні потреби людей усіх національностей, що проживають в Україні. У новій редакції Конституції, запропонованій комуністами, російській мові буде надано статус другої державної при реальному забезпеченні державного статусу української мови. Неухильно виконуватиметься Європейська хартія регіональних мов і мов меншостей.

– Основний Закон встановить інститут подвійного громадянства на підставі міжнародних угод.

– Буде посилена кримінальна відповідальність за корупцію.

– На вимогу громадян України та з метою посилення боротьби зі злочинністю комуністи внесуть на розгляд Верховної Ради законопроект про тимчасове поновлення смертного покарання за навмисне вбивство.

– Буде гарантуватися свобода совісті й віросповідання. Держава захистить канонічне православ'я від націоналістичної експансії та законодавчо заборонить діяльність тоталітарних сект.

– Комуністи припинять фальсифікацію вітчизняної історії націоналістами, їхню наругу над святинями нашого народу, дискредитацію ними захисників Вітчизни, героїзацію зрадників і фашистів. Ми покладемо край злочинним спробам реабілітувати ОУН–УПА.

– Моральні й духовні цінності народу України будуть захищені, рішуче припинена пропаганда наживи, жорстокості, насильства, пияцтва та розбещеності.

Зміна зовнішньополітичного курсу в інтересах народу

– Нова редакція Конституції визначить позаблоковий, нейтральний статус України. Членству в НАТО – ні!

– Вхід у міжнародні політичні й економічні організації та участь у інтеграційних процесах буде здійснюватися лише в національних інтересах України, на вигідних для неї умовах і на підставі волевиявлення громадян на всеукраїнському референдумі.

– Будуть забезпечені оптимальні умови для розвитку взаємовигідного політичного й економічного співробітництва з Росією, Білоруссю, Казахстаном та іншими державами СНД.

– Україна ввійде до Єдиного економічного простору.

Виконання наших зобов'язань установити в Україні справедливу владу забезпечать такі першочергові заходи:

– Прийняття після всенародного обговорення нової редакції Конституції, проєкт якої розроблений Комуністичною партією України.

– Негайне проведення всеукраїнського референдуму щодо доцільності вступу країни в НАТО, недовіри Президентові В. Ющенку, надання російській мові статусу другої державної.

– Зміцнення Коаліції національної єдності. Сприяння концентрації зусиль на проведенні політики в інтересах трудящих і на реалізації передвиборних зобов'язань, спільних для всіх її учасників.

Будівництво ефективної економіки й виконання своїх зобов'язань перед народом у соціальній сфері здійснюватимемо за рахунок:

– різкого підвищення доходів державного бюджету за рахунок прибутку націоналізованих підприємств;

– уведення прогресивного податку на прибуток, податків на багатство й розкіш;

– ліквідації тіньових і корупційних фінансових схем, наведення порядку у використанні бюджетних коштів;

– введення та суворого дотримання державної монополії на видобуток нафти, газу, вугілля та інших корисних копалин, на виробництво і продаж спиртних напоїв і тютюнових виробів;

– скорочення не менш ніж на 700 млн гривень витрат державного бюджету у зв'язку з ліквідацією інституту президентства;

– зменшення на 50% витрат на утримання державного апарату. Скасування соціально несправедливих пільг для вищих чиновників.

Саме таким є комуністичний проект розвитку України. Комуністи знають, що та як потрібно робити. У нас досить досвіду й політичної свободи для того, щоб виконати свої зобов'язання. Компартія України звертається до широких верств нещадно експлуатованих і принижених трударів, до ветеранів і молоді, до всіх, кому не байдужа доля Вітчизни, доля свого народу, із закликом об'єднатися навколо комуністів, не допустити реваншу антинародних «помаранчевих» сил, докорінно змінити ситуацію, забезпечити кожному, хто чесно працював і працює, гідне життя.

Дата створення: 23.11.2007

Голова фракції: Симоненко Петро Миколайович

Заступники голови фракції:

Мартинюк Адам Іванович

Цибенко Петро Степанович

Результати виборів

На парламентських виборах 30 вересня 2007 року Комуністичну партію України підтримав 1 257 291 виборець (5,39%). Таким чином, у Верховній Раді VI скликання партія сформувала фракцію у складі 27 народних депутатів.

(На парламентських виборах 26 березня 2006 року Комуністичну партію України підтримав 929 591 виборець (3,66%). У Верховній Раді V скликання партія сформувала фракцію у складі 21 народного депутата.

На виборах до Верховної Ради IV скликання, що відбулися 2002 року, партія набрала 19,98% голосів і отримала 59 місць у парламенті.

На виборах 1998 року, які відбувалися за змішаною системою, КПУ набрала 24,65% голосів і одержала 120 мандатів у Верховній Раді III скликання.

Партію зареєстровано 5 жовтня 1993 року. Першим секретарем ЦК КПУ було обрано Петра Симоненка, який залишається на цій посаді до сьогодні).

Склад фракції

Фракція Комуністичної партії України VI скликання майже наполовину (44,4%), порівняно із попереднім скликанням, зазнала оновлення. Із 27 членів фракції вперше пройшли до парламенту 12.

Посада/заняття на момент виборів	Народні депутати	Чиновники	Підприємці	Інше
Кількість	15	4	0	8
Відсотки	55,6	14,8	0	29,6

Гендерні особливості

У складі фракції Комуністичної партії України 5 жінок, що становить 18,5% її загального складу.

Стать	Жінки	Чоловіки
Кількість	5	22
Відсотки	18,5	81,5

(У Верховній Раді попереднього скликання від КПУ пройшли 3 жінки, що становило 14,3%.

На виборах 2006 року в першій сотні виборчого списку Компартії знаходилось 15 жінок. На парламентських виборах-2007 їх кількість зменшилась до 9. Проте цього разу Комуністична партія України провела в парламент не трьох, а п'ятьох жінок. Причому 3 з 5 до цього не працювали у Верховній Раді).

Новообрані депутати-жінки КПУ

Номер у списку	ПІБ	Місце роботи на час виборів	Участь у виборах
3	Марина Перестенко	Голова селянського (фермерського) господарства «Марс»	Раніше не брала участі в парламентських виборах
20	Світлана Шмельова	Головний редактор газети «Київський вісник»	Балотувалась до ВРУ V скликання від КПУ (№44 у списку)
26	Вікторія Дем'янчук	Перший секретар Кіровоградського обласного комітету Комуністичної партії України	Була кандидатом у народні депутати України від КПУ (№255 у списку) на виборах 2006 року

Депутати-жінки КПУ, що працювали у Верховній Раді V скликання

Номер у списку	ПІБ	Посада в комітетах Верховної Ради V скликання
17	Катерина Самойлик	Голова Комітету з питань науки і освіти
19	Алла Александровська	Секретар Комітету з питань бюджету

Фактично всі жінки, яких Компартія провела до Верховної Ради VI скликання, обіймають високі керівні посади. Тобто гасло комуністів, висловлене в програмі партії, стосовно досягнення «вирішальної участі в управлінні справами держави і суспільства ...жінок» є певною мірою втіленим у лавах самої партії. Проте у передвиборчій програмі-2007 про гендерну рівність комуністи жодним словом не згадують.

Партійний склад фракції

Двадцять п'ять із 27-ми членів фракції Комуністичної партії України є представниками Компартії. Таким чином, кількість безпартійних у складі аналізованої фракції є найменшою серед інших фракцій парламенту, – 7,4%.

Партійність	Безпартійні	Члени партій
Кількість	2	25
Відсотки	7,4	92,6

Віковий склад фракції

Розподіл за віковою ознакою виглядає таким чином: депутатів віком від 50 до 60 років – 37%; понад 60 років – 14,8%. Таким чином, фракція КПУ є найбільш «старшою» серед інших фракцій парламенту.

Вік	До 30 років	30–40 років	40–50 років	50–60 років	За 60 років
Кількість	3	4	4	10	6
Відсотки	11,1	14,8	14,8	37	22,2

Територіальне представництво

Більшість членів фракції Комуністичної партії України проживають у Києві (13). Також у фракції КПУ є вихідці із 12 областей України. Слід зазначити, що у складі згаданого угруповання не представлена практично половина регіонів України – 48%.

Місце проживання на момент виборів	Київ	Регіони
Кількість	13	14
Відсотки	48,1	51,9

№ з/п	Представлені у фракції регіони	Кількість депутатів
1.	Київська область	13
2.	Донецька область	2
3.	АР Крим	2
4.	Вінницька область	1
5.	Дніпропетровська область	1
6.	Житомирська область	1
7.	Запорізька область	1
8.	Кіровоградська область	1
9.	Луганська область	1
10.	Миколаївська область	1
11.	Полтавська область	1
12.	Харківська область	1
13.	Херсонська область	1
Не представлено у фракції 12 регіонів (48% від їх загальної кількості)		

(У Верховній Раді України V скликання депутати – члени фракції Комуністичної партії України – представляли лише 8 регіонів: Херсонську, Донецьку, Луганську, Дніпропетровську, Запорізьку, Харківську, Київську області та АР Крим. Чотирнадцять народних депутатів представляли Київ).

Представництво в комітетах

У Верховній Раді України VI скликання представники фракції Комуністичної партії України працювали у 26 парламентських комітетах із 27-ми.

Фракція КПУ не представлена лише в Комітеті з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

(У Верховній Раді України V скликання представники фракції КПУ працювали у 21 парламентському комітеті із 26-ти. Крім того, Адам Мартинюк обіймав посаду віце-спікера Верховної Ради).

Посади в комітетах

У парламенті VI скликання двоє представників фракції Комуністичної партії України очолюють комітети Верховної Ради та один – Спеціальну комісію з питань приватизації:

Калетнік Ігор Григорович – голова Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією,

Ткаченко Олександр Миколайович – голова Комітету з питань економічної політики,

Мармазов Євген Васильович – голова Спеціальної контрольної комісії з питань приватизації.

Троє членів фракції є заступниками та першими заступниками голів комітетів, шість головують у підкомітетах, а семеро обіймають посади секретарів.

Фракція Компартії не представлена у Комітеті з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи.

(У парламенті V скликання троє представників фракції КПУ очолювали комітети Верховної Ради України:

Грач Леонід Іванович – Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин,

Самойлик Катерина Семенівна – Комітет з питань науки і освіти,

Цибенко Петро Степанович – Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів.

Троє членів фракції були заступниками та першими заступниками голів комітетів, один головував у підкомітеті, а вісім обіймали посади секретарів).

Розподіл депутатів фракції Комуністичної партії у комітетах Верховної Ради України VI скликання

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Член комітету – Перестенко Марина Володимирівна.

Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією

Голова комітету – Калетнік Ігор Григорович.

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики

Член комітету – Волинець Євген Валерійович.

Комітет з питань бюджету

Секретар комітету – Александровська Алла Олександрівна.

Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування

Секретар комітету – Гордієнко Сергій Володимирович.

Комітет з питань економічної політики

Голова комітету – Ткаченко Олександр Миколайович.

Комітет з питань європейської інтеграції

Секретар комітету – Кілінкаров Спірідон Павлович.

Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності

Секретар комітету – Бевз Валерій Ананійович.

Комітет у закордонних справах

Секретар комітету – Алексєєв Ігор Вікторович.

Комітет з питань культури і духовності

Секретар комітету – Дем'янчук Вікторія Олександрівна.

Комітет з питань науки і освіти

Секретар комітету – Самойлик Катерина Семенівна.

Комітет з питань національної безпеки і оборони

Член комітету – Матвєєв Валентин Григорович.

Комітет з питань охорони здоров'я

Член комітету – Гайдаєв Юрій Олександрович.

Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки

Член комітету – Мармазов Євген Васильович.

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів

Перший заступник голови комітету – Цибенко Петро Степанович.

Комітет з питань податкової та митної політики

Член комітету – Царьков Євген Ігорович.

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

Член комітету – Храпов Сергій Анатолійович.

Комітет з питань правової політики

Член комітету – Симоненко Петро Миколайович.

Комітет з питань правосуддя

Член комітету – Грач Леонід Іванович.

Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва

Перший заступник голови комітету – Кравченко Микола Васильович.

**Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності
Верховної Ради України**

Член комітету – Мартинюк Адам Іванович.

Комітет з питань свободи слова та інформації

Заступник голови комітету – Голуб Олександр Володимирович.

Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму

Секретар комітету – Найдьонов Андрій Михайлович.

Комітет з питань соціальної політики та праці

Член комітету – Шмельова Світлана Олександрівна.

Комітет з питань транспорту і зв'язку

Член комітету – Бабурін Олексій Васильович.

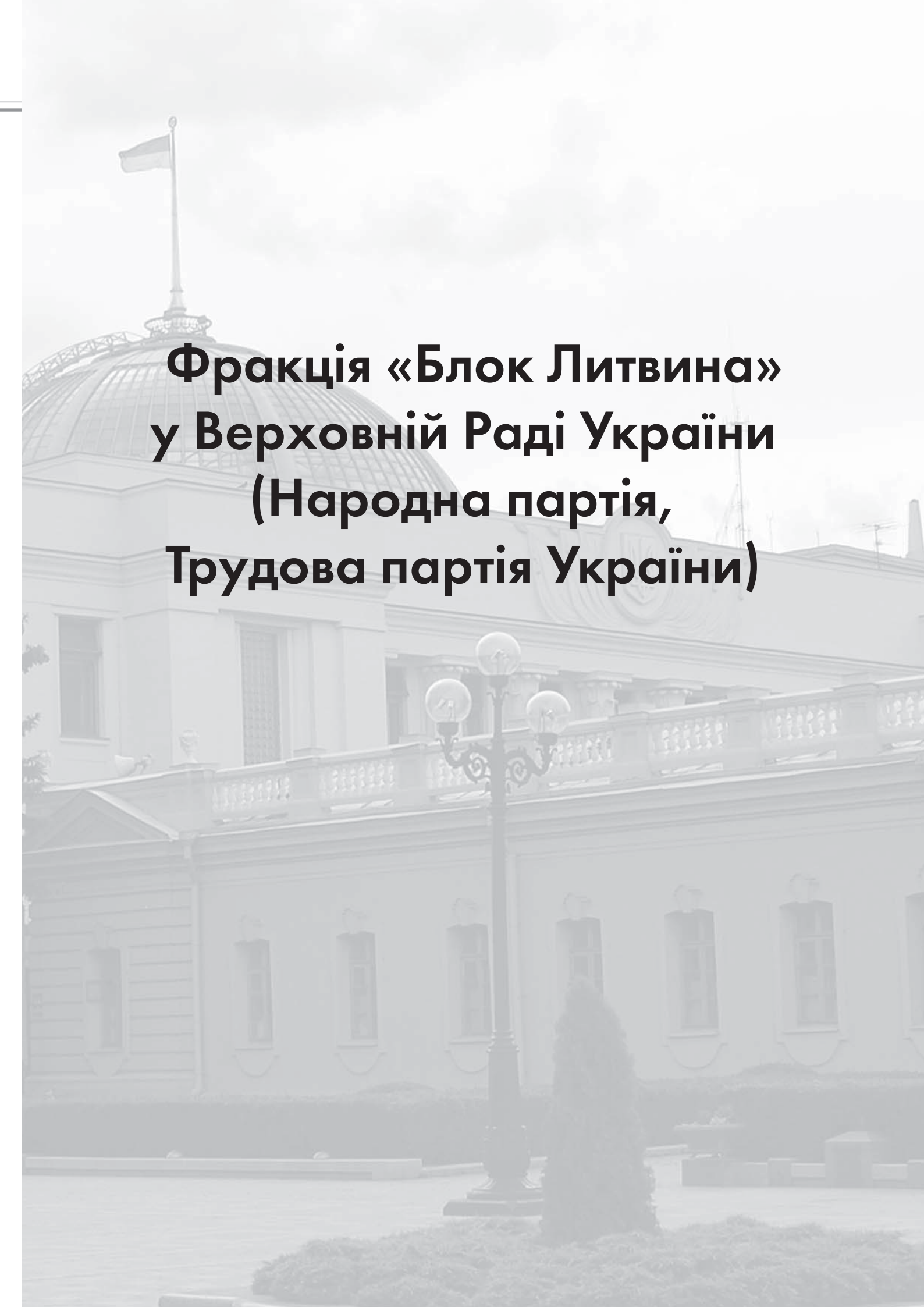
Комітет з питань фінансів і банківської діяльності

Член комітету – Матвеев Володимир Йосипович.

Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації

Голова комісії – Мармазов Євген Васильович.

Секретар комісії – Александровська Алла Олександрівна.

**Фракція «Блок Литвина»
у Верховній Раді України
(Народна партія,
Трудова партія України)**

Передвиборча програма

Від безладдя до справедливості!

Український народ пограбований і принижений. Бідність – будні для більшості людей. Нинішня влада фактично є декорацією для олігархів, а не владою, що уособлює свободу народу. Україна розколота й деградує.

Блок Литвина йде на вибори, щоб змінити цю владу, перебороти бідність і відновити соціальну справедливість, забезпечити особисту свободу кожному та національний престиж держави. Користь для людини повинна стати єдиним мірилом ефективності політики країни.

Наші ключові завдання в соціальній та економічній сферах:

- формування ефективної та справедливої економіки на інноваційних засадах і забезпечення на цій основі гідного рівня життя людей; втілення народозберігаючої програми соціально-економічного розвитку;
- встановлення соціального стандарту споживання, що включатиме придбання житла, розумну вартість комунальних послуг, освіти, лікування, харчування;
- заборона продажу рентабельних державних підприємств;
- впровадження погодинної оплати праці, котра вже в 2008 році може становити 25 гривень за годину зі збереженням 40-годинного робочого тижня;
- доведення частки оплати праці у виробничій сфері з 8% до 30% від собівартості продукції;
- вироблення й реалізація реального механізму повернення втрачених заощаджень, у тому числі через участь громадян у приватизації ліквідних підприємств, надання їм землі, забезпечення лікування та навчання за рахунок бюджету;
- виконання зобов'язань держави перед власниками приватизаційних документів (ваучерних сертифікатів);
- встановлення справедливих тарифів на комунальні послуги на основі їх якості, стану житла, платоспроможності його власників;
- невідкладне розгортання на державному рівні комплексу заходів, спрямованих проти алкоголізму та наркоманії;
- заборона реклами алкогольних і тютюнових виробів, переривання телевізійних програм рекламними блоками;
- реальний ріст зарплат учителів, лікарів, працівників сфери культури до рівня середньої в економічних галузях; підвищення престижності праці в науковій сфері;

-
- надання працівникам установ культури, вчителям і лікарям статусу держслужбовців та додаткового окладу до щорічної відпустки на лікування;
 - облік суми заборгованості (відповідно до ст. 57 Закону про освіту) при визначенні розміру пенсій працівникам установ освіти;
 - повне забезпечення безкоштовними ліками інвалідів і дітей; жорсткий державний контроль за цінами на ліки;
 - впровадження державної програми будівництва соціального житла в обсягах, що можуть реально задовольнити потреби соціально не захищених громадян;
 - вирівнювання економічного розвитку регіонів з акцентом на пріоритетність малих і середніх міст;
 - зміцнення матеріально-фінансової бази малих міст і селищ за рахунок розширення бази оподаткування землі, введення податку на нерухомість і встановлення більш справедливого податку на прибуток;
 - передача у власність територіальних громад об'єктів комунальної власності, котрі перебувають у обласному підпорядкуванні, зокрема: водоканалів, газових мереж, електромереж, теплоцентралей;
 - реформування міжбюджетних відносин: 60% податків залишається на місцях, 40% іде в центр;
 - установа прямих міжбюджетних фінансових відносин із державним бюджетом міст районного значення та селищ – районних центрів;
 - сприяння розвитку малого й середнього бізнесу: зменшення податкового навантаження, спрощення процедури одержання мікрокредитів; створення державної системи підтримки починаючих підприємців, їх правовий захист;
 - здійснення комплексної реформи податкової системи, з передбаченням, зокрема, ліквідації податку на додану вартість; введення прогресивної системи оподаткування, за якої багаті платитимуть до 70%, а соціально не захищені прошарки населення будуть звільнятися від сплати податків;
 - створення Фонду майбутнього, з якого на персональний рахунок немовлят буде нараховуватися 25 тисяч гривень із наступним нарахуванням відсотків та індексацією по досягненні 18-річного віку;
 - формування цілісного соціального пакета підтримки молоді:
 - а) надання молодим родинам безпроцентних кредитів на житло; при народженні першої дитини – погашення 25% кредиту, другої – 50%, третьої – повне погашення кредиту;
 - б) реальне виконання конституційної норми щодо злочинності та безкоштовності вищої освіти: платною може бути лише друга вища освіта;

в) збільшення розміру стипендій до рівня середньої заробітної плати; відмінникам навчання – стипендія в подвійному розмірі;

г) введення 20-процентної квоти для роботи молоді в усіх державних установах та органах влади;

г) впровадження гнучкого режиму праці й неповної зайнятості (за бажанням) для жінок-матерів; подолання дискримінації жінок у всіх сферах життя; приділення особливої уваги працевлаштуванню безробітних людей передпенсійного віку; правовий захист людей найманої праці;

д) підвищення пенсій із доведенням упродовж наступних трьох років їх розміру до 80% від середньої заробітної плати в економіці;

е) забезпечення реальної соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів I, II, III груп, удосконалення нормативно-правової бази в цьому питанні, що має забезпечити 100-процентне працевлаштування тих інвалідів, які мають бажання працювати;

є) безумовне виконання передбачених законодавством України соціальних гарантій військовослужбовцям, військовим пенсіонерам і членам їхніх родин; недопущення закриття військових госпіталів.

На селі й у сфері екології:

– недопущення продажу земель сільськогосподарського призначення;

– притягнення до кримінальної відповідальності тих, хто займається земельним шахрайством і обдурюванням селян;

– внесення змін до Земельного кодексу України з наданням повноважень міським, селищним радам з управління землями в межах території ради, чим затвердити пріоритет місцевого самоврядування;

– зниження єдиного земельного податку, скасування інших платежів і поборів із селян;

– введення державної реєстрації всіх орендарів земельних паїв і суворий контроль за розрахунками із селянами-орендодавцями;

– державна підтримка сільських товаровиробників, легкий і зрозумілий вихід на закордонні ринки;

– пільгове кредитування технічного переобладнання тих господарств, що використовують земельний пай за прямим призначенням;

– створення Фонду підтримки села для відродження й розвитку його інфраструктури;

-
- забезпечення села паливом із вітчизняних нафтопродуктів; установлення пільгових тарифів на електроенергію для селян;
 - звільнення новоутворених сільських підприємств від податків терміном на п'ять років;
 - надання молодим фахівцям безпроцентної позики, якщо вони збираються працювати на селі;
 - складання карт екологічної ситуації з визначенням бюджетних витрат на оздоровлення регіонів; відшкодування підприємствами й організаціями завданого ними екологічного збитку;
 - забезпечення європейських стандартів контролю за станом повітря, якістю питної води; впровадження системи надійної утилізації відходів;
 - збільшення площі земель природно-заповідного фонду, приведення до екологічно чистого стану всіх об'єктів індустрії відпочинку й тих, котрі мають історико-культурне значення;
 - повна заборона ввезення до України генетично модифікованих продуктів харчування;
 - недопущення ліквідації статусу громадян, що живуть у 3-й та 4-й чорнобильських зонах.

У політичній і культурній сферах:

- повернення до мажоритарної системи виборів у Верховну Раду й місцеві органи влади; впровадження механізму звітності народних депутатів та їх відкликання; скасування депутатської недоторканності й ліквідація всіх депутатських привілеїв;
- скорочення вдвічі державного апарату управління та витрат на його утримання з посиленням повноважень органів місцевого самоврядування; зменшення складу Кабінету Міністрів України;
- прирівнювання корупції до державної зради; впровадження обов'язкового декларування доходів і витрат не тільки держслужбовцями, а й членами їхніх родин, усіма особами, що розпоряджаються їхнім майном;
- позбавлення пенсійного забезпечення тих держслужбовців, котрі були притягнуті до відповідальності за хабарництво, зловживання службовим становищем;
- обов'язкова конфіскація незаконно придбаного майна як у держслужбовців, так і в їхніх найближчих родичів;
- скасування умовних термінів та амністії для засуджених за корупцію;

-
- проведення зовнішньої політики виключно на основі національних інтересів і активного нейтралітету; питання вступу України в міжнародні організації повинне вирішуватися лише за результатами всеукраїнських референдумів;
 - відродження й затвердження високої духовності та моралі на основі християнських цінностей;
 - врегулювання мовної ситуації в Україні;
 - здійснення реальних заходів для утвердження української нації як співдружності вільних громадян – незалежно від їхнього походження, мови, віросповідання й політичних переконань.

Дата створення: 23.11.2007

Голова фракції: Шаров Ігор Федорович

Заступник голови фракції:

Зарубінський Олег Олександрович

Результати виборів

На парламентських виборах 30 вересня 2007 року «Блок Литвина» підтримали 924 538 виборців (3,96%). Таким чином, у Верховній Раді VI скликання блок сформував фракцію у складі 20 народних депутатів.

«Блок Литвина» зареєстровано 3 серпня 2007 року. До його складу увійшла Народна партія та Трудова партія України. Головою обрано Володимира Литвина.

На парламентських виборах 26 березня 2006 року «Народний блок Литвина» (Народна партія, партія Всеукраїнського об'єднання лівих «Справедливість», Українська селянська демократична партія) до парламенту не пройшов, набравши 2,44% голосів виборців).

Склад фракції

Фракція «Блок Литвина» нараховує 20 народних депутатів, більшість з яких до обрання в парламент обіймали посади державних службовців або були представниками бізнесу (55%).

Посада/заняття на момент виборів	Народні депутати	Чинovníки	Підприємці	Інше
Кількість	0	4	7	9
Відсотки	0	20	35	45

Гендерні особливості

Десять відсотків складу фракції «Блок Литвина» – жінки. До № 16 у списку блоку Ірини Білоусової (на час обрання – доцент кафедри бухгалтерського обліку і контролю Житомирського державного технологічного університету) долу-

чилася Катерина Ващук (21-е місце у списку блоку, народний депутат України II, III та IV скликань).

«Блок Литвина» – єдина політична сила в шостому парламенті, яка безпосередньо згадує у своїй програмі про гендерну рівність: «...подолання дискримінації щодо жінок у всіх сферах життя., забезпечення реального захисту жінок від фізичного та морального знущання на роботі та в сім'ї, посилення карної відповідальності щодо зазначених злочинів...». Проте за час роботи першої сесії Верховної Ради VI скликання члени фракції не подали жодної законодавчої ініціативи, яка підкріплювала б наведене вище програмне положення.

Стать	Жінки	Чоловіки
Кількість	2	18
Відсотки	10	90

Партійний склад фракції

Фракція «Блок Литвина» – єдина політична сила у Верховній Раді, яка на 100% укомплектована представниками політичних партій-членів зазначеного блоку.

Партійність	Безпартійні	Члени партій
Кількість	0	20
Відсотки	0	100

Віковий склад

Фракція «Блок Литвина» наполовину складається з представників вікової категорії 50–60 років.

Вік	До 30 років	30–40 років	40–50 років	50–60 років	За 60 років
Кількість	0	2	7	10	1
Відсотки	0	10	35	50	5

Територіальне представництво

Місце проживання на момент виборів	Київ	Регіони
Кількість	13	7
Відсотки	65	35

№ з/п	Представлені у фракції регіони	Кількість депутатів
1.	Київ та Київська область	13
2.	Житомирська область	1
3.	Запорізька область	1
4.	АР Крим	1
5.	Кіровоградська область	1
6.	Миколаївська область	1
7.	Одеська область	1
8.	Черкаська область	1
Не представлено у фракції «Блок Литвина» 17 регіонів (68% їх загальної кількості)		

Представництво в комітетах

У Верховній Раді України VI скликання представники фракції «Блок Литвина» працюють в 16-ти парламентських комітетах із 27-ми.

Фракція «Блок Литвина» не представлена в таких комітетах Верховної Ради України:

- Комітеті з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності,
- Комітеті з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією,
- Комітеті у закордонних справах,
- Комітеті з питань європейської інтеграції,
- Комітеті з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва,
- Комітеті з питань культури і духовності,
- Комітеті з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму,
- Комітеті з питань свободи слова та інформації,
- Комітеті з питань соціальної політики та праці,
- Комітеті з питань науки і освіти,
- Комітет з питань ПЕК, ядерної політики та ядерної безпеки,
- Комітеті з питань правової політики.

Посади в комітетах

У парламенті VI скликання двоє представників фракції «Блок Литвина» очолюють комітети Верховної Ради України:

Деркач Микола Іванович – Комітет з питань бюджету,

Зарубінський Олег Олександрович – Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин.

Дев'ять членів фракції є заступниками та першими заступниками голів комітетів, один обіймає посаду секретаря.

(У парламенті IV скликання голова фракції Володимир Литвин обіймав посаду спікера Верховної Ради України).

**Кількісне представництво депутатів фракції «Блок Литвина»
у комітетах Верховної Ради України VI скликання**

№ з/п	Назва комітету	Голова	Заступник	Голова підкомітету	Секретар	Член комітету	Разом
1.	Комітет з питань правової політики						
2.	Комітет з питань правосуддя					1	1
3.	Комітет з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності						
4.	Комітет з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією						
5.	Комітет з питань національної безпеки і оборони		1				1
6.	Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин	1					1
7.	Комітет у закордонних справах						
8.	Комітет з питань європейської інтеграції						
9.	Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності ВРУ		1				1
10.	Комітет ВРУ з питань бюджету	1				1	2
11.	Комітет з питань фінансів і банківської діяльності		1				1
12.	Комітет з питань економічної політики		1				1
13.	Комітет з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва						
14.	Комітет з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки						
15.	Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування		1				1
16.	Комітет з питань транспорту і зв'язку					1	1

№ з/п	Назва комітету	Голова	Заступник	Голова підкомітету	Секретар	Член комітету	Разом
17.	Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин		1			1	2
18.	Комітет з питань екологічної політики, природо-користування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи		1			1	2
19.	Комітет з питань науки і освіти						
20.	Комітет з питань охорони здоров'я					1	1
21.	Комітет з питань культури і духовності						
22.	Комітет з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму						
23.	Комітет з питань свободи слова та інформації						
24.	Комітет з питань соціальної політики та праці						
25.	Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів		1				1
26.	Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики		1			1	2
27.	Комітет з питань податкової та митної політики				1		1
28.	Спеціальна контрольна комісія ВРУ з питань приватизації					1	1

Розподіл депутатів фракції «Блок Литвина» у комітетах Верховної Ради України VI скликання

Комітет з питань аграрної політики та земельних відносин

Член комітету – Шмідт Микола Олегович.

Комітет з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики

Заступник голови комітету – Баранов Валерій Олексійович.

Член комітету – Гривковський Вадим Олександрович.

Комітет з питань бюджету

Голова комітету – Деркач Микола Іванович.

Член комітету – Шпак Василь Федорович.

Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування
Заступник голови комітету – Сінченко Віктор Миколайович.

Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

Перший заступник голови комітету – Шершун Микола Харитонович.
Член комітету – Головченко Ігор Борисович.

Комітет з питань економічної політики

Заступник голови комітету – Белоусова Ірина Анатоліївна.

Комітет з питань національної безпеки і оборони

Перший заступник голови комітету – Гриневецький Сергій Рафаїлович.

Комітет у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів

Заступник голови комітету – Герасимчук Володимир Володимирович.

Комітет з питань податкової та митної політики

Секретар комітету – Ващук Катерина Тимофіївна.

Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин

Голова комітету – Зарубінський Олег Олександрович.

Комітет з питань правосуддя

Член комітету – Рудченко Микола Миколайович.

Комітет з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України

Заступник голови комітету – Литвин Юрій Олексійович.

Комітет з питань фінансів і банківської діяльності

Заступник голови комітету – Павленко Сергій Григорович.

Комітет з питань транспорту і зв'язку

Член комітету – Поліщук Олег Вікторович.

Комітет з питань охорони здоров'я

Член комітету – Шаров Ігор Федорович.

Спеціальна контрольна комісія Верховної Ради України з питань приватизації

Член комісії – Павленко Сергій Григорович.

ВЕРХОВНА РАДА ЯК ЗАРУЧНИК ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ КАМПАНІЇ-2010

Діана ДУЦИК,
експерт Фондації «Відкрите суспільство»

Першого вересня Верховна Рада розпочала роботу нової сесії і при цьому плавно увійшла в президентську виборчу кампанію, старт якої оголошено на 19 жовтня (за повідомленням члена ЦВК Михайла Охендовського). Очевидно, що це не могло не вплинути на роботу українського парламенту, ще й в умовах, за яких він практично перестав виконувати свої безпосередні функції – законодавчу і функцію контролю, – втративши в системі влади свій реальний вплив і переставши бути самостійним органом. Якщо у часи Кучми Верховна Рада була жорстко контрольована президентом, то сьогодні цей контроль здійснюють навіть не партії, а фінансово-політичні групи.

«Коли бачення влади як вотчини присутнє при здійсненні контролю, публічний інтерес, якому він покликаний служити, підміняється приватним інтересом, з яким він повинен боротися», – так описує проблему, яка уразила сьогодні не лише парламент, але і всю систему влади, іспанський науковець-конституціоналіст Дієго Валадес (праця «Контроль над владою» вийшла російською мовою 2006 року). Він зазначає, що «так виникає парадокс: інструменти, призначені для захисту суспільства, перетворюються в механізми забезпечення привілей вузької групи осіб». Науковець вважає, що рішення цієї проблеми полягає не в нормі (тобто не у зміні того ж виборчого законодавства чи навіть Конституції), а лише в поведінці політичних діячів (якщо говорити про наші президентські вибори, то в бажанні кандидатів використовувати чи не використовувати недоліки закону про вибори та інших законодавчих актів на свою користь; безперечно це моральний імператив, але він дуже важливий, навіть визначальний).

Не законодавча база, а поведінка політичних діячів, на жаль, визначатиме і хід президентської кампанії (її прозорість чи непрозорість, межі фальсифікації і т.д.). Адже навіть процес прийняття змін до закону про вибори президента був підпорядкований логіці політичної доцільності та інтересів тих чи інших політиків, які кандидуватимуть на виборах-2010, але аж ніяк не бажанню зробити вибори більш прозорими та процедурно більш простими для уникнення фальсифікацій.

Відіграє роль і той фактор, що більша частина майбутніх кандидатів у президенти або сама є народними депутатами, або має визначальний вплив на окремі парламентські фракції.

Так, Партія регіонів має поки що єдиного кандидата **Віктора Януковича** (вдруге балотуватиметься у президенти), який є депутатом Верховної Ради. Сьогодні ми маємо можливість спостерігати, як діє цієї фракції повністю підпорядковуються логіці його президентської кампанії. Не так давно із фракції Партії регіонів вишла **Інна Богословська**, яка також збирається балотуватися у президенти, але її позиція серйозно не впливатиме на ситуацію в парламенті, оскільки за нею не стоїть жодна фракція чи депутатська група.

У фракції «Блок Юлії Тимошенко» дещо інша ситуація: кандидат від цієї політичної сили **Юлія Тимошенко** знаходиться не у фракції, а очолює уряд. Це лише надає Юлії Володимирівні додаткові важелі впливу як на саму фракцію БЮТ, так і на парламент в цілому, чого не може дозволити собі її опонент Віктор Янукович. (Під час президентських виборів 2004 року Юлія Тимошенко зняла свою кандидатуру на користь Віктора Ющенка; сьогодні Юлія Володимирівна сама хоче стати єдиним кандидатом від демократичних сил, про що заявила під час зустрічі з представниками діаспори 20 серпня. Але тепер у неї для цього менше шансів, ніж було 2004-го у Віктора Андрійовича).

Майбутній кандидат у президенти від Комуністичної партії України, лідер цієї політичної сили **Петро Симоненко**, також народний депутат. Сьогодні фракція комуністів активно критикує своїх опонентів, особливо Віктора Ющенка та демократичну коаліцію, хоча при цьому інколи допомагає їй своїми багнетами під час голосування за закони, які також вигідні КПУ.

Фракція «Блок Литвина» теж має свого кандидата в президенти, який обіймає посаду Голови Верховної Ради. **Володимир Литвин**, фракція якого входить у демократичну коаліцію, намагається відігравати роль миротворця. Але чим ближче буде перший тур виборів, тим менше йому це вдаватиметься. Попри свою високу посаду, він не має повного контролю над парламентом через зазначені вище обставини.

Найскладніша ситуація у фракції блоку «Наша Україна – Народна самооборона». Колись єдина пропрезидентська сила тепер дуже розпорошена. Жодна парламентська фракція не має такої кількості кандидатів у президенти, як НУНС. **Віктор Ющенко**, який повторно балотуватиметься у президенти, вже давно втратив вплив на фракцію, і тепер колишні соратники будуть його опонентами на виборах. Тих депутатів, які підтримують Президента, а отже, відстоюватимуть його інтереси в парламенті, критично мало. Таким чином, із фракції НУНС уже заявили про свою участь у президентській кампанії **Арсеній Яценюк** та **Анатолій Гриценко**. Вони не мають своїх груп підтримки у парламенті і опираються на створені ними команди за його межами. **Юрій Костенко** (балотувався також і в 1999 році), який ітиме на вибори від Української народної партії, має у фракції чотири штики, зокрема йдеться про Ярослава Джоджика, Івана Зайця, Олександра Клименка та Олександра Слободяна. Голова УНП, до речі, бачить свою місію не в тому, щоб виграти вибори, а в тому, щоб прокласти шлях правим силам¹. **Борис Тарасюк** балотуватиметься від Народного Руху України, а у фракції НУНС, крім нього,

¹ За інформацією прес-служби УНП, 07.08.09

ще п'ять членів Руху, зокрема Ярослав Кендзьор, В'ячеслав Коваль, Іван Стойко, Роман Ткач та Олександр Чорноволенко. «Наша Україна – Народна самооборона» також має ще декількох потенційних кандидатів у президенти. Зараз визначається щодо цього питання лідер Європейської партії України **Микола Катеринчук**. 27 серпня в інтерв'ю івано-франківській газеті «Галицький кореспондент» він заявив, що об'їжджає області та спілкується з активом партії, щоб приблизно за місяць сформуванати позицію партії і вийти з пропозиціями на з'їзд. Проте Микола Катеринчук зазначає, що кандидату, якого не підтримують олігархічні кола, буде практично неможливо брати участь в цих виборах, бо застава 2,5 млн гривень – це безглузддя. Отже, навіть якщо Катеринчук і зважиться йти на ці вибори, то тільки з метою популяризації своєї партії і підготовки її до наступних парламентських виборів. Таку ж мету може мати (за умови, якщо знайде гроші) ще один народний депутат від НУНС **Павло Жебрівський**, який вийшов з «Нашої України» і у березні цього року створив власну партію «Українська платформа». Ще одним потенційним кандидатом у президенти може бути **Юрій Кармазін**, голова Партії захисників Вітчизни. Зважаючи на його публічну гіперактивність, він щонайбільше може підійти на роль технічного кандидата як оприлюднювач компроматів.

Таким чином, тільки у стінах парламенту на сьогодні вже є 8 майбутніх кандидатів у президенти, які визначилися, та ще 3 потенційних, що не може не впливати на роботу Верховної Ради. Ще два потужних кандидати, президент та прем'єр, виступатимуть як зовнішні подразники або каталізатори багатьох процесів у Раді. І ті, хто вважає, що скорочення виборчої кампанії зі 120 до 90 днів (після змін у виборче законодавство), може покращити ситуацію, дуже помиляються. Адже політичні процеси у Верховній Раді уже декілька років підпорядковані логіці президентської кампанії. Згадаймо хоча б осінь 2008 року, коли обговорення подій на Кавказі спричинило чергову парламентську кризу, яка завершилася зміною формату коаліції та переобранням спікера парламенту. Тоді БЮТ не хотів займати конкретну позицію щодо російсько-грузинської війни. Експерти пояснювали це тим, що Юлія Тимошенко не хоче псувати стосунки з Володимиром Путіним, підтримкою якого вона нібито заручилася на майбутні президентські вибори. Також на початку 2009 року Партія регіонів довгий час блокувала парламентську трибуну, вимагаючи підвищення соціальних стандартів, адже потрібно було показати електорату, хто про нього дбає. Зрештою, і процес прийняття змін у виборче законодавство був також тенденційним, бо кожен зі значних гравців керувався власними інтересами у президентській виборчій кампанії.

Осінь парламентська сесія 2009 року буде ще більше заполітизована. Є низка питань-подразників, які будуть будоражити депутатів. **По-перше**, це виборче законодавство. Адже є ймовірність того, що Президент все-таки звернеться до Конституційного Суду щодо конституційності нового закону про президентські вибори (Верховна Рада 21 серпня подолала вето президента на цей закон). І хоча більшість експертів виключають, що весь закон буде визнаний неконституційним, проте це може призвести до того, як твердить спікер Володимир Литвин, що *«закон буде піддаватися уточненням, латанню і доробці до завершення першого туру президентських виборів, а в другому турі – вже як Бог на душу покладе»*. За його словами, ініціатори ухвалення закону в нинішньому вигляді, «ті, які називають себе

рейтингоносцями», будуть намагатися внести уточнення в закон для того, щоб адміністративно забезпечити собі сприятливі умови в ході виборчої кампанії¹.

По-друге, бюджет на 2010 рік. Уряд ще не представив відповідного документа, а прогнози вже песимістичні. Навіть сама прем'єр Юлія Тимошенко не вірить, що бюджет буде прийнятий до завершення президентських виборів. *«Я не виключаю, що з цим парламентом бюджет може бути не прийнятий, може бути також накладено вето Президента»*, – сказала вона². Песимістом у цьому питанні є і спікер Володимир Литвин. А Віктор Янукович на прес-конференції 27 серпня заявив, що опозиція не буде голосувати за цей бюджет: *«Жодна політична сила опозиційна не буде за цей бюджет голосувати. Чому? Тому що ми не віримо в те, що п'ять років ця влада не могла працювати ефективно, а зараз раптом, на шостий рік, який, так би мовити, їм не світить, вони роблять нормальний бюджет»*. Проте Партія регіонів збирається повернутися до своєї старої «пісні» про підвищення соціальних стандартів, зокрема мінімальної зарплати до 1000 гривень (Михайло Папієв (ПР) 21 серпня зареєстрував уже навіть відповідну постанову).

По-третє, українсько-російські відносини. Очевидно, депутати від «Нашої України» не відмовляться від ідеї провести обговорення останньої заяви Медведєва, а також інших прецедентів, які були спровоковані російською стороною (зокрема йдеться про звинувачення щодо участі українських громадян у російсько-грузинській війні на боці Грузії), та прийняти спільну резолюцію щодо цієї теми. Але це питання чи не найбільше розділяє парламент.

По-четверте, справа Георгія Гонгадзе, справа Лозинського, справа отруєння Ющенка тощо. Не виключено, що ці справи використовуватимуть кандидати у президенти в передвиборчих перегонах. Серед іншого, Микола Катеринчук припустив, що *«у справі Пукача» можуть висунути звинувачення Литвину, буде подання до Генеральної прокуратури, щоб позбавити його депутатської недоторканості і провести з ним слідчі дії. Зрозуміло, що з цього нічого не вийде, ніхто нічого не докаже, але коаліцію розвалить. Зроблять Тимошенко в.о. прем'єра – і стрибай на вибори з цієї позиції. В цьому зацікавлені як Партія регіонів, так і Президент»*³.

По-п'яте, ще не відомо, який відгук матиме в парламенті ідея Віктора Ющенка щодо всенародного обговорення його проекту Конституції, особливо якщо це обговорення переросте в референдум.

Отже, навряд чи найближчим часом парламент продемонструє суспільству приклад конструктивної та ефективної роботи. Найімовірніше, буде навпаки – ще більше знизатиме довіру громадян до законодавчого органу та до влади загалом.

¹ «Українська правда», 23.08.09

² «Українські новини», 27.08.09

³ «Галицький кореспондент», 27.08.09

КОНСТИТУЦІЙНА ІНЖЕНЕРІЯ ПО-УКРАЇНСЬКИ

Стас СОКОЛОВ,
експерт Фондації «Відкрите суспільство»

Указ Президента „Про винесення на всенародне обговорення проекту Закону України «Про внесення змін до Конституції України»” спричинив чергову хвилю конституційних дискусій. З 25 серпня в регіонах розпочалась презентація президентського проекту Основного Закону. Ключові політичні сили вирішили продемонструвати, що мають чим відповісти Ющенку. Партія регіонів поновила пі-ар власного проекту, який був зареєстрований у Верховній Раді ще 8 липня 2008 року. Прем'єр-міністр вкотре заявила про наявність своєї версії, котра має бути невдовзі презентована широкій громадськості. Комуністична партія також запропонувала обговорити свій варіант змін до Конституції, опублікований в «Голосі України» ще в липні 2007 року. Спікер традиційно продемонстрував свою місію посередника і 31 серпня висунув пропозицію розглянути у Верховній Раді всі законопроекти стосовно змін до Конституції. У дійсності наразі в парламенті зареєстровано два проекти змін: Президента та Партії регіонів. Це доводить, що конституційна реформа стає предметом політичних спекуляцій, а не конструктивного обговорення. Кожен із майбутніх кандидатів у президенти пропонує свою конституційну модель.

Проект Партії регіонів: переможець отримує все

Варіант Партії регіонів – фактично мрія найбільшої парламентської фракції. Ключові відмінності від чинного документа – це схема виборів до парламенту та оновлена система стримувань та противаг. Верховну Раду пропонується обирати на засадах пропорційної системи з відкритими списками. Переможець отримує 226 голосів – конституційну більшість. Інститут коаліції зберігається, при чому з правом призначати Прем'єр-міністра та весь склад Уряду без згоди Президента. Верховна Рада втрачає можливість обрання суддів безстроково та третини Конституційного Суду (КС).

У пропонованій схемі звужуються повноваження Президента – він втрачає можливості впливу на Кабінет Міністрів, зокрема у частині внесення до Верховної Ради кандидатури Прем'єр-міністра, подання кандидатур на посади міністрів оборони та закордонних справ, призупинення дії актів Кабміну. Можливе

лише звернення до КС щодо конституційності актів Верховної Ради та Уряду. Процедура імпічменту також спрощується: достатньо двох третин голосів Верховної Ради для затвердження висновків комісії з розслідування, без участі Верховного та Конституційного судів.

Замість місцевих державних адміністрацій пропонується утворити представництва Кабінету Міністрів, голів яких має призначати Уряд за поданням Прем'єр-міністра. Цей інститут отримує певні повноваження з контролю діяльності регіональної влади, зокрема, призупинення дії рішень місцевої ради чи виконкому із подальшим зверненням до суду про визнання їх протиправними.

Зміни торкаються також і судової системи: передбачається обрання суддів на п'ять років певними територіальними громадами (місто, район, область). Суддів Верховного, Конституційного, Київського і Севастопольського судів, а також Верховного Суду АПК обирають на загальнодержавних виборах.

Загалом проект спрямований на мінімізацію можливості двовладдя, влада сконцентрована на зв'язці Парламент – Уряд.

Відкриті списки сприятимуть поглибленню зв'язку між виборцем і депутатом. Однак пропонується схема виборів зменшить ефективність пропорційної системи: навіть незначний відрив лідера гарантуватиме йому більшість у парламенті, що викривлюватиме народний вибір (наприклад, на попередніх виборах до Верховної Ради Партія регіонів отримала 34,37%, БЮТ – 30,71%, НУНС – 14,15%. Партії, що вибороли друге і третє місце, мали схожі ідейні погляди, сума їх показників більша за результат Партії регіонів, але завдяки незначному відриву переможець отримав би більшість). Така модель може призвести до встановлення двопартійної системи, а згодом – до утвердження партії-гегемона та втрати впливу опозиції.

Повноваження Уряду та його представництв на місцях загрожуватимуть зависокою концентрацією влади та гальмуванням розвитку місцевого самоврядування. Вибори суддів як місцевого, так і загальнодержавного рівня призведуть до додаткової можливості політизації судової системи.

Пропонована Партією регіонів редакція Основного Закону є ще одним кроком у напрямі парламентської системи влади, але присутні там положення ставлять під сумнів активний розвиток представницької демократії та інститутів громадянського суспільства.

Проект Анатолія Гриценка: один за всіх

Зимом цього року був презентований ще один варіант змін до Конституції – проект екс-міністра оборони Анатолія Гриценка, названий ним «Конституція порядку». У ньому зазнали змін 76 із чинної 161 статті Основного Закону.

Домінуючі ідеї такі: реорганізація державної влади, значне розширення повноважень Президента, забезпечення національної безпеки України.

Верховна Рада обирається на чотири роки замість п'яти. При цьому парламент втрачає значну частину повноважень, таких як подання коаліцією кандидатури Прем'єр-міністра та міністрів, схвалення програми діяльності Уряду, можливість його відставки. Натомість збільшується частка впливу основного законодавчого органу в Раді НБУ до двох третин. Парламентські комітети отримують право дорадчого голосу при розгляді Президентом кандидатур на дипломатичні та вищі військові посади. Спрощена процедура подолання вето: за підтримки кваліфікованої більшості (двох третин) на повторному розгляді закон негайно підписує Голова Верховної Ради. Імпічмент не вимагає перевірки висновків комісії Конституційним Судом.

Президента також пропонується обирати на чотири роки. Він очолює Кабінет Міністрів, призначає і звільняє міністрів, керівників центральних органів виконавчої влади. Відповідальність і підзвітність Кабміну перед парламентом у проєкті відсутня, а отже, утворена зв'язка Уряд - Президент концентрує в собі значну частину повноважень. Кабінет Міністрів може скасовувати рішення місцевих державних адміністрацій, призначати заступників у міністерствах та інших органах виконавчої влади, утворювати та ліквідувати суди. У свою чергу, місцеві держадміністрації представляють Уряд і контролюють діяльність територіальних підрозділів виконавчої влади.

Анатолій Гриценко пропонує модель президентської системи влади. Глава держави отримує значні повноваження для реалізації програми, яку на виборах підтримав народ, і для цього має значний термін – чотири роки. Вибудовується чітка вертикаль виконавчої влади: Президент – Кабінет Міністрів – місцеві адміністрації. Щоб уникнути узурпації влади, автор пропонує таке: як Президент, так і парламент можуть один раз протягом своєї каденції оголосити референдум щодо довіри обом інститутам і за його результатами провести перевибори. Крім того, виключається поняття недоторканності Глави держави, натомість встановлюється особливий порядок притягнення його до відповідальності.

Основна увага в проєкті спрямовується на підвищення ефективності влади. Значна частина відповідальності покладається на одну людину, процедурні норми для втілення її рішень спрощені. Така організація вимагатиме високого рівня довіри суспільства до Глави держави, а також розвинених інститутів громадянського суспільства. Анатолій Гриценко переконаний, що народ голосуватиме саме за програму діяльності кандидата. Але український досвід показує, що вибори перетворюються на змагання популістських гасел.

Президент з такими широкими повноваженнями потребуватиме значного кредиту довіри населення. Разом з тим під час виборів розрив між переможцем і наступним за ним може бути незначним. А отже, інтереси чималої частини населення будуть нівельовані. Це поляризуватиме настрої в суспільстві, що відбиватиметься у протистоянні парламентських фракцій. Можливість оголошення референдуму про довіру дасть законодавчій і виконавчій владі можливість шантажувати одна одну. Залишена існуюча подвійна легітимність (і Президент,

і Верховна Рада обираються прямим голосуванням) може стати проблемною на українському ґрунті, однак як у розвинених демократіях (наприклад, США чи Франція) така модель успішно працює. Крім того, значна влада Президента вимагатиме чіткого усвідомлення власної відповідальності, до чого українським політикам варто прагнути.

Проект Президента: в пошуках утраченого часу

Незважаючи на тривалі дискусії про необхідність реформи Основного Закону, Віктор Ющенко вирішив запропонувати власний варіант Конституції не на початку чи в середині свого правління, а вже під кінець каденції. Відповідний законопроект (№ 4290) був зареєстрований 31.03.2009. Також він був направлений до Венеціанської комісії, де отримав неоднозначні висновки.

Традиційний акцент Ющенко ставить на гуманітарній та соціальній сферах. Уже в преамбулі закріплюється положення про європейські прагнення України. Крім того, прописується, що держава зобов'язується сприяти розвитку та утвердженню громадянського суспільства, закріплюється заборона смертної кари, уточнюється важливість і невід'ємність базових прав людини, на додачу до Державного Гімну включається Духовний Гімн України. Уточнюються і доповнюються засади місцевого самоврядування та територіального устрою.

У розділі про народне волевиявлення зазначається, що вибори до місцевих рад не мають збігатися з виборами Президента чи Верховної Ради. Вимоги до проведення референдуму послаблюються: замість 3 млн підписів необхідно лише 1,5. Будь-які зміни до Конституції та рішення про вступ до міждержавних об'єднань мають затверджуватися всенародно. Основний Закон встановлює обов'язковість рішень, прийнятих на референдумі. До того ж громадяни отримують право законодавчої ініціативи за умови зібрання 100 тисяч підписів.

Законодавча влада зазнає найбільших змін: парламент (названий Національними Зборами) складається з двох палат: Палати депутатів та Сенату. До відання першої належить законотворчість, затвердження складу, програми діяльності Уряду та бюджету. У свою чергу Сенат схвалює рішення Палати депутатів, затверджує подані Головою держави кандидатури на посади керівників Збройних сил України, СБУ, Нацбанку, Антимонопольного комітету та інших органів державного регулювання. До складу Сенату входять по 3 сенатори від кожного регіону, АРК, Києва та Севастополя, а також экс-президенти за їх згодою.

Президент здійснює керівництво у сферах зовнішньої політики, оборони та безпеки, а також «сприяє взаємодії державних органів, органів місцевого самоврядування». Йому надається право скасування актів Уряду з зовнішньополітичних та оборонних питань.

Механізм формування Кабміну ускладнюється: право першим подати кандидатуру Прем'єра отримує переможець парламентських виборів. У разі незатвердження цієї пропозиції право переходить до другої за чисельністю фракції.

Якщо і цей крок є неефективним, кандидатуру пропонує Президент. Уряд визнається відповідальним за внутрішню та зовнішню політику.

Схема двопалатного парламенту може розширити вплив регіонів у законодавчій владі та зробити парламент більш чутливим до місцевих потреб. Але вибори до Сенату зроблять непропорційним представництво населення (наприклад, і Дніпропетровська область з 3,4 млн населення, і Кіровоградська з 1 млн висувають по 3 сенатори). Крім того, наявність двох палат ускладнить законодавчі процеси.

Ідея двопалатного парламенту не є чимось новим для української політики: у 2000 році її на референдум виносив Л.Кучма. Наступного разу він запропонував її у проекті конституційної реформи 2003 року. На той час В.Ющенко як лідер опозиції різко критикував такі пропозиції. Наприкінці терміну він вирішив переглянути ідею шестирічної давнини. Також помилкою Президента є запізній початок дискусій щодо конституційної реформи – наразі цей крок сприймається більше як форма передвиборної агітації.

Проект фактично не вирішує проблему двовладдя в країні, а лише переводить її в іншу площину. Повноваження Голови держави фактично не зменшуються. Розпливчате формулювання про сприяння взаємодії державних органів дає йому право втручатися в роботу вертикалі виконавчої влади. Сфери компетенції Верховної Ради поділені між двома палатами, що посилює роль Президента у координації роботи законодавчої влади. Крім того, Глава держави отримує монопольне право на формування КС.

Правосуддя у судах загальної юрисдикції покладається на виборних мирових суддів та присяжних. Сенат призначає суддів вищих судів за поданням Верховної Ради. Така система буде ефективною, якщо він не буде політизований так, як Палата депутатів. В іншому випадку це загрожуватиме появою глухих кутів у судовій владі.

У цілому проект залишає існуючу напівпрезидентську модель влади із закладеними в неї протиріччями, незважаючи на більш чітке розділення компетенцій між гілками влади.

Проект Комуністичної партії України: одвічна ностальгія

Комуністична партія України пропонує державі повний перехід до парламентської республіки, у проекті відсутня посада Президента. Керманіч партії Петро Симоненко заявив у газеті «Голос України» (від 27.06.07): «Президентська модель не притаманна українському суспільству, тим паче, коли вона сформована за протиприродним принципом: президент формально, за Конституцією, виконавчу гілку влади не очолює, але намагається підім'яти під себе уряд, всі органи виконавчої влади <...> Найвищим органом державної влади буде єдиний законо-

давчий орган – Верховна Рада, уряд – Рада Міністрів – стане вищим колективним органом у системі виконавчої влади. Буде відновлено повновладдя рад усіх рівнів – справжніх органів самоврядування. Скасовується система державних адміністрацій, а виконавчу владу в регіонах здійснюватимуть виконавчі комітети відповідних рад». Таким чином, основний центр влади знаходитиметься на лінії Президія Верховної Ради України – Уряд.

До того ж КПУ включає до проекту низку своїх ключових ідей: можливість подвійного громадянства, державна російська мова, нейтральність України. Закріплюється різноманіття форм власності, та разом з тим встановлюється виняткове право власності народу України на її національні багатства і національний дохід. Економічна організація ґрунтується на засадах державного планування та регулювання.

Проект Компартії змушує згадати часи радянської системи: найвища влада парламенту, наближена до командної економіки тощо. Фактично пропонується модернізована та демократизована версія держави «епохи побудови комунізму». Проект містить низку внутрішніх протиріч: поряд з закріпленням поділу влади на три гілки найвищим органом державної влади проголошується парламент. Не прописана система взаємного контролю гілок влади, тому можливе зіткнення виконавчої та законодавчої влади. Двомовність та подвійне громадянство стане фактором розколу суспільства, а державне планування загрожуватиме економічній співпраці з країнами Заходу.

Вочевидь, такий проект навряд чи буде прийнятий. Але ідеї варіанту Компартії щодо парламентської республіки знайдуть своє застосування у наступних пропозиціях конституційної реформи.

Проект Партії регіонів і Блоку Юлії Тимошенко: нереально про реальне

Серйозно обговорювати спільний проект Партії регіонів та Блоку Юлії Тимошенко складно: він не має статусу офіційного документа, від нього активно відхрещувалися обидві політичні сили після провалу переговорів у червні. Тим не менш, витоки інформації («Дзеркало тижня», № 20 (748)) дозволяють уявити загальну картину версії конституційних змін для союзу двох найвпливовіших політичних сил.

Пропозиції спрямовані на наближення держави до моделі парламентської республіки зі слабким президентом та з міцним урядом при забезпеченні прав опозиції. Де-юре проект передбачає збереження парламентсько-президентської моделі, але де-факто легко трансформується в бік парламентської республіки, оскільки Глава держави не в змозі цьому запобігти.

Парламентські вибори у два тури забезпечують 226 голосів їх переможцю. Відповідно формування Кабміну стає прерогативою однієї партії. Вибори Прези-

дента перенесені до Верховної Ради, а отже, найбільша парламентська фракція отримує можливість повного контролю над законодавчою, виконавчою владою, а також впливу на Главу держави. Місцеві державні адміністрації підпорядковуються Кабінету Міністрів, що було однією з ключових вимог БЮТ.

Парламент за такої консолідованої більшості зможе працювати більш ефективно. Уряд також буде згуртованим, що дозволить уникнути проблем, які виникали, наприклад, у міністрів за квотою Блоку Юлії Тимошенко з міністрами від „Нашої України – Народної самооборони». Але така концентрація влади може загрожувати узурпацією чи неможливістю впливати на діяльність Кабміну з боку опозиції.

Очевидно, що проект направлений на злагоджену діяльність двох політичних сил на значний термін. Зрив переговорів не дав йому можливості стати об'єктивною реальністю. Однак, останнє слово ще не було сказане і президентські вибори можуть дати цим ідеям друге життя.

Далі буде...

Жоден проект конституційних змін не стане панацеєю для української влади. Хворобою в цьому випадку є переважна тенденція розробки реформ для посилення позицій певної групи у політичній боротьбі. Варіанти змін доводять, що сучасні політичні лідери не мислять на роки вперед, а переймаються власним майбутнім. Пропозиції як з боку президентського табору, так і з боку БЮТ, ПР та КПУ вступають у дисонанс із суспільними настроями. Громадськість втомилася від нескінченних інтриг і хоче бачити ефективну владу. Але ні один із проектів не спиятиме удосконаленню державного механізму, а буде лише черговою можливістю створення «інформаційного приводу» та елементом складної політичної гри. У прагненні перевершити один одного гравці високої політики підривають основи державного ладу: ключові органи не мають можливості нормально та стабільно працювати.

Конституційна реформа потребує прискореного, але зваженого вирішення і широкого суспільного обговорення. Конституція має бути написана фахівцями-правниками, а не політиками. Тільки конструктивний, позбавлений амбіцій підхід допоможе напрацювати найкращий можливий варіант. Наразі провідні політичні сили не готові відмовитися від власних мотивів на користь державних інтересів. Лише оздоровлення всього політикуму зможе сконсолідувати суспільство та владу довкола створення стабільного та дієвого Основного Закону.

Закони України, прийняті Верховною Радою VI скликання з лютого до липня 2009 року

Назва закону	Дата прийняття, реєстраційний номер	Суб'єкт ініціативи	Всього голосів за підтримку законопроєкту	Фракції, що не підтримали прийняття закону*
1	3	4	5	6
1. Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» (щодо МДЦ «Артек» та ДЦ «Молода гвардія»)	908-VI 03.02.2009	Кабінет Міністрів України	417	
2. Проєкт Закону про внесення зміни до розділу II Закону України «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо використання дитини для жебракування»	969-VI 17.02.2009	Президент України	362	
3. Проєкт Закону про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Королівства Саудівська Аравія про сприяння та взаємний захист інвестицій	1006-VI 18.02.2009	Кабінет Міністрів України	357	
4. Проєкт Закону про внесення змін до статті 245 Цивільного кодексу України (щодо повноважень посадових осіб органів місцевого самоврядування на вчинення дій, притягнених до нотаріальних)	1055-VI 03.03.2009	Блок Юлії Тимошенко	371	
5. Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про нотаріат» (щодо повноважень на вчинення нотаріальних дій посадовими особами органів місцевого самоврядування)	1054-VI 03.03.2009	Блок Юлії Тимошенко	374	
6. Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» (щодо фінансування лікарні «ОХМАДИТ»)	1080-VI 05.03.2009	Кабінет Міністрів України	384	
7. Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про податок з власників транспортних засобів та інших самохідних машин і механізмів» (щодо ставок)	1075-VI 05.03.2009	Комуністична партія України	390	
8. Проєкт Закону про внесення зміни до Закону України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» (щодо одночасності проведення виборів)	1134-VI 17.03.2009	Блок Юлії Тимошенко	408	
9. Проєкт Закону про внесення змін до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (щодо перепорядкування та перепрофілювання військово-медичних закладів)	1138-VI 17.03.2009	Блок Юлії Тимошенко	329	

1	2	3	4	5	6
10.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» (щодо рефінансування)	1131-VI 17.03.2009	Кабінет Міністрів України	333	Комуністична партія України
11.	Проект Закону про внесення змін Закону України «Про міліцію» щодо вдосконалення соціального захисту працівників міліції	1142-VI 18.03.2009	Партія регіонів	385	
12.	Проект Закону про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Таджикистан про співробітництво в галузі запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків	1141-VI 18.03.2009	Кабінет Міністрів України	379	
13.	Проект Закону про ратифікацію Європейської конвенції про спільне кінематографічне виробництво	1140-VI 18.03.2009	Президент України	397	
14.	Проект Закону про затвердження зміни до статті 22 Конституції Автономної Республіки Крим (щодо строку повноважень Верховної Ради Автономної Республіки Крим)	1167-VI 19.03.2009	Блок Юлії Тимошенко	370	
15.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про ставки акцизного збору на тютюнові вироби» (щодо надпланових надходжень до Державного бюджету)	1201-VI 31.03.2009	Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Наша Україна - Народна самооборона	241	Партія регіонів, Комуністична партія України
16.	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України з питань акцизного збору	1202-VI 31.03.2009	Кабінет Міністрів України	230	Партія регіонів, Комуністична партія України
17.	Проект Закону про прийняття поправок 1991 та 1993 років Конвенції про Міжнародну морську організацію 1948 року	1219-VI 01.04.2009	Кабінет Міністрів України	394	
18.	Проект Закону про прийняття Поправок до Статей Угоди Міжнародного валютного фонду	1218-VI 01.04.2009	Президент України	371	Комуністична партія України
19.	Проект Закону про ратифікацію Фінансової угоди (Проект будівництва високовольтної повітряної лінії 750 кВ Рівненська АЕС - Київська) між Україною та Європейським інвестиційним банком	1215-VI 01.04.2009	Президент України	374	Комуністична партія України
20.	Проект Закону про ратифікацію угоди між Україною та Республікою Словенія про обмін та взаємну охорону інформації з обмеженим доступом	1217-VI 01.04.2009	Президент України	366	Комуністична партія України
21.	Проект Закону про ратифікацію Конвенції Міжнародної організації праці № 184 2001 року про безпеку та гігієну праці в сільському господарстві	1216-VI 01.04.2009	Президент України	228	Партія регіонів, Комуністична партія України

1	2	3	4	5	6
22.	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України (щодо стимулювання використання альтернативних джерел енергії)	1220-VI 01.04.2009	Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Наша Україна - Народна самооборона, Комуністична партія України, Блок Литвина	415	
23.	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України (щодо забезпечення військовослужбовців під час відраядження до державних органів, установ і організацій)	1255-VI 14.04.2009	Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Наша Україна - Народна самооборона	378	
24.	Проект Закону про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Бразилія про наукове і технологічне співробітництво	1261-VI 15.04.2009	Кабінет Міністрів України	379	
25.	Проект Закону про ратифікацію Угоди між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про співробітництво у сфері науки та технологій	1262-VI 15.04.2009	Кабінет Міністрів України	331	Комуністична партія України
26.	Проект Закону про ратифікацію Сінгапурського договору про право товарних знаків	1263-VI 15.04.2009	Президент України	382	
27.	Проект Закону про ратифікацію Меморандуму про взаєморозуміння між Кабінетом Міністрів України та Організацією з безпеки і співробітництва в Європі щодо проекту ОБСЄ - Україна стосовно утилізації запасів меланжу (компоненту рідкого ракетного палива)	1264-VI 15.04.2009	Кабінет Міністрів України	397	
28.	Проект Закону про внесення змін до деяких законів України з питань космічної діяльності	1342-VI 19.05.2009	Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Наша Україна - Народна самооборона	354	
29.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів «Артек» і «Молода гвардія»	1341-VI 19.05.2009	Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Наша Україна - Народна самооборона, Блок Литвина	394	
30.	Проект Закону про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Корея про торговельне судноплавство та Протоколу щодо Угоди між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Корея про торговельне судноплавство	1357-VI 20.05.2009	Кабінет Міністрів України	351	

1	2	3	4	5	6
31.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей»	1401-VI 21.05.2009	Кабінет Міністрів України	249	Партія регіонів
32.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про податок на додану вартість» (щодо застосування норм спеціального режиму оподаткування для сільгосптоваровиробників при реалізації власної продукції)	1403-VI 21.05.2009	Партія регіонів, Блок Юлії Тимошенко, Блок Литвина	318	Наша Україна - Народна самооборона
33.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» (щодо покращення фінансування санаторно-курортного оздоровлення інвалідів та медичної реабілітації інвалідів-спинальників)	1402-VI 21.05.2009	Блок Юлії Тимошенко	358	
34.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (щодо осіб, які у неповнолітньому віці були призвані чи добровільно вступили до лав Радянської Армії і Військово-Морського Флоту під час військових призовів 1941-1945 років)	1439-VI 03.06.2009	Блок Юлії Тимошенко	366	
35.	Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо запровадження автоматизованої системи документообігу в адміністративних судах	1475-VI 05.06.2009	Блок Юлії Тимошенко, Блок Литвина	312	Наша Україна - Народна самооборона, Блок Литвина
36.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про організацію та проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 з футболу в Україні»	1474-VI 05.06.2009	Кабінет Міністрів України	386	
37.	Проект Закону про доповнення статті 1 Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» (щодо сфери дії цього закону)	1484-VI 09.06.2009	Кабінет Міністрів України	358	-
38.	Проект Закону про внесення змін до статті 73 Закону України «Про Державний бюджет України на 2009 рік» (щодо договорів оренди)	1498-VI 10.06.2009	Кабінет Міністрів України	320	Наша Україна - Народна самооборона
39.	Проект Закону про ратифікацію Консульської конвенції між Україною і Республікою Білорусь	1490-VI 10.06.2009	Президент України	342	-

1	2	3	4	5	6
40.	Проект Закону про ратифікацію Угоди між Україною та Великою Соціалістичною Народною Лівійською Арабською Джамагірією про правову допомогу в цивільних і кримінальних справах	1491-VI 10.06.2009	Президент України	338	Наша Україна – Народна самооборона
41.	Проект Закону про ратифікацію Угоди між Україною та Великою Соціалістичною Народною Лівійською Арабською Джамагірією про передачу засуджених осіб	1492- VI 10.06.2009	Президент України	324	Наша Україна – Народна самооборона
42.	Проект Закону про внесення змін до статті 17 Закону України «Про Вищу раду юстиції» (щодо процедури складення присяги)	1516- VI 11.06.2009	Партія регіонів	306	Наша Україна – Народна самооборона, КПУ
43.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» (щодо припинення трудового договору за угодою сторін)	1505- VI 11.06.2009	Кабінет Міністрів України	364	-
44.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (щодо зменшення впливу світової економічної кризи на діяльність електронних засобів масової інформації в Україні)	1573- VI 25.06.2009	Партія регіонів	318	-
45.	Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про порядок прийняття рішень про розміщення, проектування, будівництво ядерних установок і об'єктів, призначених для поводження з радіоактивними відходами, які мають загальнодержавне значення» (щодо удосконалення процедури прийняття рішень)	1566-VI 25.06.2009	Партія регіонів, «Наша Україна - Народна самооборона»	365	
46.	Проект Закону про ратифікацію Угоди про позику (Проект покращення автомобільних доріг та безпеки руху) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку	1614- VI 16.07.2009	Президент України	411	-
47.	Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо особливостей проведення заходів з фінансового оздоровлення банків	1617- VI 24.07.2009	Кабінет Міністрів України	322	Наша Україна – Народна самооборона, Комуністична партія України

*Фракція вважається такою, що не підтримала певний закон, якщо більшість її членів не взяли участі у голосуванні, були відсутні під час голосування або проголосували проти прийняття цього закону.